

2. UDKAST

Slettet: 1

Betænkning om farlige hunde

Delbetænkning afgivet af
Justitsministeriets Udvalg om hunde

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL 1. INDLEDNING	4
1.1. UDVALGETS NEDSÆTTELSE OG KOMMISSORHED	4
1.2. UDVALGETS SAMMENSÆTNING	6
1.3. UDVALGETS ARBEJDE	6
1.4. DEJLBETÆNKNINGEN OPHYVNING OG INDHOLD	6
KAPITEL 2. SAMMENFATNING AF UDVALGETS OVERVEJELSER OG FORSLAG	7
KAPITEL 3. GÆLDENDE RET OM FARLIGE HUNDE	7
3.1. DEN HISTORISKE UDVIKLING	7
3.2. GÆLDENDE RET	14
3.2.1. Residderbegrebet	14
3.2.2. Pligt til agtpågivenhed (hundelovens § 6, stk. 1)	15
3.2.3. Pålæg om snor og/eller mundkurv eller afgørelse om aflivning (hundelovens § 6, stk. 2)	16
3.2.4. Pålæg om snor/mundkurv i andre tilfælde (hundelovens § 6, stk. 3)	17
3.2.5. Aflivning som følge af manglende overholde af pålæg (hundelovens § 6, stk. 4)	18
3.2.6. Overflytning af hunden til en anden politikreds (hundelovens § 6, stk. 6)	18
3.2.7. Pålæg i forbindelse med salg m.v. af hunden til en anden person	18
3.2.8. Hundesagkyndig undersøgelse (hundelovens § 6 a)	19
3.2.9. Pensionsanbringelse (hundelovens § 6 b)	22
3.2.10. Klageadgang (hundelovens § 6 c)	22
3.2.11. Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af loven (hundelovens § 12 og § 12 a)	23
3.2.11.1. Bøde	23
3.2.11.2. Erkendelse af retten til at beskæftige sig personligt med hunde	24
3.2.12. Andre relevante bestemmelser i hundeloven	25
3.2.12.1. Mærkning og registrering af hunde (hundelovens § 1)	25
3.2.12.2. Krav om snor (hundelovens § 3)	28
3.2.13.3. Erstatning (hundelovens § 8)	31
3.3. FORSLAG TIL LØV OM ÆNDRING AF LØV OM HUNDE OG DYREVÆRNSLOVEN	33
KAPITEL 4. UDENLANDSK RET OM FARLIGE HUNDE	33
4.1. SVERKE	34
4.2. NORGE	39
4.3. FINLAND	46
4.4. STORBRITANNIEN	46
4.5. TYSKLAND	48
4.6. NEDERLANDENE	49
4.7. FRANKRIG	50
4.8. ITALIEN	52
4.9. SPANIEN	53
4.10. SCHWEIZ	55
4.11. ØSTRIG	57
KAPITEL 5. PROBLEMETS OMFANG OG KARAKTER	58
5.1. FARLIGE HUNDE	58
5.1.1. Arvelige egenskaber	59
5.1.2. Erhvervede egenskaber	59
5.1.3. Måden en hund holdes på	60
5.2. ANTALLET AF FARLIGE HUNDE I DANMARK	61
5.3. ANTALLET AF SKADER MV.	61
5.3.1. Personskader	61
5.3.1.1. Udviklingen i personskader med hunde	63
5.3.1.2. Hvor, hvordan og for hvem sker skaderne?	63
5.3.1.3. Personskade med hund blandt personer på job	63
5.3.1.4. Personskade med hund blandt personer i trafikken	64
5.3.2. Hundetyper eller -racer	64

5.3.3. Skader på andre dyr.....	67
5.3.4. Anmeldelse af skader til forsikringselskaberne.....	67
KAPITEL 6. GENERELLE OVERVEJELSER OM LOVREGULERING MV.....	68
KAPITEL 7. UDVALGETS OVERVEJELSER.....	68
7.1. RACE- OG TYPBESTYMT REGULERING.....	68
7.2. UDVIDELSE AF POLITIETS MULIGHEDER FOR AT GRIBB IND OVER FOR FARLIGE HUNDÆ.....	68
7.3. ANDRE TILTAG.....	68
KAPITEL 8. UDVALGETS LOVDKAST MED BEMÆRKNINGER.....	68
BILAG 1.....	69

Kapitel I. Indledning

1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Ved kommissorium af 22. februar 2009 nedsatte Justitsministeriet et udvalg om hunde. Udvalgets kommissorium lyder således:

"1. I de senere år er det blevet stadig mere udbredt at holde hunde, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som "kamp- eller muskelhunde". Ifølge Dansk Kennel Klub findes der ca. 20.000 af disse hunde i Danmark. Dansk Hunderegister har gennem de seneste 5 år også registreret en stigning i antallet af nogle af de hunderacer, der fra naturens hånd siges at have en lidt "kortere lunte" end andre hunde, og hvor måden hunden avles og opdrættes på, og måden den efterfølgende håndteres på af besidderen, er afgørende for, om hunden bliver aggressiv og virker truende eller måske ender med at gå til angreb på andre dyr eller mennesker.

Regeringen ændrede allerede i 2003 hundeloven med bl.a. det formål at udvide politiets muligheder for at gribe ind over for hunde, der - uanset race - har vist sig at være farlige for deres omgivelser, eller som har vist tegn på at kunne være farlige eller skræmmende, men som endnu ikke har forvoldt skade.

Der har imidlertid i den senere tid - navnlig med udgangspunkt i konkrete sager - på ny været debat om de farlige hunde. Der stilles således nu fra flere sider spørgsmålstejn ved, om den gældende lovgivning på området er tilstrækkelig. Spørgsmålet om farlige hunde har også været drøftet i Folketinget bl.a. i forbindelse med forslag til folketingsbeslutning om muskelhundetegn (B 62 af 21. februar 2008).

Hertil kommer, at flere af bestemmelserne i den oprindelige hundelov, der trådte i kraft den 1. januar 1938, i dag ikke forekommer tidssvarende. Det gælder f.eks. den meget detaljerede bestemmelse i hundeloven om, hvornår besidderen af en hund er forpligtet til at føre hunden i snor, herunder f.eks. den del af bestemmelsen, der skelner mellem, om hunden holdes i en stor eller mindre by.

2. Som følge af det anførte finder Justitsministeriet, at der kan være behov for en samlet gennemgang af lovens regler.

Der kan således bl.a. være grund til at overveje, om der er behov for yderligere tiltag i forhold til hunde, der kan være farlige for omgivelserne, og i givet fald hvilke tiltag der vil kunne være egnede. I den forbindelse kan der bl.a. være behov for at overveje, om der kan være anledning til at præcisere eller udbygge hundelovens regler om politiets mulighed for at gribe ind over for farlige hunde. Der har også været rejst spørgsmål om, hvorvidt der eventuelt kan være anledning til i visse tilfælde at stille uddannelseskraav til hundeejere.

Endvidere kan det være relevant at overveje, om reglerne om mærkning og registrering af hunde er fuldt ud tidssvarende.

Herudover kan det bl.a. overvejes, om det vil være en fordel i et vist omfang at udvide det gældende krav om, i hvilke tilfælde hunde skal føres i snor.

Som et andet spørgsmål kan nævnes, at det over for Justitsministeriet er oplyst, at flere hundeklubber tilbyder forsvars- og beskyttelsestræning af hunde. I nogle tilfælde skal denne form for træning have medført, at en del af hundene er blevet frustrerede og aggressive over for mennesker. Der kan derfor også være anledning til at overveje, hvorvidt der bør fastsættes nærmere regler for denne form for træning.

Endelig kan det nævnes, at der bl.a. også kan være anledning til at overveje om det strafniveau, der gælder for overtrædelse af hundelovens forskellige bestemmelser, i alle tilfælde er passende, eller om der kan være behov for tilpasning af strafniveauet.

3. På den anførte baggrund har Justitsministeriet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang af hundeloven med henblik på at overveje, i hvilket omfang der kan være behov for ændringer i loven. I det omfang udvalget finder, at der er behov for lovændringer, anmodes udvalget om at udarbejde udkast til lovbestemmelser.

Det forudsættes, at udvalget som grundlag for sine overvejelser i fornødent omfang indhenter oplysninger om retsstillingen og erfaringerne i andre lande, herunder i de øvrige nordiske lande.

Udvalget skal så vidt muligt færdiggøre sit arbejde i løbet af 2010.

4. Udvalgets sammensætning:

Udvalgets formand: Landsdommer NN (udpeges af Justitsministeriet).

Udvalget sammensættes i øvrigt således:

- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dansk Kennel Klub
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Danmarks civile Hundeførerforening
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dyrenes Beskyttelse
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dyreværnsrådet
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Den Danske Dyrlægeforening
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Rigsadvokaten
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Rigspolitiet
- 1 medlem fra Justitsministeriet

Udvalget kan efter behov indhente udtalelser og afholde møder med berørte myndigheder og organisationer mv., der ikke er repræsenteret i udvalget.

Udvalgets sekretariatsfunktion varetages af Justitsministeriet.”

Ved brev af 7. maj 2009 anmodede Justitsministeriet – set i lyset af den intensiverede debat om farlige hunde – navnlig med udgangspunkt i konkrete sager om hundeoverfald – udvalget om så vidt muligt at afgive en delbetænkning om farlige hunde inden udgangen af 2009, således at der kan tages et eventuelt lovgivningsinitiativ i begyndelsen af 2010.

På et møde den 12. august 2009 i Justitsministeriet anmodede justitsministeren formanden for Udvalget om hunde Landsdommer Jens Kruse Mikkelsen om, at udvalget i sin delbetænkning om farlige hunde opstiller én eller flere modeller for et forbud mod kamp- og muskelhunde. Se nærmere herom under kapitlet X, punkt x.x.

1.2. Udvalgets sammensætning

Udvalget om hunde har ved afgivelse af denne delbetænkning haft følgende sammensætning:

Landsdommer Jens Kruse Mikkelsen, Østre Landsret (formand)

Kommunikationskonsulent Vibeke Knudsen, Dansk Kennel Klub
Forretningsfører Hans Tonsborg, Danmarks civile Hundeførerforening
Dyrlæge Jens Svenningsen, Dyrenes Beskyttelse
Dyrlæge Ingeborg Mølbak, Dyreværnsrådet
Dyrlæge Pernille Elisa Hansen, Den Danske Dyrlægeforening
Rigsadvokatassessor Pernille Langermann-Nielsen, Rigsadvokaten
Afdelingschef Birgit Kleis, Rigspolitiet
Kontorchef Cristina A. Gulisano, Justitsministeriet

Fuldmægtig Michelle Argit, Justitsministeriet (sekretær)

1.3. Udvalgets arbejde

Udvalget påbegyndte sit arbejde i maj 2009 og har holdt i alt [...] møder.

Der har på et enkelt/flere møder været inviteret eksterne foredragsholdere på udvalgte faglige områder, hvor udvalget har fundet det hensigtsmæssigt med yderligere ekspertise til at supplere diskussionen.

[...]

1.4. Delbetænkningen opbygning og indhold

Delbetænkningen indeholder...

Kapitel 2. Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag

[...]

Kapitel 3. Gældende ret om farlige hunde

3.1. Den historiske udvikling

Der har siden 1815 været regler om hunde. Disse regler vedrørte primært hundetegn, hundeafgift samt erstatning for skader forårsaget af hunde. Den første egentlige hundelov trådte i kraft den 1. januar 1938 (lov nr. 164 af 18. maj 1937 om hunde). Samtidig ophævedes lov nr. 127 af 18. april 1925 om hundeafgift samt om straf og erstatning for skade forårsaget af hunde, jf. hundelovens § 13.

Forslag til lov om hunde blev fremsat i Landstinget den 11. november 1936 af daværende justitsminister Steincke. Af bemærkningerne til lovforslaget (Rigsdagstidende 1936-37, Tillæg A, spalte 2783) som af justitsministerens fremlæggelsestale (Rigsdagstidende 1936-37, spalte 103 ff.) fremgik det, at baggrunden for lovforslaget var, at der i de senere år var blevet et stigende antal klager over, at løsgående hunde, navnlig schæferhunde og dobbermanpinchere, havde overfaldet og skambidt vildt og husdyr og i enkelte tilfælde også børn. Klagerne havde indtrængende henstillet, at der blev truffet effektive foranstaltninger imod overfaldene enten ved at indføre et forbud mod at holde hund af de pågældende og beslægtede racer eller ved påbud om, at sådanne hunde skal føres i snor uden for forsvarlig indhegning.

Efter Justitsministeriets opfattelse forelå der imidlertid på daværende tidspunkt ikke tilstrækkelig grund til at indføre et forbud mod visse hunderacer, herunder schæferhunde og dobbermanpinchere og krydsninger af disse racer. Af bemærkningerne fremgår i den forbindelse bl.a. følgende:

"...har vist sig, at langt de fleste af de Overfald, der er opklaret, skyldes Køtere og Bastarder, og at de få Overfald, der skyldes Racehunde, har været fordelt på alle store Hunderacer, de mindre Racer endda ikke undtaget. Hermed stemmer også Erfaringerne fra Norge, hvor Odelstinget efter Indstilling fra Stortingets Justitskomité saavel i 1930 som i 1931 undlod at fremme et af Regeringen fremsat Forslag til Lov om farlige Hunde, indeholdende Forbud mod at holde Schæferhunde, Dobbermanpinchere eller Krydsninger af disse Racer. Henlæggelsen motiveredes navnlig med, at andre Hunderacer, F.Eks. Rothweilere, Bulldogge, Boksere, Newfoundlandere, Sct. Bernhardshunde, Leonbergere, skotske Faarehunde m.fl. heller ikke er ufarlige, og at Hunde af de førnævnte Hunderacer, saafremt de er ordentligt dresseret, er til saa stor Nytte, at en Udryddelse ikke er paa sin Plads. Erfaringerne fra Danmark synes at gaa ud paa,

at Schæferhunde under Dressur er særligt egnede som Politihunde, Vagthunde og Førerhunde for Blinde og Invalider, medens de under mindre kyndigt Tilsyn kan blive overordentligt glubske og rovdyragtige". (Rigsdagstidende 1936-37, Tillæg A, spalte 2785).

Ved lovændringen indførtes bl.a. regler om anmeldelsespligt, hundeafgift, pligt til at føre sin hund i snor eller have fuldt hertedømme over den, erstatning for skade forvoldt af en hund og om foranstaltninger mod færdige hunde. Flere af disse bestemmelser er fortsat gældende rel i dag.

Ved lov nr. 194 af 12. juni 1962 ændredes hundeloven igen. Ændringen havde bl.a. som hovedformål at dæmme op for omstrejfende hundes skadevoldende virksomhed. Det fremgår i den forbindelse bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, at Justitsministeriet havde modtaget en række henvendelser fra Landforeningens Fåreavlere Fremme, De Samvirkende danske Landboforeninger og Dansk Jagtforening, hvori spørgsmålet om at sætte ind over for de omstrejfende hunde var blevet rejst. Justitsministeriet havde på den baggrund anmodet politikredsene om oplysninger om antallet af hundeeverfald i årene 1951-1956. Af de indkomne oplysninger fremgik det, at der i den nævnte periode var anmeldt ca. 3.450 overfald af hunde på andre dyr, og at ca. 20.400 dyr blev bidt ihjel ved disse overfald eller måtte slås ned. Ca. 850 af overfaldene var sket i byer eller bymæssig bebyggelse og ca. 2.600 på landet. Da over 75 pct. af overfaldene var sket på landet, gennemførtes på den baggrund en række foranstaltninger, der kunne medvirke til at opnå en begrænsning af antallet af hundeeverfald på landet.

Ved lovændringen indførtes bl.a. en forhøjelse og omlægning af hundeafgiften i sognekommunerne, der skulle tilskynde folk til at holde små hunde. Endvidere udvidede man det forbud, der allerede gjaldt uden for byer og bymæssig bebyggelse mod, at hunde strejfer om. Forbudet, der hidtil kun havde været gældende i tiden fra den 15. marts til den 15. december, blev således udvidet til at gælde hele året.

Under f. behandlingen af lovforslaget rejste flere af ordførerne fra Folketingets partier spørgsmålet om, hvorvidt det var bestemte hunderacer, der var særligt slæmme til at strejfe, og om man burde indføre et forbud mod bestemte hunderacer. Den daværende justitsminister Hans Hækkerup gav ved denne lejlighed udtryk for følgende:

"Det vil jeg nok være betænkelig ved, fordi jeg tror, det bliver meget vanskeligt at påvise, at bestemte hunderacer har dårlige egenskaber, der ikke findes hos andre racer, og det måtte vel være begrundelse for at forbyde netop disse racer". (F.T., 1961-62, Tillæg I, sp. 6166).

Hundeloven blev ændret yderligere to gange i 1960'erne. Den første ændring skete ved lov nr. 422 af 19. december 1966 som følge af en række ændringer i den kommunale inddeling, som betød, at

administrationen af hunderegisteret overgik fra sognefogden til politiet. Dette ønskede man ikke, hvorfor Folketinget bemyndigede justitsministeren til at fravige lovens regler således, at bl.a. administrationen af registret kunne forblive hos sognefogden.

Ved den anden ændring af hundeloven (lov nr. 205 af 21. maj 1969) ophævede Folketinget bl.a. hundelovens bestemmelser om registrering af hunde og om betaling af hundeafgift. Baggrunden for ophævelsen var, at administration af hunderegistrene, udlevering af hundetegn og opkrævning af hundeafgift medførte et betydeligt arbejde for politiet og sognefogederne. Udover at danne grundlag for bl.a. opkrævning af hundeafgift tjente hunderegistrene imidlertid også til identifikation af omstrejfende og skadevoldende hunde, idet man gennem hundetegnet kunne finde frem til hundens besidder. Hensynet til en sådan identifikation blev fremover varetaget ved, at der i hundeloven blev indsat en bestemmelse om, at hundens besidder skulle sørge for, at hunden bar halsbånd forsynet med et skilt, der angav besidderens navn og adresse.

Foranlediget af flere konkrete tilfælde i bl.a. slutningen af 1980'erne, hvor pit bull terriere havde overfaldet mennesker, bad Justitsministeriet i september 1991 Dyreværnsrådet om at vurdere behovet for et forbud mod hold af bl.a. pit bull terriere. Dyreværnsrådet afgav en udtalelse i november 1991, hvori rådet – efter drøftelse med sagkyndige fra henholdsvis Dansk Kennel Klub og Dyrenes Beskyttelse – fastslog, at der var behov for regler på området. Dyreværnsrådet foreslog en række elementer, der kunne indgå i et sådant regelsæt, herunder følgende:

”Ved kamphunde skal forstås hunde i alle aldre af den type, der er kendt under betegnelsen pit bull terrier og tosa samt andre typer, som er af lignende farlighed for mennesker og dyr, og som er avlet og opdrættet til kamp.

Særligt sagkyndige kan udpege sådanne hunde på grundlag af deres udseende og adfærd.”

På baggrund af Dyreværnsrådets udtalelse udstedte justitsministeren med hjemmel i dyreværnslovens § 10 bekendtgørelse nr. 748 af 14. november 1991 om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Bekendtgørelsen, der trådte i kraft den 1. december 1991, er fortsat gældende ret, jf. nedenfor under pkt. 3.2.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, er det forbudt at besidde og avle hunderacerne pit bull terrier og tosa. Forbudet gælder tillige krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. Overtrædelse af bekendtgørelsen straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1. Endvidere vil hunde, der holdes i strid med bekendtgørelsen, blive aflivet ved politiets foranstaltning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Bekendtgørelsen indeholder i §§ 2 og 3 en særlig overgangsordning, som indebærer, at personer, som

inden den 1. december 1991 ejede en hund omfattet af bekendtgørelsen, fortsat kunne besidde den, hvis det blev anmeldt til politiet med dokumentation for, at hunden var øretatoveret og steriliseret. Overgangsordningen er ikke længere relevant.

Efter udstedelsen af bekendtgørelsen udsendte Justitsministeriet i juli 1992 en cirkulæreskrivelse til politiet, hvori ministeriet efter indstilling fra Dyreværnsrådet udpegede 16 konsulenter fra Danmarks civile Hundeførerforening (DcH), som i tvivlstilfælde kunne bistå politiet ved afgørelsen af, om en hund var omfattet af forbudet i bekendtgørelsen. En fortegnelse over konsulenterne var optrykt som bilag 1 til cirkulæreskrivelsen. Cirkulæreskrivelsen indeholdt endvidere retningslinier for, hvordan og under hvilke omstændigheder testningen af en formodet pit bull terrier eller tosa skulle foretages. Retningslinjerne var udarbejdet af Dyreværnsrådet i samarbejde med konsulenterne. Politiet forventedes at stille det nødvendige materiale og mandskab til rådighed. Retningslinjerne for testningen var optrykt som bilag 2 til cirkulæreskrivelsen.

I sommeren 1997 fik politiet i Padborg imidlertid i en konkret sag testet tre hunde, som ifølge udenlandske stambøger angiveligt tilhørte racen american staffordshire terrier, men som efter politiets oplysninger lignede og opførte sig som pit bull terriere. Testen viste, at det var pit bull terriere, og politiet beslaglagde derfor foreløbigt hundene for at undgå, at den tyske ejer tog hundene med til Tyskland. Den foreløbige beslaglæggelse blev indbragt for byretten, hvor en sagkyndig fra Dansk Kennel Klub efter anmodning fra hundejeren afgav forklaring om, at en hund, der er i besiddelse af en stambog der viser, at hunden tilhører en anden race end pit bull terriere og tosa, efter hans mening ikke kunne testes, idet dette "*ville stride mod intentionerne i bekendtgørelsen*" om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Byretten tog ikke stilling til dette spørgsmål, men afsagde i stedet kendelse om, at politiet efter sagens karakter kunne have afventet rettens beslutning, hvorfor politiet ikke burde have foretaget den foreløbige beslaglæggelse.

DcH opsagde efterfølgende i november 1997 bl.a. som følge af sagen fra Padborg uden forudgående drøftelser og med omgående virkning aftalen vedrørende test af særligt farlige hunde. DcH begrundede opsigelsen med, at foreningen nu fandt, at testen hvilede på et forkert grundlag. Efter DcH's opfattelse kunne man ikke alene ud fra en test af en hunds reaktionsmønster fastlægge hundens racemæssige tilhørsforhold. Det var derimod muligt at teste, om hunden har lave tærskelværdier for aggression og manglende evne til afreaktion, og at den derfor må betegnes som farlig. Foreningen gav samtidig udtryk for, at lave tærskelværdier for aggression, som kan skyldes såvel arvemæssige egenskaber som "dressur", vil kunne træffes hos mange andre hunde end pit bull terriere og tosaer, hvor der indgår "kampdrift" i arvemassen, f.eks. schæferhunde, rottweilere og dobermann, men at der i øvrigt findes uheldige eksemplarer blandt alle racer.

Justitsministeriet kontaktede på den baggrund i begyndelsen af december 1997 Den Danske Dyrlægeforening og forespurgte, om foreningen var i stand til at udpege en eller to dyrlæger, der var villi-

ge og kompetente til ud fra en test af hundens adfærd og en bedømmelse af dens udseende at afgøre, om en hund er omfattet af bekendtgørelsen. Den Danske Dyrlægeforening orienterede i april 1998 Justitsministeriet om, at Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi havde udpeget to dyrlæger, som har den nødvendige faglige indsigt og interesse i at bistå politiet med bedømmelse af farlige hunde. Justitsministeriet sørgede i maj 1998 for, at de to dyrlægers navne mv. kom til politiets kendskab således, at politiet ikke længere retter henvendelse til de 16 konsulenter, der var anført i ministeriets cirkulæreskrivelse fra 1992.

Justitsministeriet fandt i øvrigt som følge af sagen fra Padborg efterfølgende anledning til i et brev til Dansk Kennel Klub at udtale, at det efter ministeriets opfattelse er helt åbenbart, at der naturligvis også kan foretages test af stambogsførte hunde, hvis der er berettiget tvivl om rigtigheden af stambogens udvisende. En stambog udgør ikke noget entydigt juridisk bevis for en hunds racemæssige tilhørsforhold. På den vis adskiller en stambog sig naturligvis ikke fra andre bevismidler i en straffesag. Hvis en hund således i henseende til udseende og adfærd ligner en af de forbudte hund racer, vil politiet efter Justitsministeriets opfattelse kunne træffe bestemmelse om, at hunden skal testes.

Den 28. januar 1992 fremsatte Kristeligt Folkeparti et forslag til lov om ændring af lov om hunde. Baggrunden for fremsættelse af lovforslaget var bl.a. at der i 1990 var blevet anmeldt 26.000 hundeskader til forsikringsselskaberne, og at nogle af disse skader skete, fordi hundeejerne ikke havde styr på deres hunde. Det skønnedes, at ca. en tredjedel af disse skader var bidskader.

På denne baggrund foreslog Kristeligt Folkeparti bl.a., at hunde altid skulle føres i snor i byer og områder med bymæssig bebyggelse. Justitsministeren skulle dog samtidig bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om undtagelse af visse hunde fra kravet om snor. Der var imidlertid ikke flertal for at indføre et krav herom, idet de gældende regler allerede gav mulighed for, at der i politivedtægterne lokalt kunne fastsættes bestemmelse om båndtvang i de områder, hvor der måtte være behov herfor.

Lovforslaget indeholdt også et forslag om, at den gældende regel i hundeloven om, at besidderen af en hund, der havde forårsaget skade, f.eks. ved skambidning, selv kunne afgøre, om han ville lade hunden aflive, holde den indespærret eller give den mundkurv på, skulle suppleres af en regel, hvorefter politiet efter rådslagning med en hundesagkyndig kunne lade en hund aflive for ejerens regning, hvis hunden havde skambidt et menneske. Efter forslagsstillernes opfattelse skulle en sådan afgørelse ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed. Et flertal endte med at støtte dette forslag dog med den ændring, at det blev hundens ejer, der skulle afholde udgifterne i forbindelse med aflivningen. Endvidere var der enighed om, at den almindelige klageadgang til Justitsministeriet, som eksisterede på dette tidspunkt på området, burde opretholdes.

Ved lovændringen blev der endvidere indført en mærknings- og registreringsordning, hvorefter besidderen af en hund skulle sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret. Baggrunden herfor var, at antallet af bortløbne hunde uden skilt var steget betydeligt. Samtidig ophævedes den hidtil bestående pligt til at sørge for, at hunden, fra den var 4 måneder gammel, bar Halsbånd Forsynet med skilt, der angiver besidderens navn og adresse.

Allerede 7 måneder efter ændringen af hundeloven i maj 1992 fremsatte Justitsministeriet et forslag om ændring af lov om hunde. Lovforslaget indeholdte bl.a. en genindførelse af pligten til at sørge for, at hunden bærer Halsbånd Forsynet med et skilt med oplysning om besidderens navn og adresse. Justitsministeriet havde modtaget flere henvendelser fra hundeorganisationer, der havde givet udtryk for, at det var uhensigtsmæssigt, at muligheden for ved hjælp af hundeskiltet straks at kunne se, hvem en hund tilhører, var bortfaldet. Forslaget blev vedtaget af Folketinget den 23. december 1992.

Debatten om de farlige hunde ophørte ikke med udstedelsen af bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Siden forbudet mod pit bull terrier og tosa blev indført i 1991 sås således en stigende tendens til, at folk anskaffede sig kamphunde af andre racer, som ikke var forbudt, men som kunne have tilsvarende farlige egenskaber som pit bull terriere og tosaer. Endvidere havde der været tilfælde, hvor hunde var blevet anvendt som trussel eller våben. Fra flere sider blev der derfor stillet spørgsmål om bekendtgørelsen burde udvides til at omfatte flere og andre hunderacer.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub anførte i en henvendelse til Justitsministeriet i december 2000, at et forbud mod bestemte hunderacer ikke var en farbar vej, men at forebyggelse mod farlige hunde burde ske på en anden måde.

Efter de to foreningers opfattelse var det meget væsentligt at sikre, at alle hunde kan identificeres. De foreslog derfor, at der i lovgivningen skabtes hjemmel til, at politiet kan lade ikke-mærkede hunde mærke og registrere for hundeejerens regning.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub fandt endvidere, at den eksisterende bestemmelse i hundelovens § 6 som udgangspunkt var en god bestemmelse, idet den pålægger besidderen af en hund at træffe de nødvendige foranstaltninger, der må anses for påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade. Imidlertid var der ikke i den dagældende § 6 mulighed for, at politiet, når et pålæg ikke overholdes, kan lade hunden fjerne med henblik på politiets stillingtagen til, om hunden skal aflives eller overdrages til anden side. En sådan hjemmel foreslog foreningerne indført.

Endvidere foreslog foreningerne, at der i lovgivningen blev givet mulighed for, at politiet i de tilfælde, hvor politiet vurderer, at en hund – allerede inden den har forvoldt skade, eller dens ejer har overtrådt et pålæg – er så farlig, at hunden skal aflives, skal kunne beslutte, at hunden i samspil med

sin besidder skal underkastes en samlet vurdering af eksperter. Vurderingen skal bl.a. have til formål at afdække, om ejeren har den nødvendige kontrol over hunden i belastede situationer, og om ejeren kan have til hensigt at benytte hunden til voldelige formål.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub anbefalede endelig, at bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde blev ophævet.

Justitsministeriet overvejede på den baggrund i forbindelse med ændringen af hundeloven i foråret 2003, hvorvidt der var behov for at skærpe de gældende regler i hundeloven om indgriben over for farlige hunde, og om bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde burde ophæves eller eventuelt udvides til at omfatte andre racer end pit bull terrier og tosa.

Til brug for Justitsministeriets overvejelser anmodede ministeriet Rådet vedrørende hold af særlige dyr om en udtalelse. Rådet anførte i en udtalelse fra februar 2001 om ulvehybrider, ulvehunde og farlige hunde, at aggressiv adfærd forekommer både blandt racerne hunde og bastarder, og at såvel store som middelstore hunde kan påføre mennesker og dyr alvorlige eller endog livstruende bidlæsioner. Aggressiv adfærd er ikke alene genetisk betinget, men også en række miljøfaktorer spiller en vigtig rolle. Tilbøjeligheden til og graden af den aggressive adfærd er underkastet så stor individuel variation, at det ifølge rådet var mere korrekt at tale om farlige hunde (farlige individer) end om farlige hunderacer. Erfaringer indhøstet siden indførelsen af forbudet mod pit bull terrier, tosa og krydsninger, hvori disse to hunderacer indgår, havde endvidere vist, at det var vanskeligt at administrere, kontrollere og håndhæve bestemmelserne i bekendtgørelsen.

Justitsministeriet indhentede endvidere en udtalelse fra Dyreværnsrådet, der i en udtalelse fra april 2001 udtalte, at det efter rådets opfattelse ville være særdeles vanskeligt at løse problemet med farlige hunde ved at forbyde bestemte hunderacer. Det skyldtes for det første, at en hunds farlighed bl.a. måtte anses for at være et resultat af hundens opdragelse, og for det andet, at det ville være relativt simpelt at fremavle nye typer af hunde, som kunne have særligt farlige egenskaber, når de blev trænet til at være aggressive. Rådet anbefalede dog, at bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde blev opretholdt, da den efter rådets opfattelse havde en god signalværdi, og da det tydede på, at forbudet havde haft en gavnlig effekt.

Endelig udtalte Den Danske Dyrlægeforening i september 2001, at en hunds genetiske egenskaber kan udnyttes til at prædisponere hunden til angreb eller aggression, ligesom foreningen bekræftede, at det var muligt ved en hundesagkyndig undersøgelse at vurdere, om en hund i samspil med dens besidder udgør en fare for sine omgivelser.

På grundlag af de indhentede sagkyndige udtalelser fra Rådet vedrørende hold af særlige dyr, Dyreværnsrådet og Den Danske Dyrlægeforening og i lyset af vanskelighederne ved med sikkerhed at

fastslå, at en hund tilhører en bestemt hunderace, fandt Justitsministeriet ikke, at forbudet mod hold af særligt farlige hunde burde udvides til at omfatte flere racer.

Justitsministeriet lagde herved vægt på, at en række af de sagkyndige frarådede en sådan udvidelse. Der vil til stadighed være hunde, der ikke omfattes af et eventuelt udvidet forbud, men som vil kunne have tilsvarende farlige egenskaber, som de af forbudet omfattede racer. Problemet med de farlige hunde er endvidere ikke kun relateret til bestemte hunderacer. Enhver hund kan således blive farlig for sine omgivelser, hvis besidderen – bevidst eller ubevidst – udsætter hunden for uheldig påvirkning.

Idet bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde i øvrigt antoges at have haft en gavnlig effekt, og Dyreværnsrådet og Den Danske Dyrlegeforening anbefalede, at forbudet mod pit bull terrier og tosa blev opretholdt, fandt Justitsministeriet ikke grundlag for at ophæve forbudet mod pit bull terrier og tosa i Danmark. Efter Justitsministeriets opfattelse burde bekendtgørelsen således opretholdes uændret. Ministeriet fandt imidlertid samtidig, at politiets indgrebsmuligheder i forhold til farlige hunde burde udvides. Dette skete ved ændringen af hundelovens i 2003.

Lov nr. 385 af 28. maj 2003 om ændring af lov om hunde (Indgreb over for farlige hunde, forbud mod hundekampe mv.), havde særligt til formål at udvide politiets muligheder for at gribe ind over for hunde – uanset race – der har vist sig at være farlige for deres omgivelser, eller som har vist tegn på at kunne være farlige eller skræmmende, men som endnu ikke har forvoldt skade. Loven trådte i kraft den 1. juli 2003. Lovændringen er nærmere beskrevet i en cirkulæreskrivelse, som Justitsministeriet udsendte til politiet den 4. juli 2003.

Sløttet: 3.2. Den seneste ændring af hundeloven § 3

3.2. Gældende ret

3.2.1. Besidderbegrebet

Et centralt begreb i hundeloven er hundens besidder. Flere af hundelovens bestemmelser pålægger således hundens besidder forpligtelser. Det gælder f.eks. hundelovens § 1, stk. 1, hvorefter besidderen af en hund er forpligtet til at få hunden mærket og registreret, inden hunden er 4 måneder gammel. Endvidere er besidderen af en hund efter hundelovens § 6, stk. 1, forpligtet til at træffe de fornødne foranstaltninger for at forebygge, at hunden forvolder andre skade, ligesom det objektive ansvar for skader, som hunden forvolder, påhviler besidderen af hunde, jf. hundelovens § 8, stk. 1.

Hundeloven indeholder ikke nogen definition af begrebet besidder. Ejeren af hunden vil sædvanligvis også være hundens besidder. Det kan imidlertid også være andre personer. Spørgsmålet om, hvem der er at anse for besidder af en hund har været behandlet ved domstolene flere gange. Sagerne har som udgangspunkt vedrørt spørgsmålet om besidderbegrebet i relation til det objektive an-

svar for hundens skader efter hundelovens § 8.

Fra domstolenes praksis kan nævnes følgende domme:

U1931.356/1: En gårdejer blev anset som besidder af en hund, der tilhørte den tidligere ejer af gården, men fortsat holdt til på gården.

JD1956.241: En person, der havde en bortløben hund hos sig, blev anset som besidder.

U2005.26580: I forbindelse med en forestilling i Cirkus fik publikum lejlighed til i pausen at besigtige C's stalde med de optrædende dyr. Under en sådan besigtigelse blev W bidt i armen af en hund, der ikke optrådte i C, men som tilhørte én af de i C optrædende artister. Selv om hunden befandt sig på et område, som C benyttede, var der ikke grundlag for, at anse C som besidder af hunden i medfør af hundelovens § 8, stk. 1.

En person, der *passer* hunden for ejeren, kan imidlertid også blive anset for at være besidder. Hidtil har domstolene dog krævet, at den periode, hvor den anden person passede hunden, havde en vis udstrækning. Se således nedenstående dom af lidt ældre dato:

JD1948.42: Ejeren's bror blev anset som besidder af en hund, som han havde passet i 4 måneder, fordi ejeren efter flytning ikke kunne finde en passende lejlighed.

I 2007 har Østre Landsret imidlertid afsagt følgende dom:

U2007.11690: A havde påtaget sig at passe sin datter D's hunde den 14. maj 2005 om eftermiddagen til den 15. maj 2005 midt på dagen. A havde selv to hunde. Omkring kl. 9 den 15. maj 2005 kom én af D's hunde og én af A's hunde op og slås. A gik imellem hundene, og i den forbindelse bed D's hund A i hånden. D havde tegnet forsikring i E, som A sagsøgte med påstand om bl.a. betaling af 12.300 kr. for tingsskade og godtgørelse for svie og smerte. Landsretten frifandt E. Anført, at det var ubestridt mellem parterne, at det var aftalt, at pasningen af hundene, der skete lejlighedsvis, skulle være af ca. et døgn's varighed, og at hundene havde været passet af A i 17-18 timer, da episoden fandt sted. Landsretten fandt herefter, at A havde passet hunden i så langt et tidsrum, at hun i hundelovens forstand måtte anses som besidder af denne, og dermed var afskåret fra at opnå erstatning hos E.

3.2.2. Pligt til agtpågivenhed (hundelovens § 6, stk. 1)

Efter hundelovens § 6, stk. 1, påhviler det besidderen af en hund at træffe de foranstaltninger, der efter forholdene må anses for påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade.

Bestemmelsen fastsætter en almindelig standard om agtpågivenhed for besidderen af en hund for at forebygge, at hunden volder skade på personer eller ejendom. Foranstaltninger mod skadeforvoldel-

se kan være at holde hunden inden døre, at føre hunden i snor eller på anden måde sørge for at være i nærheden og herved have fuldt herredømme over hunden. Bestemmelsen kan bl.a. overtrædes, hvis ejeren handler uagtsomt med hensyn til hundens pasning, dvs. ikke udviser den agtpågivenhed, som normalt kræves i den pågældende situation.

Overtrædelse af bestemmelsen, både ved forsætlig og uagtsom adfærd fra besidderens side, er strafbart efter hundelovens § 12, stk. 1. Reglen vedrører derimod ikke besidderens erstatningsansvar, dvs. de forhold der bevirker, at besidderen skal betale erstatning for skader, som hunden forvolder. Reglerne om objektivt ansvar for besiddere af hunde er særskilt reguleret i lovens § 8, stk. 1, jf. nærmere herom under pkt. 3.2.13.3.

Hundelovens § 6, stk. 1, retter sig til besidderen af hunden. Det er ikke altid den person, der er ejer af hunden. Se nærmere om besidderbegrebet oven for under pkt. 3.2.1.

3.2.3. Pålæg om snor og/eller mundkurv eller afgørelse om aflivning (hundelovens § 6, stk. 2)

Efter hundelovens § 6, stk. 2, kan politidirektøren, hvis en hund har forvoldt skade på et menneske eller anden væsentlig skade eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser, enten give besidderen pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indehukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele. Politidirektøren kan endvidere træffe afgørelse om at lade hunden aflive.

Vurderingen af, om en hund har forvoldt skade på et menneske eller anden væsentlig skade, eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at en hund er farlig for sine omgivelser, bygger på et samlet skøn over sagens omstændigheder.

Den første tilfældegruppe – hvor en hund har forvoldt fysisk skade på et menneske – omfatter for det første den situation, hvor en hund har skambidt et menneske. Herudover dækker bestemmelsen også alle andre tilfælde, hvor en hund har bidt et menneske med skade til følge, uden at der kan siges at være tale om skambid.

Den anden tilfældegruppe – hvor en hund har forvoldt anden væsentlig skade – omfatter dels situationer, hvor en hund har bidt en anden hund eller andre dyr med væsentlig skade til følge, dels situationer, hvor en hund har forårsaget væsentlig materiel skade.

Den tredje tilfældegruppe – hvor der er grundlag for at antage, at en hund kan være farlig for sine omgivelser – er efter sin ordlyd den mest omfattende. Bestemmelsen forudsætter, at hunden har udvist en adfærd, der er kendetegnende for farlige hunde. Tilfælde, hvor en hund faktisk har vist sig farlig, men der ikke er sket skade på mennesker, dyr eller ejendom, vil således være omfattet af

denne kategori. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor et overhængende angreb fra en hund mod et menneske eller et andet dyr afværges ved besidderens eller tredjemands mellemkomst. Det kan også i andre situationer, hvor en hund ikke har vist konkrete tegn på farlighed, være grund til at overveje, om den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser.

Som eksempler, der kan indgå i vurderingen af, om en hund er farlig, kan nævnes:

- en person truer eller har truet med at pudse sin hund på andre personer eller dyr.
- en hund skaber frygt i sine omgivelser, f.eks. ved på en truende eller aggressiv måde at fare mod eller forfølge folk.
- en person kan ikke grundet manglende dressur tøjle hundens farlige egenskaber,
- besidderen har tidligere fået aflivet en hund som farlig, og der er en begrundet formodning for, at også den nuværende hund er farlig.

Politiet er ved behandlingen af en sag efter loven underlagt det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, hvilket indebærer, at der ikke må træffes mere indgribende afgørelser end nødvendigt. Politiet kan således ikke lade en hund aflive, hvis der er grund til at antage, at risikoen for, at en aggressiv hund forvolder skader, på forsvarlig vis kan afhjælpes ved f.eks. at give besidderen et pålæg om, at hunden skal være forsynet med forsvarlig mundkurv og føres i snor, når den færdes offentligt.

I tilfælde af, at der træffes afgørelse om aflivning, afholder politiet omkostningerne ved hundens aflivning. Beløbet kan imidlertid kræves refunderet af besidderen, jf. hundelovens § 6, stk. 5.

Der er ikke noget til hinder for politiets sideløbende administrative behandling af spørgsmålet om udstedelse af pålæg på baggrund af forhold, som der samtidig verserer en straffesag om. En afgørelse om pålæg har – modsætning til en verserende straffesag – til formål at hindre *fremtidig* skade på mennesker og dyr.

3.2.4. Pålæg om snor/mundkurv i andre tilfælde (hundelovens § 6, stk. 3)

Besidderen af en hund kan endvidere efter hundelovens § 6, stk. 3, gives pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele, hvis hunden har for vane at forulempe mennesker eller dyr ved på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, at fare imod dem eller forfølge dem eller at forulempe husdyr i ejendom eller på mark. Efterkommes pålægget ikke, kan besidderen straffes med bøde, jf. hundelovens § 12, stk. 1.

Bestemmelsen finder anvendelse i de tilfælde, hvor en hund uden samtidig at skabe egentlig frygt til stadighed forulemper mennesker eller dyr.

Formålet med hundelovens § 6, stk. 3 og 4, jf. straks nedenfor, er ikke kun at varetage hensynet til de pågældende personer, som har følt sig forulempet. Bestemmelserne varetager hensynet til alle personer, som i fremtiden ville kunne blive forulempet af hunden.

3.2.5. Aflivning som følge af manglende overholde af pålæg (hundelovens § 6, stk. 4)

Har politiet givet besidderen et pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele, og efterkommer besidderen ikke pålægget, kan politiet – udover at give besidderen en bøde – beslutte at lade hunden aflive, jf. lovens § 6, stk. 4. Det er uden betydning for anvendelsen af hundelovens § 6, stk. 4, om hunden har forvoldt skade på mennesker eller på anden måde har forvoldt skade på dyr eller forårsaget væsentlig materiel skade.

Det bemærkes, at bestemmelsen i hundelovens § 6 a, stk. 2, ikke kan påberåbes af besidderen i de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives, fordi et pålæg om at føre hunden i snor eller iført forsvarlig mundkurv er blevet overtrådt.

3.2.6. Overflytning af hunden til en anden politikreds (hundelovens § 6, stk. 6)

Efter hundelovens § 6, stk. 6, skal besidderen ved en hunds overflytning til en anden politikreds underrette politiet i denne om, at der er meddelt et pålæg i medfør af loven. Denne underretningspligt har også tidligere været en del af hundeloven, men ved ændringen af hundeloven i 2003 er bestemmelsen blevet strafsanktioneret, således at undladelse af at underrette politiet om hundes overflytning kan straffes med bøde, jf. lovens § 12, stk. 1.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at når politiet bliver opmærksomt på en hunds overflytning fra en politikreds til en anden, bør politiet i videst muligt omfang underrette den politikreds, hvortil overflytningen er sket, om et sådant pålæg.

3.2.7. Pålæg i forbindelse med salg n.v. af hunden til en anden person

Et pålæg meddelt efter hundelovens § 6 rettes mod hundens besidder. Et pålæg meddelt efter hundelovens § 6 følger således ikke hunden ved overdragelse eller salg til en anden myndig person. I disse tilfælde vil der dog kunne træffes afgørelse efter hundelovens § 6, stk. 4, såfremt der foreligger et tilfælde af omgæelse, og den person, som fik meddelt det oprindelige pålæg, således reelt fortsat må anses for besidder af hunden.

Hertidover vil politiet i en sag, hvor en tidligere ejer af en hund er blevet meddelt et pålæg efter hundelovens § 6, stk. 2, nr. 1, have mulighed for – afhængigt af de konkrete omstændigheder i sagen – at træffe afgørelse om aflivning direkte på grundlag af hundelovens § 6, stk. 2, nr. 2, dvs. uden at bygge afgørelsen på, at et tidligere meddelt pålæg er blevet overtrådt. I denne forbindelse vil politiet bl.a. kunne lægge vægt på de forhold, som lå til grund for det pålæg om f.eks. mundkurv, som blev meddelt hundens tidligere besidder.

Når en besidder af en hund gives pålæg om, at hunden skal føres i snor eller være forsynet med forsvarelig mundkurv, eller besidderen er blevet pålagt bøde på grund af hundens skadeforvoldelse, registreres dette i Det Centrale Kriminalregister.

Inden afgørelse om aflivning, kan politiet kræve, at hundens besidder medvirker ved en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd efter lovens § 6 a, stk. 1, med henblik på at vurdere hundens farlighed. Hvis undersøgelsen viser, at hunden i samspil med besidderen har så lave tærskelværdier for aggression, at den er farlig for dens omgivelser, kan politiet træffe afgørelse om aflivning. Se nærmere herom straks nedenfor. Af hensyn til proportionalitetsprincippet kan politiet dog ikke lade en hund aflive, hvis der er grund til at antage, at risikoen for, at hunden forvolder skade, på forsvarelig vis kan afhjælpes ved at give besidderen pålæg om at forsyne hunden med mundkurv og føre den i snor, når den færdes offentligt.

Politidirektøren afholder omkostningerne ved at lade en hund aflive, men kan kræve beløbet refunderet af besidderen, jf. lovens § 6, stk. 5. Refusionskravet er tillagt udpantringsret, jf. lovens § 12 c.

Endelig følger det af lovens § 6, stk. 6, at overflyttes hunden til en anden politikreds, skal besidderen underrette politiet i denne om pålæg meddelt i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, eller § 6, stk. 3.

Hvis politiet bliver opmærksom på en hunds flytning til en anden politikreds, bør politiet i videst muligt omfang underrette den nye politikreds om meddelt pålæg eller bøde.

3.2.8. Hundesagkyndig undersøgelse (hundelovens § 6 a)

Efter hundelovens § 6 a, stk. 1, er besidderen af en hund på politiets anmodning forpligtet til at medvirke til en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd, inden der træffes afgørelse om aflivning af hunden. Hensigten med bestemmelsen er at give politiet mulighed for at lade en sagkyndig vurdering af hundens farlighed indgå ved afgørelsen af, om hunden skal aflives.

Den sagkyndige undersøgelse skal særligt afdække, om hunden er velafbalanceret eller har en lav tærskelværdi for aggression, og om besidderen har den nødvendige kontrol over hunden.

Om en sagkyndig vurdering bør indhentes, afhænger ifølge forarbejderne til bestemmelsen af en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Det bemærkes i den forbindelse, at det i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige undersøgelsesprincip påhviler politiet at sikre sig, at en afgørelse om f.eks. aflivning træffes på et forsvarligt grundlag, herunder at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Hvis en hund ikke har forvoldt skade, men den ved sin adfærd har virket truende og skabt frygt, vil en sagkyndig vurdering normalt skulle foretages, inden politiet træffer afgørelse om eventuel aflivning af hunden.

Hvis en hund allerede har forvoldt en ikke ubetydelig skade – f.eks. hvor en hund har angrebet, herunder bidt eller skambidt, sagesløse mennesker eller dyr – der viser, at hunden reagerer mere aggressivt end sædvanligt for hunde, vil politiet ifølge lovens forarbejder kunne træffe afgørelse om aflivning uden undersøgelse. I så fald kan hundens besidder dog anmode om en undersøgelse, inden politiet træffer afgørelse, jf. hundelovens § 6 a, stk. 2, der er omtalt nærmere nedenfor.

Under Folketingets behandling af lovforslaget bag ændringen af hundeloven i 2003 blev der i øvrigt fra Folketingets Retsudvalg rejst spørgsmål om ikke det – for ikke at risikere, at hunde bliver aflivet uretmæssigt bl.a. i tilfælde af fysisk eller smertevoldende sygdom – vil være nødvendigt med en hundesagkyndig undersøgelse i alle tilfælde, inden der træffes afgørelse om eventuel aflivning i en sag, jf. spørgsmål nr. 6 ad lovforslaget L 164 – bilag 13.

Af Justitsministeriets besvarelse fremgår bl.a., at hvis der i en konkret sag foreligger oplysninger, der indikerer, at hundens skadeforvoldelse f.eks. kan skyldes sygdom, vil denne oplysning skulle indgå i politiets overvejelser om, hvorvidt der bør indhentes en sagkyndig undersøgelse. Endvidere fremgår det af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003, at dette er særlig klart, hvis der i sagen foreligger oplysninger om, at den aggressive hunds adfærd er opstået pludseligt eller inden for kort tid.

Hvis besidderen nægter at medvirke til en hundesagkyndig undersøgelse, kan politiet træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Det forhold, at besidderen har nægtet at medvirke, kan ikke i sig selv danne grundlag for en afgørelse om aflivning, men oplysningen vil dog indgå i afgørelsesgrundlaget som ét af flere momenter. Dette er ifølge forarbejderne til bestemmelsen baggrunden for, at Justitsministeriet ved udformningen af bestemmelsen ikke fandt grundlag for at fastsætte bestemmelser om yderligere sanktionering af besidderens undladelse af at medvirke til undersøgelsen.

Efter hundelovens § 6 a, stk. 2, kan besidderen forlange, at der foretages en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd, inden politiet træffer afgørelse om aflivning i medfør af § 6, stk. 2, nr. 2. Det

forudsættes, at politiet underretter hundens besidder om, at politiet overvejer at træffe afgørelse om aflivning af hunden på det foreliggende grundlag, og om besidderens mulighed for at anmode om en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd. Besidderen skal i den forbindelse have en frist til at meddele, om den pågældende ønsker en sådan undersøgelse, men det er ifølge forarbejderne til bestemmelsen forudsat, at denne frist kan være meget kort.

Hvis hundens besidder allerede har medvirket til en undersøgelse på politiets anmodning, giver bestemmelsen ikke mulighed for at anmode om en ny undersøgelse. Bestemmelsen giver heller ikke ejeren ret til at anmode om en undersøgelse i forbindelse med en klage over politiets afgørelse om aflivning.

Bestemmelsen kan endvidere ikke påberåbes af besidderen i de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives, fordi et pålæg om at føre hunden i snor eller iført forsvarlig mundkurv er blevet overtrådt.

Det er ikke efter bestemmelsen et krav, at undersøgelsen foretages i samspil med besidderen, og det beror i øvrigt på de konkrete omstændigheder, hvorledes undersøgelsen skal foretages. I de tilfælde, hvor et menneske f.eks. er blevet skambidt, er der således intet til hinder for, at den sagkyndige foretager sin vurdering alene på grundlag af de oplysninger, der foreligger i sagen. I øvrigt vil der i de nævnte tilfælde straks kunne træffes afgørelse om at lade hunden anbringe i pension, jf. lovens § 6 b, stk. 1.

Justitsministeriet har i samarbejde med Den Danske Dyrlægeforening og Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi udpeget et antal hundesagkyndige, som kan bistå politiet i disse sager. En liste over de hundesagkyndige er optrykt som et bilag til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003.

De sagkyndige honoreres efter regning. Af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003 fremgår bl.a., at ministeriet forventer, at undersøgelsen (forberedelse, foretagelse af helbreds- og adfærdsundersøgelse samt udfærdigelse af skriftlig udtalelse), normalt vil vare 2-4 timer. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår endvidere, at Dyrlægeforeningen har oplyst, at en adfærdsundersøgelse foretaget hos besidderen vil koste ca. 2.000 kr., mens en adfærdsundersøgelse foretaget på en dyrlægeklinik vil koste ca. 1.500 kr.

Politiet afholder omkostningerne ved den sagkyndige undersøgelse af hundens adfærd, men politiet kan kræve beløbet refunderet af besidderen, jf. lovens § 6 a, stk. 3. Det er overladt til politiets skøn at afgøre, i hvilke tilfælde besidderen skal refundere det af politiet afholdte beløb. I den forbindelse kan det f.eks. tillægges betydning, om sagens udfald bliver, at hunden skal aflives.

Perinde Hansen

Induysse ikke
og nyt dyrlæge
1200 - 1800
+ træner + manus
+ konsol.

(typisk bel.)

3.500 kr.)

Afsalt m (NO), at
afvittet abtes
Hvis politiet
sikker oplysning
sikker, må vi finde
den frem til det

3.2.9. Pensionsanbringelse (hundelovens § 6 b)

Efter hundelovens § 6 b, stk. 1, kan politiet beslutte at anbringe hunden i pension, indtil der er truffet afgørelse efter § 6, stk. 2, nr. 2, eller stk. 4, om aflivning af hunden, og hvis der træffes afgørelse om, at hunden skal aflives, indtil afgørelsen er fuldbyrdet.

I hundelovens § 6 c, stk. 2, fastslås der, at politiet, hvis det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse, har adgang til hundehold med henblik på gennemførelse af en beslutning truffet efter stk. 1. Politiet kan om fornødent tage en sagkyndig med. Sådan bistand kan bl.a. komme på tale i de tilfælde, hvor politiet skønner, at det bliver nødvendigt at lade hunden bedøve.

Bestemmelsen har til formål at give politiet mulighed for at forhindre, at en hund forvolder skade på mennesker, dyr eller ting i det tidsrum, hvor politiet undersøger, om den pågældende hund skal aflives, og hvis en sådan afgørelse træffes, indtil aflivningen kan effektueres. Endvidere har bestemmelsen til formål at hindre, at hundens ejer eller besidder skal gemme hunden af vejen, f.eks. hos familie eller venner, inden der er truffet afgørelse om, hvorvidt hunden skal aflives.

Om der er behov for at fjerne hunden fra dens besidder, er overladt til politiets skøn. Bestemmelsen forudsætter imidlertid i almindelighed, at sagen er af en sådan karakter, at politiet anser det for overvejende sandsynligt, at der vil blive truffet afgørelse om, at hunden skal aflives.

Den periode, som hunden kan anbringes i pension, løber fra det tidspunkt, hvor politiet indleder sagen, til der foreligger en endelig afgørelse i sagen, og - såfremt politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives - indtil aflivningen kan effektueres. Påklages politiets afgørelse om aflivning, løber perioden frem til det tidspunkt, hvor Rigspolitiet som klageinstans har truffet afgørelse - og såfremt politiets afgørelse om aflivning stadfæstes - indtil aflivningen kan effektueres.

Klage over politiets beslutning om at anbringe en hund i pension og om at tage en sagkyndig med har ikke opsættende virkning, jf. lovens § 6 b, stk. 3.

Efter hundelovens § 6 b, stk. 4, afholder politiet omkostningerne ved hundens anbringelse i pension, men kan kræve beløbet refunderet af besidderen. Det overlades til politiets skøn at afgøre, i hvilke tilfælde besidderen skal refundere det af politiet afholdte beløb, herunder om refusionen skal ske helt eller delvist. Der kan i den forbindelse f.eks. tillægges betydning, om sagens udfald bliver, at hunden skal aflives, eller hunden har været anbragt i pension i et længere tidsrum på grund af forhold, som besidderen ikke har haft indflydelse på.

3.2.10. Klageudgang (hundelovens § 6 c)

Efter hundelovens § 6 c, stk. 1, er fristen for at klage over en afgørelse om aflivning truffet af politiet 10 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Hvis klagefristen udløber på en lørdag, søndag, helligdag eller grundlovsdag, forlænges fristen til den efterfølgende hverdag.

Baggrunden for, at der ved ændringen af hundeloven i 2003 blev indført denne klagefrist, var ifølge forarbejderne til bestemmelsen, at der er behov for, at sager af den omhandlende type afgøres hurtigt. Hunden må i disse tilfælde antages at udgøre en fare for sine omgivelser, og den kan efter omstændighederne være anbragt i en hundepension eller lignende, indtil endelig afgørelse er truffet.

Hvis Rigs politiet ikke har modtaget en klage inden udløbet af klagefristen, kan politiet aflive hunden. Det forudsættes, at der er en tæt kontakt mellem politiet og Rigs politiet for at klarlægge, om der klages rettidigt.

Efter hundelovens § 6 c, stk. 2, har rettidig klage opsættende virkning, medmindre justitsministeren (nu Rigs politiet) bestemmer andet. Hunden kan således først aflives, når klagefristen er udløbet, uden påklage er sket, eller når Rigs politiet har stadfæstet den truffe afgørelse om aflivning. Hvis besidderen samtykker til aflivningen, vil aflivning naturligvis kunne foretages straks.

Rigs politiet har dog mulighed for at bestemme, at en klage ikke skal have opsættende virkning. Det forudsættes, at denne adgang anvendes i meget begrænset omfang, f.eks. i den situation, hvor en hund er så farlig, at den ikke på forsvarlig vis kan anbringes i en hundepension, og den derfor må aflives før udløbet af klagefristen, eller før klagesagen er færdigbehandlet.

Det bemærkes, at en hund, der lider – f.eks. som følge af deltagelse i en hundekamp – vil kunne aflives for at undgå unødigt, alvorlig lidelse for hunden i overensstemmelse med bestemmelserne herom i dyreværnslovens kapitel 4.

Det følger endvidere af hundelovens ordning, at også de øvrige afgørelser, som træffes af politiet efter loven, kan påklages til Rigs politiet. For sådanne afgørelser gælder ingen klagefrist.

3.2.11. Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af loven (hundelovens § 12 og § 12 a)

3.2.11.1. Bøde

Efter hundelovens § 12, stk. 1, straffes den, der overtræder bl.a. hundelovens § 6, stk. 1 eller 6, eller et i medfør af bl.a. § 6, stk. 2 eller 3, givet pålæg, med bøde.

Endvidere straffes på samme måde den, der hidser en hund på nogen eller undlader at holde sin

hund tilbage, når han bemærker, at den overfalder nogen, jf. lovens § 12, stk. 2. Bestemmelsen relaterer sig ikke entydigt til en bestemt af hundelovens regler, men kan ses som en særlig grov overtrædelse af agtpågivenhedsbestemmelsen i hundelovens § 6, stk. 1. En adfærd af den nævnte karakter kan efter omstændighederne tillige indebære en overtrædelse af straffelovens §§ 244-249.

Rigsadvokaten har i 1991 udsendt en vejledning om bødetakster, som indeholder vejledende bødetakster i sager vedrørende overtrædelse af hundeloven. Det følger af disse retningslinjer, at bødeniveauet for overtrædelse af hundeloven lægger mellem 200 kr. til 600 kr. Det bemærkes dog, at der alene er tale om vejledende bødetakster. Efter en konkret vurdering kan der således være grundlag for at udmåle bøder, der er højere end den vejledende bødetakst, eller bøder, der er lavere.

Rigsadvokaten er ved at revidere vejledningen om bødetakster og det er i den forbindelse hensigten at forhøje de nugældende bødetakster bl.a. på baggrund af den økonomiske udvikling siden 1991.

3.2.11.2. Frakendelse af retten til at beskæftige sig personligt med hunde

Efter hundelovens § 12 a, stk. 1, kan retten til at beskæftige sig personligt med hunde ved dom for et strafbart forhold frakendes for bestandigt eller for et nærmere fastsat tidsrum, hvis den pågældende har anvendt en hund til angreb på eller som trussel mod mennesker eller dyr, har undladt at holde sin hund tilbage, da vedkommende bemærkede, at hunden overfaldt mennesker eller dyr, som ejer eller besidder har ladet en hund deltage i en hundekamp, eller har afholdt hundekampe.

Er retten til at beskæftige sig med hunde frakendt for længere tid end 5 år efter § 12 a, stk. 1, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelse sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig personligt med hunde efter bestemmelsen i § 12 a, stk. 1, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske ganske undtagelsesvis.

Bestemmelsen er indsat i hundeloven i 2003 for at hindre, at personer, der har anvendt en hund på en af de nævnte måder, fremover anskaffer sig en hund med henblik på at anvende denne på samme måde. Med udtrykket "beskæftige sig personligt" sigtes bl.a. til, at personen ikke må eje, besidde eller passe hunde. Retten til at beskæftige sig professionelt med hunde kan efter omstændighederne tillige frakendes i medfør af straffelovens § 79. Betingelserne i straffelovens § 79 er inidlertid strengere, idet den forudsætter, at vedkommende dømmes for et strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen, og at der endvidere er særlige omstændigheder, der taler for frakendelsen.

Efter hundelovens § 12, stk. 4, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel i

indtil 4 måneder den, der beskæftiger sig personligt med hunde, uanset at vedkommende er fratendt retten hertil, jf. hundelovens § 12 a, stk. 1. Med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel i indtil 4 måneder straffes endvidere den, der med kendskab til, at en person er fratendt retten til at beskæftige sig personligt med hunde efter § 12 a, stk. 1, overlader en hund i den pågældendes varetægt, jf. § 12, stk. 5.

3.2.12. Andre relevante bestemmelser i hundeloven

3.2.12.1. Mærkning og registrering af hunde (hundelovens § 1)

Efter hundelovens § 1, stk. 1, skal besidderen af en hund skal sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret samt bærer halsbånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse.

Justitsministeren kan efter lovens § 1, stk. 2, fastsætte nærmere bestemmelser om mærkning, registrering og gebyr og om udformning af skiltet, jf. stk. 1. Endvidere kan justitsministeren bestemme, at mærknings- og registreringsordningen skal administreres af en eller flere private organisationer, og at besidderen af en hund skal give de nødvendige oplysninger samt indbetale gebyr til disse organisationer.

Endelig følger det af hundelovens § 1, stk. 3, at politiet kan lade en hund mærke og registrere for besidderens regning, hvis hunden i strid med stk. 1 ikke er mærket og registreret. Bestemmelsen, der blev indført i hundeloven i 2003, har til formål at forbedre politiets muligheder for at identificere hunde, som politiet har fundet eller eventuelt på et senere tidspunkt vil finde behov for at gribe ind over for. Politiet vil således lettere kunne konstatere, om en hund gentagne gange giver anledning til klager, ligesom politiet med en høj grad af sikkerhed vil kunne afklare, om en given hund burde have været ført i snor eller forsynet med mundkurv i henhold til et allerede givet pålæg til besidderen.

Bestemmelsen er ifølge dens forarbejder tænkt anvendt, hvor politiet ved kontakt med en hund bliver opmærksom på, at den ikke er mærket og registreret. Der sigtes bl.a. til situationer, hvor politiet lader en hund indfange, fordi den færdes uden besidder. Politiet vil da kunne lade hunden mærke, inden den udleveres til besidderen. En anden mulig situation, hvor bestemmelsen kan tænkes anvendt, er i forbindelse med et pålæg til hundens besidder om at holde hunden i snor eller iført mundkurv, når den færdes offentligt.

Politiet kan undlade at lade en hund mærke, hvis det er unødvendigt, f.eks. fordi besidderen selv vil lade hunde mærke og registrere straks.

Bestemmelsen ændrer i øvrigt ved det forhold, at det er besidderens ansvar, at en hund mærkes og

registreres i overensstemmelse med reglerne herom, jf. nedenfor. Besidderen vil således fortsat kunne idømmes bødestraf for overtrædelse af reglerne i de tilfælde, hvor politiet lader en hund mærke og registrere.

Formålet med hundelovens § 1 er navnlig at sikre, at bortløbne hunde hurtigt kan tilbagegives til besidderen, men de sikrer endvidere i det hele mere ordnede forhold med hensyn til hundeholdet her i landet. Reglerne bevirker således tillige, at man normalt kan finde frem til den person, der er ansvarlig i tilfælde, hvor en hund har forvoldt skade på person eller ejendom, jf. hundelovens § 8.

Det har tidligere været drøftet at ændre tidspunktet for, hvornår en hund senest skal være mærket og registreret. Justitsministeriet besvarede således i forbindelse med behandlingen af den seneste ændring af hundeloven et spørgsmål nr. 4 af 26. marts 2003 fra Folketingets Retsudvalg, hvori udvalget bl.a. anmoder om ministerens holdning til en nedsættelse af registreringsalderen fra 4 måneder til 8 uger. Af Justitsministeriets besvarelse fremgår bl.a., at Dansk Hunderegister har udtalt sig imod forslaget, da en nedsættelse af registreringsalderen vil medføre, at også hunde, der eksporteres inden udløbet af 4 måneders fristen for registrering, vil skulle mærkes og registreres, hvilket vil resultere i unødvendige udgifter for opdrætteren. Forslaget vil endvidere indebære en forøget arbejdsmængde for Dansk Hunderegister i forbindelse med registrering af l. ejerskifte, som ikke vil blive finansieret af forøgede indtægter for registeret.

Justitsministeriet henviser endvidere i besvarelsen til udvalgsbehandlingen af forslag til lov om ændring af hundeloven fra 1992, hvor Dansk Kennel Klub og Den Danske Dyrlægeforening over for Folketingets Retsudvalg anbefalede, at aldersgrænsen på 2 måneder sættes højere – f.eks. på 4 måneder – da mange hunde på 2 måneder endnu ikke er solgt, hvilket betyder en ændring af ejernavn i registret umiddelbart efter første registrering. I det senere vedtagne lovforslag blev den tidsmæssige grænse, inden for hvilken besidderen af en hund har pligt til at lade hunden mærke og registrere, i overensstemmelse med det anførte fastsat til 4 måneder, jf. § 1, stk. 1, i lov nr. 335 af 14. maj 1992 om ændring af lov om hunde.

3.2.12.1.a. Krav om skilt til hunden

Regler om skilte til hunde er fastsat i bekendtgørelse nr. 496 af 1. november 1969 om skilte til hunde. Pligten til at sørge for, at hunde er forsynet med et skilt, påhviler besidderen af hunden, jf. hundelovens § 1, stk. 1. Selve hundeskiltet skal være fremstillet af rustfrit metal eller andet materiale af tilsvarende styrke og holdbarhed. Skiltet skal være solidt fastgjort til halsbåndet. Skiltet skal angive besidderens navn og fulde adresse i letlæselige bogstaver, der skal være mindst 2 mm høje. Bogstaverne skal være påført skiltet ved prægning, indgravering eller på anden lige så holdbar måde, jf. bekendtgørelsens § 2. Overtrædelse af reglerne straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 3.

3.2.12.1.b. Kravene til mærkning og registrering

Justitsministeren har ved bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 udstedt nærmere regler om mærkning og registrering af hunde. Bekendtgørelsen er ændret ved bekendtgørelse nr. 710 af 29. juni 2005.

Efter bekendtgørelsens § 1 skal besidderen af en hund født efter den 1. januar 1993, sørge for, at hunden er mærket og anmeldt til registrering i Dansk Hunderegister, senest når den er 4 måneder gammel. Dansk Hunderegister er ansvarlig for registrering af hunde og er en forening stiftet af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, Dansk Kennel Klub, Dyrenes Dags Komité og Den Danske Dyrlægeforening.

Registreringspligten påhviler besidderen af hunden på det tidspunkt, hvor hunden er 4 måneder gammel. Der er ikke noget til hinder for, at mærkning og registrering foretages, før hunden er 4 måneder gammel. Besidderen af en hund, der er over 4 måneder gammel, skal opbevare dokumentation for, at hunden er registreret, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Pligten til at sørge for mærkning og registrering af en hund gælder også ved indførsel af hunde, der er over 4 måneder gammel. Pligten påhviler den, der indfører hunden her i landet, og vedkommende skal sørge for, at hunden inden 4 uger efter indførslen er mærket og anmeldt til registrering, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. Ved indførsel af hunde, der er under 4 måneder gammel, påhviler pligten den person, der besidder hunden, når den er 4 måneder gammel.

For registrering af en hund betales 85 kr. til dækning af Dansk Hunderegisters omkostninger ved registreringen, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1. Betalingen gælder for registrering af hunden i hele dens levetid. Anmeldelse af ændringer i registret er gratis, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, jf. §§ 12-13.

Reglerne om mærkning findes i bekendtgørelsens kapitel 2. Mærkning af en hund indebærer, at hunden tildeles en entydig identifikation (ID-nummer), der består af en kombination af tal eller af en kombination af tal og bogstaver. ID-nummersystemet administreres af Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 2.

Selve mærkningen foretages ved øre- eller lyskentangovering eller elektronisk ved injektion af chip efter et system, der er godkendt af Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Dansk Hunderegister anvender en af Fødevarestyrelsen godkendt nummerserie til mærkning ved brug af elektronisk chip efter stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3.

Ifølge bekendtgørelsens § 6 må mærkning kun foretages af dyrlæger og ID-mærkere (tatovører), der er registreret i Dansk Hunderegister. Udgifterne til mærkning afholdes af besidderen af hunden, og er ikke indeholdt i gebyret efter § 3, stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 6.

Reglerne om registrering findes i bekendtgørelsens kapitel 3. Efter bekendtgørelsens § 8 skal besidderen ved anmeldelse af en hund til registrering give oplysning om navn, adresse, fødselsdato samt telefonnummer. Endvidere skal der gives oplysning om hundens stambogs- eller kaldenavn, ID-nummer, fødselsdato, køn, race og farve. Hvis hunden har både et stambogs- og kaldenavn, skal begge disse navne registreres. Besidderen kan endvidere vælge at oplyse sin e-postadresse. Dansk Hunderegister registrerer oplysningerne og sender hundens besidder en registreringsattest, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 4.

Såfremt der sker ændringer i de registrerede oplysninger, skal besidderen af hunden inden 4 uger foretage anmeldelse herom til Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1. Såfremt en hund skifter ejer, påhviler pligten efter stk. 1 erhververen af hunden, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2. Ved registrering af ændringer slettes de oplysninger, som anmeldelsen om ændring vedrører, bortset fra oplysninger om tidligere ejere, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 3. Efter § 13 kan besidderen af en hund endvidere foretage anmeldelse om hundens død til Dansk Hunderegister.

Det vil således altid fremgå af oplysningerne i Dansk Hunderegister, hvem der har været besidder af hunden. Politiet vil således – ved at sammenholde oplysningerne i Det Centrale Kriminalregister med oplysningerne i Dansk Hunderegister – kunne finde frem til pålæg, der måtte være meddelt tidligere besiddere af den pågældende hund, og dermed blive bekendt med tidligere episoder, som den pågældende hund eventuelt måtte have været involveret i.

Overtrædelse af bestemmelserne i bekendtgørelsen straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1.

3.2.12.2. Krav om snor (hundelovens § 3)

Reglerne om, hvornår en hund skal føres i snor følger af hundelovens § 3. Bestemmelsen stammer fra den oprindelige hundelov fra 1938.

Efter hundelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., er det forbudt i byer og bymæssige bebyggelse at lade hunde færdes på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelige færdsel, uden at de enten føres i snor eller er ifølge med en person, som har fuldt herredømme over dem.

En hund anses ikke for at være under ledsagelse, hvis den kun er under tilsyn fra besidderens bolig eller forretningslokale. Føres hunde i snor, skal snoren være så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren. Hvis en hund på de nævnte steder færdes løs uden at være ifølge med en person, der har fuldt herredømme over den, indfanger politiet hunden og underretter besidderen, jf. lovens § 3, stk. 1, 2.-4. pkt.

Overtrædelse af hundelovens § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., straffes med bøde, jf. § 12, stk. 1.

Under førstebehandlingen i Landstinget af forslag til lov om hunde den 20. november 1936 blev begrebet "fuldt herredømme" drøftet på foranledning af den socialdemokratiske ordfører, som bl.a. udtrykte bekymring for fortolkningen og håndhævelse af bestemmelsen. Hertil svarende justitsministeren, at "fuldt herredømme" i almindelighed må betyde, at:

"Manden har Hunden lige op ad sig. Man kan ikke tillade ham at lade den strejfe rundt, selv om den vender tilbage, naar han fløjter, for undervejs kan det tilstedekomme, som det ogsaa er blevet nævnt, forskellige Ulykker, medens det derimod, hvor det drejer sig om Pladser som Frederiksberg Have eller Søndermarken, jo ikke har samme betydning, at Hunden gaar lige op ad Ejeren, naar han altid har Herredømmet".

Justitsministeren udtalte endvidere, at:

"Det siger selv, at det ogsaa har voldt mig Hovedbrud at formulere § 10, fordi jeg maatte være i Tvivl om, hvorvidt man ikke burde gaa over til, som jo overmaade mange Mennesker forlunger, naar man har en Hund i Byer eller i Omraader med bymæssig Bebyggelse, at den altid skal holdes i Baand; derfor gik jeg den Vej at foreslaa: man kan vel dog gøre en Undtagelse herfra, naar vedkommende har fuldt Herredømme over den, men saaledes at man i de Byer, hvor man mener, dette ikke er tilstrækkeligt, i Politivedtægterne kan optage Bestemmelser, hvorefter Hunde altid skal føres i Baand. (...) Jeg tør sige, at jeg for mit eget Vedkommende er komplet lige glad, hvad der kommer til at staa i saa Henseende, og jeg synes, at det maa være tilstrækkeligt, naar man i den enkelte Kommune lader fastsætte i Politivedtægten, hvorvidt man altid skal have Hunden i Baand."

Kristeligt Folkeparti fremsatte med lovændringen i 1992 forslag om, at hundelovens § 3, stk. 1, blev ændret, således at alle hunde skulle føres i snor i byer og bymæssig bebyggelse. Justitsministeren m.fl. udtalte under førstebehandlingen af lovforslaget, at de gældende regler allerede indeholdt mulighed for lokalt i politivedtægterne at optage bestemmelser om, at hunde altid skal føres i snor i byer og bymæssig bebyggelse, hvorfor forslaget var udtryk for allerede gældende ret. På denne baggrund blev denne del af forslaget nedstemt.

Af hundelovens § 3, stk. 2, fremgår det, at der i politivedtægterne kan optages bestemmelse om, at hunde på de i lovens § 3, stk. 1, nævnte steder (dvs. gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel), altid skal føres i snor, ligesom det af færdselshensyn kan bestemmes, at hovedreglen i § 3, stk. 1, 1. pkt. (dvs. om hunde skal føres i snor eller være ifølge med en person, som har fuldt herredømme over dem), uden for de dér nævnte områder skal komme til anvendelse for bestemt angivne veje eller ejendomme.

Bestemmelsen blev indført ved hundeloven i 1938. Baggrunden for hundelovens § 3, stk. 2, var ifølge forarbejderne bl.a., at man ville overlade det til det lokale politi/kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt hunde altid skal føres i snor på gader, veje, stier eller pladser m.v., der er åbne for almindelig færdsel. Bestemmelsen havde dog efter alt at dømme i væsentlig grad et færdselssikkerhedsmæssigt sigte.

I overensstemmelse med bestemmelsen i hundelovens § 3, stk. 2, indeholdt de tidligere politivedtægter forskellige regler om, at hunde i forskellige situationer skulle føres i snor.

Politivedtægterne blev ophævet med virkning fra 1. juli 2005, jf. § 26 i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed med senere ændringer (politiloven), hvorfor hundelovens § 3, stk. 2, herefter har mistet sin betydning. Samtidig blev justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om bl.a. dyr på offentlige steder, jf. politilovens § 23. Denne bemyndigelse er dog endnu ikke blevet udnyttet.

Før den 1. juli 2005, hvor politivedtægterne blev ophævet, var det således alene i 4 (København, Frederiksberg, Århus og Horsens) af landets dengang 54 politikredse, at der fandtes et ubetinget krav om håndpligt for hunde på gader og i offentlige anlæg.

Af § 33, stk. 2, i politivedtægten for København fremgik således, at hunde på gader og i offentlige anlæg skulle føres i snor, der er så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren. Politiet kunne dog med kommunalbestyrelsens tilslutning gøre undtagelse fra denne bestemmelse for dele af byen. En tilsvarende bestemmelse fandtes i politivedtægterne for Frederiksberg, Århus og Horsens, men bestemmelsen fandtes ikke i normalpolitivedtægten.

Normalpolitivedtægtens § 31 indeholdt bestemmelser om, at løse hunde ikke måtte medtages eller opholde sig i beværtninglokaler, at løbske hundehunde på veje altid skulle føres i snor, og at det var forbudt under færdsel på veje at føre hunde i snor fra motor køretøj, cykel med hjælpermotor eller bestekøretøj. Heller ikke ridende måtte føre hunde i snor. Flertallet af landets politikredse havde bestemmelser om hunde optaget i deres politivedtægter, der indholdsmæssigt svarede til normalpolitivedtægtens § 31.

Et mindretal af politikredsene havde valgt – udover normalpolitivedtægtens § 31 – at optage yderligere regler om hunde m.v. i deres politivedtægter. I disse kredse fandtes der f.eks. specifikke regler om forbud mod løse hunde på offentlige legepladser eller badestrande.

I politivedtægten for København var der – udover kravet om at hunde skulle føres i kort snor på gader og i offentlige anlæg – bl.a. optaget regler om, at hunde generelt ikke måtte medtages eller opholde sig i beværtninglokaler eller på offentlige legepladser eller badestrande.

Det følger endvidere af hundelovens § 3, stk. 3, at uden for København, Frederiksberg og Gentofte samt byer med over 15.000 indbyggere skal schæferhunde, dobermannpinschere, rottweilere, buldogge, bokser, newfoundlandere, set, bernhardshunde, grand danois'er, leonbergere, skotske hyrdehunde, broholmere, mynder, dalmatinere, hønsehunde (tysk korthår, pointer, setter, griffonnærmere) samt enhver større hund, der efter sin race eller sin karakter kan sidestilles med de nævnte hunde, føres i snor eller holdes indelukket eller forsvarligt bundet fra solnedgang til solopgang, dog mindst i tiden fra kl. 18 til kl. 6. Bestemmelsen gælder ikke hunde, der benyttes af politiet, hæren, skov- og jagtbetjente, vagtselskaber o. lign., eller jagthunde, der af en person, der har fuldt herredømme over dem, anvendes til jagt inden for den i jagtloven fastsatte jagttid.

Bestemmelsen blev indført i hundeloven i 1938. Afgrænsningen af de nærmere angivne racer i bestemmelsen er ikke nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslaget. Det følger dog af forarbejderne, at tidsbegrænsningen fra kl. 18 til kl. 6, skulde *"udelukke, at hunde slippes løs i tidlige sommormorgener, før der er mennesker på marken, således at de under omstrejfen kan overfalde vildt og husdyr, uden at der er større mulighed for at hindre dette"*.

Endelig påhviler det i medfør af hundelovens § 3, stk. 4, besidderen af en hund uden for byer og områder med bymæssige bebyggelse at drage omsorg for, at den ikke strejfer om.

Denne bestemmelse blev indsat i hundeloven i 1962 (lov nr. 194 af 12. juni 1962), og det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at formålet med bestemmelsen var at dæmme op for omstrejfende hundes overfald på andre dyr i landkommunerne.

Det følger endelig af hundelovens § 3, stk. 6, at under ganske særlige omstændigheder kan politiet tillade, at bestemmelserne i stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, samt de i medfør af stk. 2 udfærdigede politi-vedtægter fraviges for et begrænset tidsrum. Denne bestemmelse er også blevet indsat i hundeloven tilbage i 1938. Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til loven, at det kunne være af sikkerhedsmæssig betydning, især for personer, der bor på ensomt beliggende steder, at hunde kan gå løse udendørs hele døgnet igennem, derfor blev det i stk. 4 (i dag stk. 6) endvidere foreslået, at politiet under ganske særlige omstændigheder skal kunne give en midlertidig tilladelse til, at bestemmelserne i stk. 1, 1. pkt. og stk. 2 og stk. 3 fraviges. Der tænkte herved navnlig på situationer, hvor befolkningen i et bestemt område er ængstelig på grund af uopklarede ildebrænde, overfald, grove tyverier eller andre forbrydelser af farligere karakter, eller fordi det vides, at en eftersøgt forbryder holder sig skjult på egnen.

3.2.12.2.a. Regler om snor i anden lovgivning

Ifølge § 16 i bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv., samt politiets adgang til at iværk-

sætte midlertidige foranstaltninger (ordensbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 373 af 23. maj 2008, skal besøgende i offentlige anlæg overholde de ordensbestemmelser, som er bekendtgjort ved opslag, og følge de anvisninger til ordenens overholdelse, som gives af de tilsynsførende.

Det samme gælder ordensbestemmelser, som er bekendtgjort ved opslag, og som efter indhentet udtalelse fra kommunalbestyrelsen er godkendt af politidirektøren for nærmere afgrænsede private eller offentlige arealer, på veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2.

Efter § 22 i lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008 (naturbeskyttelsesloven), som ændret ved lov nr. 1336 af 19. december 2008, skal hunde i perioden 1. april - 30. september føres i snor på strandbredder og andre kyststrækninger. Endvidere skal hunde efter samme lovs § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og § 25, stk. 1, føres i snor i skove samt på udyrkede og klitfredede arealer.

Kommunalbestyrelserne kan derudover i medfør af § 13 i bekendtgørelse nr. 165 af 23. februar 2009 om badevand og badeområder udstede forskrifter angående hundens tilstedeværelse i vandet og på stranden.

3.2.13.3. Erstatning (hundelovens § 8)

Efter hundelovens § 8, stk. 1, er besidderen af en hund forpligtet til at erstatte den skade, hunden forvolder. Oplyses det, at den skadelidende har medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller helt bortfalde. Efter § 8, stk. 2, påhviler det besidderen af en hund at holde den ansvarsforsikret. Forsikrings-selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter § 8, stk. 1. Undtaget for forsikringspligten er hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner. Justitsministeren kan i medfør af hundelovens § 8, stk. 3, efter forhandling med Assurandør-Societetet fastsætte nærmere regler til gennemførelse af bestemmelserne i § 8, stk. 2.

Erstatningsansvaret efter hundelovens § 8, stk. 1, 1. pkt., er objektivt i den forstand, at det er uafhængigt af skyld hos besidderen, dvs. om der kan bebrejdes besidderen noget i forbindelse med dennes behandling af eller omsorg for hunden. Det fritager f.eks. ikke for ansvar, at besidderen har holdt hunden indelukket eller i snor. Der er tale om et strengere erstatningsansvar end det sædvanlige i dansk ret, der kaldes culpa-ansvaret. Efter den almindelige ansvarsregel, der beror på retspraksis og ikke er nedfældet i nogen generel lovbestemmelse, ifaldes erstatningsansvar kun i det omfang skadevolderen har handlet culpøst, dvs. ikke har handlet med en sådan agtpågivenhed eller forsvarlighed, som normalt må kræves i den konkrete situation. Det skal normalt være noget være noget at bebrejde eller læge skadevolderen til last. Ved hundelovens § 8, stk. 1, 1. pkt., fraviges denne hovedregel i skærpende retning. Der er her i landet en lang tradition for et sådant strengere ansvar.

Allerede i Danske Lov fra 1683 findes i DL 6-10-2 således regler om objektivt ansvar, bl.a. for løsgående hunde.

Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 194 af 12. juni 1962 om ændringer i lov om hunde, men bestemmelsen har reelt samme indhold som § 13, stk. 1, i lov nr. 164 af 18. maj 1937 om hunde og som § 13 i lov nr. 127 af 18. april 1925 om hundeafgift samt om straf og erstatning for skade forårsaget af hunde, der dog kun omfattede løsgående hunde.

Udgangspunktet om, at besidderen altid er ansvarlig, kan dog fraviges efter § 8, stk. 1, 2. pkt. Efter denne bestemmelse kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde, hvis det oplyses, at skadelidte har medvirket til skaden. Hvis skadelidte således selv har handlet uforsvarligt eller uagtsomt, og denne adfærd har haft betydning for skadens indtræden eller skadens omfang, kan det medføre, at besidderen fritages for at betale erstatning, eller at erstatningens størrelse nedsættes i forhold til det tab, som skaden har medført. I sådanne tilfælde kan der ske frifindelse eller en ansvarfordeling kan finde sted.

For at sikre, at der er realitet bag ved reglerne i § 8, stk. 1, og fordi, der i mange tilfælde kan blive tale om ganske betydelige skader forvoldt af hunde, er der i § 8, stk. 2, fastsat regler om lovpligtig ansvarsforsikring for besiddere af hunde. Pligten til at holde hunden ansvarsforsikret påhviler besidderen og er strafsanktioneret i henhold til lovens § 12, stk. 1. Bøden er normalt 300 kr. Forsikringsselskabet hæfter umiddelbart for erstatningen over for skadelidte. Undtaget for sikringspligten er kun hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner, f.eks. politiets og toldvæsenets hunde.

For skader forvoldt af hunde, der ikke er forsikret, eller hvor forsikringen er ude af kraft, eller hvor skaden er forvoldt af en hund, der ikke kan identificeres, hæfter en særlig forening, der består af de forsikringsselskaber, der tegner hundeforsikring. I de tilfælde, hvor foreningen har udbetalt erstatning for skader forvoldt af en ikke-forsikret hund eller en hund, hvor forsikringen er ude af kraft, har foreningen regres over for hundens besidder.

Justitsministeriet har med hjemmel i hundelovens § 8, stk. 3, efter forhandling med Assurandør-Societetet fastsat nærmere regler om ansvarsforsikring af hunde i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984 om ansvarsforsikring af hunde.

3.3. Forslag til lov om ændring af lov om hunde og dyreværnsloven

[Beskrivelse af det fremsatte lovforslag].

Kapitel 4. Udenlandsk ret om farlige hunde

Til brug for sine overvejelser har udvalget indhentet oplysninger om retstilstanden i andre lande.

4.1. Sverige

Den 1. januar 2008 trådte en ny lov om "Tillsyn över hundar och katter" i kraft i Sverige. Loven medførte bl.a., at det blev lettere for politiet at gribe ind overfor hunde, der er årsag til skader eller problemer, efter risikereet at være det.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:

"Lagen om tillsyn över hundar och katter har efter tillkomsten år 1943 ändrats i flera viktiga avseenden. Ett exempel är att vissa bestämmelser om katter infördes i lagen år 1987. Fram till dess hade lagen endast avsett hundar. De grundläggande bestämmelserna, som närmast tar sikte på att motverka att hundar orsakar skador eller olägenheter, är emellertid i det stora hela oförändrade.

Tidigare var problemen med lösspringande djur – främst hundar – störst på landsbygden. Behövet av att skydda lanbrukets djur mot attacker från kringstrykande hundar ansågs vara stort. Detta synsätt återspeglas tydligt i lagen. Ett exempel på detta är att ägare av lanbruksdjur har rätt att döda lösspringande bitiska hundar som vistas på område där lanbruksdjur finns.

Genom förändringar i samhällsstrukturen har problemen med lösspringande djur kommit att successivt flyttas från landsbygden till städer och andra tätorter. I och med denna grundläggande förändring har också problemets karaktär förändrats. I dag är det allvarligaste problemet hundar som attackerar människor eller sällskapsdjur. Det har visserligen även tidigare förekommit att hundar skadar människor och andra djur men det moderna samhället med allt fler människor boende i tätorter ställer högre krav på den kontroll som en hundägare måste ha över sin hund. Det förekommer även vissa företeelser som skapar rädsla och osäkerhet, till exempel att vissa personer använder hunden som ett vapen vid brott. Förändringarna i samhällsstrukturen innebär att det ställs krav på åtgärder och möjligheter till ingripanden som inte kan tillgodoses med den nuvarande lagens bestämmelser.

I Sverige finns enligt Statistiska centralbyrån i dag knappt 730 000 hundar (september 2006). Det är viktigt att komma ihåg att det stora antalet hundägare sköter sina hundar på ett bra sätt och tar ett aktivt ansvar för och hänsyn till att hunden också fungerar väl i förhållande till omgivningen. De fåtal fall där det brister i ansvaret måste dock åtgärdas.

Att det finns adekvata, rättsliga möjligheter att ingripa är särskilt viktigt i de fall där tillsynen över hunden brister i sådan omfattning eller på ett sådant sätt att hunden utgör en fara för omgivningen. Även om problemen med de riktigt farliga hundarna är relativt ringa till sin omfattning är det oacceptabelt att människor skall behöva känna rädsla för att bli attackerade av aggressiva hundar."

Indførsel af et forbud mod bestemte racer har været drøftet i Sverige. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:

"I debatten om farlige hunde har det ofte fremført at visse racer er farligere end andre og at disse derfor bør forbydes. Flere europæiske lande har olika typer av restriktioner gentemot specifika racer. Restriktionerna handlar ofta om att hundar av en viss ras och blandrashundar där den förbjudna rasen ingår måste steriliseras eller kastreras, hållas kopplade, vara försedda med munkorg eller inte får införas i landet.

Det är dock inte möjligt att hänföra alla farliga hundar till en särskild hundras. Ett felaktigt beteende kan utvecklas hos alla hundraser och förstärkas genom bländ annan felaktig avel eller felaktig hantering.

Regeringen anser att den huvudsakliga gemensamma nämnaren som går att finna mellan farliga hundar är att de har ägare som brister i sitt hundägarsvar. Hundar har i och för sig olika egenskaper som gör dem mer eller mindre farliga i samma ägares händer, men dessa skillnader följer inte rasgränser, utan variationerna är i allmänhet större inom en ras än mellan raser. Ett införande av förbud mot vissa raser skulle därför kunna innebära att många hundar förbjöds som i själva verket är betydligt mindre farliga än hundar av tillåtna raser. Detta faktum utgör i sig självt inte något skäl till att avstå från att införa rasspecifika restriktioner.

Det kan ju finnas en ras som orsakar oproportionerligt mycket skada och som inte tillför några egentliga positiva värden. I ett sådant fall skulle det alltså kunna vara en bra lösning att förbjuda en sådan ras. Oavsett om hundarna i rasen orsakar skador på grund av sina egenskaper eller på grund av att ägarna inte tar sitt ansvar borde skadorna minska om hundarna försvann. Det finns dock bländ annat en rad praktiska problem förknäpade med en sådan lösning. I dag saknas kunskaper om vilken eller vilka hundraser som orsakar oproportionerligt mycket skador, eftersom det inte finns kontinuerlig statistik över detta. Ett problem blir därför att kunna fastställa vilka raser som är så farliga att de bör förbjudas. Detta blir dessutom ännu mer besvärligt om även korsningar där den förbjudna rasen ingår skall förbjudas."

För så vidt angär identifikation af förbudte racer fremgår følgende:

"De länder som har någon form av rasförbud har i allmänhet valt ett av två hundalternativ. Det första alternativet innebär att bevisbördan läggs på hundägaren genom att hundägaren i princip skall kunna bevisa att hans eller hennes hund inte är av någon förbjuden ras. Som bevis brukar godtas att hunden är märkt och stambokförd i en stambok som förs av någon av staten godkänd hundorganisation. Ett av problemen med detta system är att stamböcker endast förs för vissa raserna hundar. I princip innebär alltså denna använda bevisbörda att blandraser förbjöds. Med blandraser avses då även hundar vars föräldrar är rasrena och av samma ras men som inte själva registreras. Trots att Sverige har en låg andel blandrashundar i hundpopulationen skulle detta innebära att fler än 100.000 hundar, utöver dem som tillhör den eller de förbjudna raserna, i princip skulle omfattas av förbudet. Detta är varken rimligt eller önskvärt.

Det andra alternativet för identifiering är att staten definierar ett antal utseendemässiga egenskaper som anses karaktärisera den förbjudna rasen. I vissa länder har karaktäristiken även kompletterats med beteendemässiga egenskaper. Utifrån dessa givna definitioner skall sedan de rättsvärdande myndigheterna avgöra om den enskilda hunden tillhör den förbjudna rasen eller inte. Detta har många gånger visat sig vara en omöjlig uppgift. Dels finns det olika raser som är väldigt lika varandra (t.ex. pitbull och American staffordshire terrier), dels kan vissa blandraser komma att uppfylla kraven.

Det finns ytterligare orsaksförhållanden som talar mot rasrestriktioner som en metod att minska problemen med farliga hundar. Den kanske viktigaste är att det är osannolikt att denna typ av åtgärder medför en minskning av problemen. Detta beror på just det faktum att det är vissa ägare som är problemet, inte hundar av en viss ras. Om ett förbud för vissa raser införs är det möjligt att de dåliga ägarna skaffar hundar av andra raser som kan bli lika farliga som hundar av de förbjudna raserna. I flera av de länder som har rasrestriktioner för hundar är denna utveckling mycket tydlig. Andra länder hamnar i situationer där fler och fler raser förbjöds.

Regeringen anser såhunda att det inte är möjligt att hänföra de farliga hundarna till någon särskild hundras. Alla hundar, oavsett ras, kan utveckla aggressiva eller på något annat sätt farliga egenskaper. Det är inte heller möjligt att på annat sätt effektivt fastställa vilka hundar som är potentiellt farliga. Den enligt regeringen mest lämpliga lösningen ligger därför i stället i att skapa ett regelverk som gör det möjligt att komma till rätta med enskilda hundägare samt sådana hundar som orsakar eller riskerar att orsaka skada eller olägenheter för omgivningen, oavsett vilken hundras det är fråga om."

Spørsmålet om införsel af et krav om hundekørekort har tillige været overvejet. Af bemærkningerne fremgår følgende:

"I den almindelige debatten fremføres ibland ønsket om det bør kræves någon form av tillstånd för att få äga eller hantera hundar, ett så kallat hundkörkort. Ett hundkörkort skulle kunna utformas till den som har genomgått utbildning om till exempel hundens beteenden och behov, dressyr eller samhällets krav på hundägande. Ett alternativ vore att en hundägare måste visa att han eller hon klarar av att kontrollera den egna hunden för att få ett hundkörkort.

Regeringen har inte för avsikt att föreslå något krav på hundkörkort för att få äga eller hantera en hund. Anledningen är att det vore en alltför ingripande åtgärd mot den överväldigande majoritet hundägare som sköter sina hundar på ett bra sätt.

De allra flesta hundägare låter inte sina hundar orsaka skador eller olägenheter för omgivningen. De fåtal fall i vilka hundägare brister i ansvaret måste dock kunna åtgärdas. Detta kan dock åstadkommas på annat sätt än genom ett införande av ett hundkörkort. Regeringen föreslår nedan bland annat att polismyndigheten skall kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs om någon brister i tillitligheten över en hund. Ett exempel på ett sådant föreläggande är att en person skall kunna meddelas

föreläggande om att han eller hon måste genomgå en hundagarutbildning. Om en person fortsätter att bryta mot eller underlåter att följa ett förbud eller föreläggande kan han eller hon meddelas förbud att ha hund om hund (hundförbud)."

Følgende fremgår af lovens § 8:

"Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet.
Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite."

Efter § 8 kan politiet f.eks. ställa krav om, at hunden skal føres i snor og/eller være ilørt mundkurv.

At §§ 11 og 12 fremgår:

"För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den skall omhändertas."

"Om en hund har omhändertagits med stöd av § 11, får ägaren eller innehavaren inte förföra över hunden utan tillstånd av polismyndigheten.
Polismyndigheten får, efter utredning, besluta att hunden skall säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas."

Politiet kan meddele hundeförbud eller lovens § 15:

"Polismyndigheten får meddela förbud att ha hund om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brutit i tillsynen över en hund.
Vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon har använt hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt § 8 eller har haft hund om hund som har omhändertagits enligt § 11.
Hundförbud skall inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas.
Hundförbud får avse viss tid eller gälla tills vidare.
Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud."

Overtrædelse af et meddelt hundeførbud er sanktioneret i § 22:

"Den som bryter mot ett hundförbud döms för överträdelse av hundförbud till böter eller fängelse i högst ett år."

Djurskyddsförordningens § 19 indeholder tillige regler om furlige hunde. Af bestemmelsen fremgår:

"Det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som
1. har extremt stor kamplust,
2. blir lätt retade och biter,
3. bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och
4. har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar."

I förbindelse med utarbetande af loven om "Tillsyn över hundar och katter" blev följande överve-
jet i förhåll till § 19 i djurskyddsförordningen:

"Enligt 19 § djurskyddsförordningen är det förbjudet att inneha eller genom avel
frambringa hundar som har extremt stor kamplust, lätt bliver retade och biter, bara med
svårighet kan förmås att avbryta ett angrepp samt har en benägenhet att rikta sitt
kampintresse mot människor eller andra hundar. Samtliga kriterier måste vara uppfyllda
för att en hund skall omfattas av bestämmelsen. Utredningen föreslår att 19 § skall
upplösas och ersättas av en bestämmelse i 29 § samma förordning med innebörden att
hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet inte får användas i avel.
En del remissinstanser, bland annat Sveriges lantbruksuniversitet, anser att den av
utredningen föreslagna lydelsen inte skulle vara lättare att tillämpa än den nuvarande
lydelsen. Regeringen ansluter sig till denna uppfattning.

Även om den nu gällande bestämmelsen är svår att tillämpa och det enligt utredningen
har gjorts få ingripanden med stöd av bestämmelsen anser regeringen att den fyller en
viktig funktion. Bestämmelsen utgör en klar och tydlig markering om att denna typ av
djur normalt sett inte är önskvärda från samhälls- och synpunkt. Bestämmelsen fyller
också en pedagogisk funktion. Regeringen anser därför att bestämmelsen skall ha kvar
sin nuvarande lydelse.

Lantbruksverket har tidigare föreslagit att bestämmelsen skall skapas då den inte
motiveras av djurskyddsskäl. Verket har föreslagit att bestämmelsen i stället skall
införas som en ny paragraf i tillsvetslagen. Regeringen delar inte denna uppfattning utan
anser att bestämmelsen till viss del även motiveras av djurskyddsskäl. Bestämmelsen
innebär bland annat att det är förbjudet att inneha eller att genom avel frambringa
hundar som har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot andra hundar. Syftet med
bestämmelsen i den delen är att motverka att hundar används i hundslagsmål. Ett
hundslagsmål innefattar en oöppnadt lidande för de inblandade djuren. Regeringen gör
därför bedömningen att bestämmelsen bör vara kvar i djurskyddsförordningen."

För så vidt angår reglerna om stor varierar disse regler i Sverige fra kommune til kommune. Det
fölger dog af § 16, at:

"Under tiden den 1 mars-20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de
hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året
skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förlöja vilt, när
de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund skall hållas kopplad.”

4.2. Norge

I 2003 införtes der i Norge en første egentlig hundelov. Baggrunden herfor var bl.a. enkelte tilfælde, hvor børn var blevet dræbt eller alvorligt såret efter hundeoverfald.

Reglerne om farlige hunde findes i hundelovens § 19, hvoraf følgende fremgår:

”Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a) er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare hundeholderen mot mennesker,
- b) er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller
- c) enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er der tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som bliver avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet.”

Hundelovens § 20 inneholder en række undtagelser til § 19. Følgende fremgår:

”En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse.

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon uten politiets tillatelse. Bliver vilkårene overtrådt eller hunden

angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødværge eller nødrett berettiget angrepet.”

Forskrift om hunder er utstedt i 2004 bl.a. med hjemmel i hundelovens § 19. Følgende fremgår af § 1:

“Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder.

Hunder av følgende typer, og blandinger der en eller flere av disse er med, anses som farlige hunder, uansett blandingsforhold:

- a) Pitbullterrier,
- b) amerikansk staffordshire terrier.
- c) fila brasileiro,
- d) toso inu,
- e) dogo argentino.

Som farlige hunder anses også hunder og hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 1993, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale raseetableringen, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.”

For så vidt angår identifikasjon af forbudte hunderaeer fremgår det af forskriftens § 2 at:

“Dersom det er tvil om et dyr er en farlig hund etter § 1 kan politit og tollmyndigheter kreve at hundeholderen dokumenterer dens rase eller type.

Som mindstedokumentasjon etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knyttes hunden til et registreringsbevis påført DNA-kodning med en tilknyttet stamtavle.

Når det foreligger særskilje omstendigheter kan politiet, i enkelttilfeller, bestemme at annen tilfredsstillende dokumentasjon kan tre i stedet for kravet etter andre ledd.

Dersom ikke fremlagt bevis fjerner tvilen på stedet, regnes hunden som en farlig hund. Ved slik tvil som nevnt kan politiet eller tollmyndigheter ta hånd om hunden straks, if. hundelovens § 24. Hundeholderen skal på begjæring gis en rimelig frist til å supplere dokumentasjonen mens hunden tas hånd om etter annet punktum.”

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår følgende:

“Kamphundloven § 2 tredje ledd - som ble vedtatt ved en endringslov i 1995 - bestemmer at dersom det er tvil om en hund er av en forbudt rase eller type, kan politit og tollmyndigheter «kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenterer hundens rase eller type». Av forskrift 15. januar 2001 nr. 28 (gitt med hjemmel i kamphundloven § 7) § 3 annet ledd fremgår at «hundens identitet» kan

kreves dokumentert «ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke». Hvis ikke slik dokumentasjon blir fremlagt, anses hunden som ulovlig. Forskriften sier derimot ikke at slik fremlagt dokumentasjon uten videre innebærer at hunden anses lovlig. Justisdepartementet antar at politiet etter omstendighetene kan kreve ytterligere dokumentasjon.

Registreringsbevis og identitetsmerke har nemlig ingen reell bevisverdi for hundens rase eller type, hvis ikke identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis som enten inneholder stamtavle eller en entydig referanse til en bestemt stamtavle for den aktuelle hunden. En slik referanse er i tillegg et nummer som refererer til denne hundens stamtavle hos Norsk Kennel Klub eller tilsvarende troverdig organisasjon, f.eks. en tilsvarende utenlandsk klubb.

Departementet mener at loven bør kreve at den som holder en hund som kan kryssekles med en «farlig hund», må dokumentere at hunden ikke hører til denne kategorien og derfor er lovlig. Departementet foreslår derfor å videreføre den gjeldende ordning om dokumentasjonsplikt, jf. ulk. § 19 tredje ledd.

Dokumentasjonsplikten bør imtre der det er tvil om et dyr er en farlig hund. Dette vil først og fremst forekomme der hunden har ytre kjennetegn som gjør den sammenliknbar med et forbudt dyr. Imidlertid kan ulovlige hunder ved krysning med andre hundetyper gis ytre kjennetegn som avviker klart fra opphavet. Også slike kryssninger vil rammes av forbudet mot bestemte hundetyper og blandinger med disse, slik at det kan oppstå dokumentasjonsbehov også for hunder som har et avvikende utseende. Dersom nye hunder med ukjent opphav og «nytt» utseende dukker opp f.eks. i geografiske områder der kamphundproblematikk er kjent fra før, vil politiet etter lovforslaget kunne avkreve dokumentasjon for hundetypen også for slike hunder. Dokumentasjonskravet etter lovforslaget bør kan altså ramme hunder som etter politiets skjønn på stedet har en fysikk, fremtoning eller egenskaper som kan indikere kamphundopphav eller ulveopphav, selv om hunden ikke direkte likner på kjente kamphundtyper eller på ulv.

Departementet foreslår videre at dokumentasjonskravet bygger på politiets praksis i Oslo med å kreve at hunden er identitetsmerket og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Et rent identitetsmerke har ikke overbevisende bevisverdi relatert til hvilken type hunden er. Dokumentasjonskravet som foreslås er et minstekrav. Hvis papirene som fremlegges ut fra en konkret vurdering ikke fremstår som overbevisende dokumentasjon for rase eller type, vil hunden tross papirene bli ansett som en forbudt hund. Et eksempel kan være at en tilknyttet stamtavle kommer fra et privat firma eller en privatperson. I praksis er det Norsk Kennel Klub og tilsvarende utenlandske organisasjoner som kan utrede troverdig dokumentasjon. Hvis det foreligger konkret grunn til mistanke om at papirene ikke viser de rette faktiske forhold, kan politiet kreve ytterligere dokumentasjon fremført av hundeholderen, f.eks. i form av gentester av hundens og hundens i stamtavlen som dokumenterer avstammingsforholdet. Dersom hunden er en blandingshund som ikke er stamtavleført, må hundeholderen for å dokumentere dens rase eller type i alle linjer knytte den til hunder som er oppført i en stamtavle. Ytterligere dokumentasjon kan i slike tilfeller være gentestede blodprøver fra hunden og dens opphav som knytter den sikkert til slike stamtavler.

Hundeholderen bør ha dokumentasjon klar ved innførsel og ellers gis en rimelig frist for å fremlegge dokumentasjon, dersom ikke hunden skal anses som en farlig hund. Mens man venter på dokumentasjon, bør hunden kunne tas i forvaring. Hvis ikke slike hunder straks tas i forvaring, er det i praksis en nærliggende fare for at de ikke får seg gjennom."

Flere av høyringsinstansene har vært opptatt av dokumentasjonskravet som er foreslått i forskriften. Enkelte har fremhevet at dokumentasjonskravet gjør det svært vanskelig for eiere av blandingshunder, som ofte ikke har noen mulighet til å fremlegge slik dokumentasjon som kreves.

NOAH for dyrs rettigheter uttaler blant annet:

"Velger departementet på slik måte å pålegge eieren en urimelig bevisbyrde, mener NOAH videre at departementet forskjellsbehandler eiere av rasehunder og eiere av blandingshunder. Det er en kjent sak at det som hovedregel er unaturlig å oppdrive den dokumentasjon departementet krever, for blandingshunder."

Norges hundekjørerforbund uttaler blant annet:

"NHF ser også problemer med forskriften i forhold til ikke-registrerte hunder/blandingshunder, da det hele tiden snakkes om raser. Som vi har pekt på over, så er ikke alle ikke-registrerte hunder en kryssing av opprinnelige raser som kan defineres. Særlig er NHF noe bekymret for dokumentasjonskravet i tilknytning til forskrift i forhold til når det er tvil om det er en lovlig hund. Vi frykter at forskriften skal få uønskede konsekvenser for ikke-registrerte hunder, og ber departementet være særlig oppmerksom på denne muligheten."

Den norske veterinærforening uttaler:

"Utover disse synspunktene vil Den norske veterinærforening under alle omstendigheter presisere at et påbud om merking og registrering av alle hunder i Norge bør være en forutsetning for effektivt å kunne håndheve lovgivningen på området. Dette prinsipp er allerede gjennomført i våre naboland Sverige og Danmark, og vil også i vårt land være et nødvendig virkemiddel til å overvåke utviklingen av hundeholdet. Ikke minst vil dette gjelde for blandingshunder. Dette vil være en vesentlig forutsetning for at hunder vernes mot vilkårlig behandling, og i verste fall fracevelse av liv, i situasjoner hvor dette kunne ha vært unngått forutsatt at relevante opplysninger fantes i et sentralt register."

Politidirektoratet viser i sin uttalelse til at dagens krav til dokumentasjon ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke, har vist seg ikke å være tilstrekkelig. Direktoratet mener at dette avhjelpes noe ved at det i forslaget til forskrift settes krav til minstedokumentasjon ved at hunden skal være identitetsmerket og at identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Politidirektoratet mener at heller ikke dette er tilstrekkelig i forhold til de som går inn for å misbruke dokumentasjon for konkrete tilfeller. Politidirektoratet forestår at det som

minstedokumentasjon "etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle."

Norsk terrier klub uttaler blant annet:

"Vi merker oss spesielt at man kan kreve omfattende dokumentasjon dersom en hund har en fysikk, fremtoning og egenskaper som kan indikere kamphundopphav eller ulvopphav, selv om hunden ikke ligner på noen av delene. Vi må her på det sterkeste advare mot den svært uheldige situasjonen departementet setter alle blandingshunder og deres eiere i. Det er heller ikke en liten gruppe hunder vi her snakker om, da det dreier seg om ca. 200.000 uregistrerte hunder. Dette vil altså med andre ord kunne ramme 50 % av hundepopulasjonen, som ikke har noen som helst mulighet til å oppfylle forskriftens krav om å kunne trekke linjer tilbake til hunder registrert i godkjent register, eller hvor opphavet er kjent. Når det gjelder dokumentasjonskravet for disse hundene og hunder født før denne lov trer i kraft, må det utarbeides retningslinjer."

Oslo hundeskole har i sin uttalelse uttrykt tilsvarende betenkeligheter som Norsk terrier klub og Norsk Kennel Klub mener at det er absolutt nødvendig å gi regler om begrensninger for utøvelse av politiets frie skjønn, eventuelt at det åpnes for uttaksbestemmelser.

Foreningen for hundeomplussering mener at dokumentasjonskravet er strengt og ikke tilpasset virkeligheten for blandingshundene. Det vises til at mange eiere av ganske alminnelige familieblandingshunder allerede har erfart dette. Foreningen har fått henvendelser fra forvirrede hundeeiere om at politiet har beslaglagt og avlivet boxer-, labrador-, rottweiler- og pointerblandinger, og som ikke har gjort noe annet galt enn at de har hatt et utseende som kan forveksles med såkalte farlige raserblandinger.

Justisdepartementet slutter seg til forslaget fra Politiidirektorater og foreslår at dokumentasjonskravet endres i tråd med dette. Dette innebærer at det som minstedokumentasjonen etter at en hund er blitt 4 måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle. En slik endring vil imidlertid gjøre at enkelte hundeeiere den første tiden etter forskriftens iverksettelse kan få problemer med dokumentasjonskravet. For disse spesifikke kravene gis en egen overgangsregel i forskriften § 6 nytt tredje punktum.

Justisdepartementet har også merket seg at flere av høringsinstansene er opptatt av hvordan dokumentasjonskravet vil virke overfor blandingshunder hvor det ikke vil være mulig å knytte et identitetsmerke til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Departementet viser til bestemmelsen i hundeloven § 1 om at det sivile samfunn har ansvaret for, innenfor lovgivningens ramme, å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgegnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder. Lovens formål er å bidra til å fremme et hundehold som ivaretar hensynet til sikkerhet, trygghet og allmennlig ro og orden. Sett i lys av dette er det viktig for departementet å understreke at politiet skal håndheve bestemmelsene om hundehold på en sunn og måte. Hensikten med dokumentasjonskravet i utkastet § 2 er ikke at politiet skal drive en nådeløs

forfølgelse av hundeeiere, enten det er snakk om rene raser eller blandingshunder. Det fremgår derfor av bestemmelsen at dersom politiet er i "tvil om et dyr er en farlig hund" kan det kreves nærmere dokumentasjon for hundens rase eller type. Departementet ser likevel at det kan være behov for en unntaksbestemmelse som åpner for at politiet, i det enkelte tilfelle, kan godta annen dokumentasjon i stedet for minstedokumentasjonen i andre ledd. En slik unntaksbestemmelse er tatt inn i forskriften § 2 tredje ledd. Departementet presiserer at unntaksbestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og åpner ikke for et generelt unntak fra minstedokumentasjonskravet i § 2 andre ledd for blandingshunder. Det er også grunn til å nevne at blandingshundproblematikken ikke er ny, idet også den gamle kamphundforskriften gjelder for blandingshunder. Dokumentasjonskravet stilles bare der politiet etter et konkret skjønn har mistanke om at en hund er en blanding med en forbudt hundetype."

Endelig fremgår det av forskriftens § 3, at:

"Hunder som omfattes av § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres til landet etter utenlandsreiser.

Det gjelder følgende vilkår for å kunne beholde disse hundene:

- a) hundene kan ikke brukes i avl, selges eller omplasseres,
- b) hundene skal bære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt.

Bliver ett av vilkårene overtrådt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke lenger § 3 for denne hund."

Om erfaringene med forbudet mot bestemte hunderacer har Det Kongelige Justis- og Politidepartement i Norge opplyst følgende:

"Vi må først understreke at vi i Norge ikke har et godt erfaringsgrunnlag for å besvare spørsmålet. Det har ikke vært gjort noen offentlige undersøkelser, eller holdt offentlig statistikk knyttet til etterlevelse og håndhevelse av forbudet. Vår besvarelse må derfor delvis baseres på antakelser.

Som nevnt besitter vi ingen statistikk over antall saker som politiet behandler, men vi har merket oss at det ikke er mange. Dette trenger nødvendigvis ikke bety at forbudet etterleves i høy grad, da det må antas at det er et visst mørketall av farlige hunder i Norge. I de tilfellene hvor politiet bliver gjort oppmerksomme på farlige hunder, er dette ofte i forbindelse med andre lovbrudd eller fordi en hund har oppført seg aggressivt. Det er således ikke slik at politiet i stor grad gjør undersøkelser knyttet til farlige hunder uten noen spesiell foranledning.

Vi vil fremheve at forbudet mot farlige hunder var omstridt allerede da det ble innført. I den grad reaksjonene rettet seg mot en spesiell hunderase, gjaldt det spesielt forbudet

mot amerikanske staffordshire terrier (amstaff). I tillegg mottar Justisdepartementet også i dag regelmessig spørsmål knyttet til forbudet mot amstaff. Det er imidlertid vanskelig å ha noen formening om hvor representativt for befolkningen disse henvendelser er.

Det skal fremheves at en særlig positiv side ved regelverket, er at det er konsekvent og lett å håndtere for politiet, særlig grunnet det strenge dokumentasjonskravet.

Afslutningsvis vil vi vise til en pågående sak for domstolen i Norge som har vakt et stort engasjement i befolkningen, og som har fått god medieoppmerksomhet. Problemstillingen har sammenheng med at hundelovens § 19 om farlige hunder oppstiller krav om enten avlivning eller utførsel, uten at det presiseres i lov eller forarbejder når de forskjellige alternativene skal brukes. I den aktuelle saken var det en svensk familie som flyttet til Norge, sammen med familiens amstaff. Spørsmålet for domstolen har vært hvorvidt hunden skal avlives eller føres ut av landet."

Herudover følger det generelt om hunde i hundelovens § 14, 1. led, at:

"Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han kan for å avverge urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse."

Det fremgår endvidere af § 17, at:

"Politiet kan i samsvar med reglene i politiloven § 6 gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghet, eller for å verne andre dyr.

Politiet kan for øvrig i slike tilfeller blant annet pålegge båndtvang eller tidsbegrenset bruk av munnkrav, gi detaljerte pålegg om inngjerding av eiendom der hund oppholder seg, pålegge å redusere antall hunder, forby hunders tilstedeværelse i bestemte områder, gi andre pålegg eller forbud som gjelder hundeholdet eller sikring av hunder, ta seg inn på privat eiendom eller område, og om nødvendig ta hånd om hunder. Politiets vedtak har virkning straks, om ikke annet bliver fastsatt.

Unntater hundeholderen å etterkomme pålegg eller forbud, kan politiet for hundeholderens regning sørge for at det nødvendige bliver gjort for å vareta de hensyn som er nevnt i første ledd.

Dersom en hund har drept eller påført et menneske vesentlig skade eller angrepet et barn, kan hunden og andre hunder i hundeholderens varetekt eller eie avlives av politiet der de finnes, dersom hensynet til noens sikkerhet eller allmennhetens trygghet klart tilsier en umiddelbar avlivning.

Reglerne om grangivning og klage i forvaltningsloven kapittel V og VI gjelder for politiets vedtak etter § 17 annet led, dog slik at det ikke er klagemulighet på umiddelbar avliving.”

4.3. Finland

I Finland findes reglerne om hunde primært i ordensloven og jagtloven samt i lovgivningen om dyrevelfærd. Finsk ret indeholder ikke noget forbud mod bestemte hunderacer, men der er krav om, at alle hunde skal føres i snor i tætbebyggede områder. Ejeren af en hund skal således sørge for, at hunden ikke færdes på motionsstier uden snor, eller områder, der er forbeholdt børn. Hunde må heller ikke færdes uden snor på almene badestrande, præparerede skispor eller idrætsarealer, med mindre dette er særskilt tilladt. Hunde, som er i statens varetægl. og hunde, som anvendes af vægte-re til udførelse af overvågningsopgaver, redningshunde og ledsagerhunde til syns- og bevægelses-hæmmede, er undtaget for at skulle føres i snor. Herudover skal hunde uden for egen ejendom føres i snor i perioden fra 1. marts til 19. august.

4.4. Storbritannien

I Storbritannien findes reglerne om farlige hunde i The Dangerous Dogs Act fra 1991, som ændret ved The Dangerous Dogs (Amendment) Act fra 1997, og i bekendtgørelserne The Dangerous Dogs (Designated Types) Order fra 1991 og The Dangerous Dogs Compensation and Exemption Schemes Order fra 1991.

The Dangerous Dogs Act indeholder et forbud mod besiddelse, avl, salg, hytte, reklamering og udstilling med henblik på salg mv. af specifikke typer af farlige hunde.

Det britiske forbud omfatter pit bull terrier, japansk tosa, dogo argentino og fila brasileiro. Herudover er enhver anden hund, som er i besiddelse af de samme fysiske og adfærdsmæssige karakteristika som én af de forbudte hundetyper ulovlig. Det er ejeren, der har bevisbyrden for, at hunden ikke er én af de forbudte hundetyper.

Vurderingen af, om en hund er i besiddelse af de samme fysiske og adfærdsmæssige egenskaber som én af de forbudte hundetyper, foretages af en domstol.

Personer, som var ejer af en hund af den nævnte type på tidspunktet for ikrafttræden af The Dangerous Dogs Act i 1991, havde mulighed for i en tidsbegrænset periode at søge om dispensation fra forbudet. Som betingelse for at kunne få meddelt dispensation fra forbudet skulle oplysninger om hunden registreres i et register (The Index of Exempted Dogs), og hunden skulle være steriliseret.

tatoveret og chip-mærket. Hunden skulle endvidere føres i snor og være forsynet med mundkurv på offentlige steder, og ejeren skulle sørge for, at hunden var forsikret mod skade på tredjemand.

Besiddelse, avl, salg, bytte, reklamering og udstilling med henblik på salg mv. af de nævnte hundetyper straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Overtrædelse af forbudet kan endvidere medføre krav om aflivning af hunden og eventuelt frakendelse af retten til at besidde hunde.

Ved ændringen af The Dangerous Dogs Act i 1997 blev der indført en mulighed for, at domstolene kan undlade at træffe afgørelse om aflivning af en hund, hvis domstolen vurderer, at hunden ikke udgør en fare for den offentlige sikkerhed. For hunde født før den 30. november 1991 er det desuden en betingelse, at der er en god begrundelse for, at hunden ikke allerede er registreret i The Index of Exempted Dogs. Hvis en domstol bestemmer, at en hund ikke skal aflives, skal de ovennævnte betingelser om registrering, sterilisering, tatovering, chip-mærkning, snor, mundkurv og forsikring opfyldes.

I marts 2009 udgav Defra (Department for Environment, Food and Rural Affairs) en vejledning til de håndhævende myndigheder i Storbritannien om håndhævelse af forbudet mod farlige hunde ('Dangerous Dogs Law – Guidance for Enforcers'). Det fremgår bl.a. af vejledningen, at identifikationen af de forbudte hunderacer har givet anledning til vanskeligheder i praksis, og at det derfor er vigtigt, at bl.a. politiet har den fornødne erfaring med at kunne identificere forbudte hundetyper.

Kendetegn til identifikation af hunde af "pit bull terrier-typerne" fremgår af vejledningens bilag 2. Det fremgår bl.a. heraf, at lovgivningen ikke stiller krav om, at alle de nævnte egenskaber passer på den enkelte pit bull terrier, men at en betydelig (overvejende) del af egenskaberne skal være til stede, før en hund kan anses for at være en pit bull terrier. Af bilaget fremgår følgende: (Pernille eller Ingeborg kan måske hjælpe med en mere dyrelægefærdig korrekt oversættelse?)

- Hunden skal se firkantet ud fra siden, og dens skulderhøjde skal svare til længden fra hundens skulder til hoften.
- Hundens højde og vægt skal være proportional.
- Hundens pels skal være kort og strittende.
- Hovedet skal være kileformet, når hunden betragtes fra siden eller oven fra, men rundt, når hunden betragtes forfra. Hovedet skal være ca. 2/3 af skuldernes bredde og 25 pct. bredere ved kæberne end på toppen af hovedet.
- Længden fra bughovedet til det midterste punkt mellem øjnene skal svare til længden fra næsetoppen til samme punkt mellem øjnene.
- Der skal være en god dybde fra toppen af hovedet til undersiden af kæben og den skal have en lige "kasse-lignende" snude.

- Øjener skal være små og dybfalgende. Øjener skal være triangulære, når de ses fra siden og ellipsoformede, når de ses forfra.
- Hundens skuldre skal være bredere end brystkassen ved ovenste ribben.
- Hundens albuer skal være flade med forbenene parallelt med rygsojlen.
- Hundens forben skal være kraftige og ca. dobbelt så tykke som bagbenene lige under haserne.
- Brystkassen skal være dyb og udspringe direkte fra rygsojlen. Den skal være ellipsoformet i tværsnit, og løbe ud i en spids i bunden.
- Hundens hale skal hænge nedad og nå ca. til haserne.
- Hunden skal have brede hofter, hvor musklerne til bagpartiet og -benene kan hæftes.
- Knæleddet skal være i den øverste tredjedel på bagsiden af hundens ben, og knoelen nedenfor skal være let, fin og elastisk.
- Overordnet skal hunden fremstå atletisk.

4.5. Tyskland

Efter et overfald i Hamborg i 2000, hvor to american staffordshire terriere bed et barn ihjel, startede en debat om den gældende tyske hundelovgivning. Indtil år 2000 var tysk lovgivning vedrørende farlige hunde ikke racespecifik, men indeholdte mulighed for, at myndighederne kunne gribe ind over for individuelt farlige hunde enten ved mundkurvs- eller linetvang, eller ved at kræve, at hunden blev holdt indespærret eller aflivet. Efter år 2000 er der i 13 af 16 forbundslande blevet vedtaget love rettet mod specifikke racer, der kan betragtes som farlige.

Lovgivningen vedrørende hunde er i Tyskland reguleret på forbundsniveau. Herudover har de enkelte delstater hver sin lovgivning om hunde, herunder om farlige hunde. På kommunalt plan fastlægges regler for, hvor hunde skal føres i snor, snorens længde og hvor hunde må løbe frit mv.

Lovgivningen på forbudsniveau indeholder hovedsageligt dyrebekyttelsesforanstaltninger. Endvidere definerer forbundsløvgivningen farlige og aggressive hunde, der udviser angrebs- og kampadfærd. Følgende hunderacer er i forbundsløvgivningen opført som farlige: Pit bull terriere, american staffordshire terriere, staffordshire bullterrier, bullterrier samt hunde, der i delstatslovgivningen er opført som farlige. Disse hunde må ikke indføres i Tyskland.

Kompetencen til i øvrigt at lovgive om hunde i Tyskland er tillagt de 16 delstater hvilket betyder, at kategoriseringen af farlige hunde er meget forskellig fra delstat til delstat. Delstatslovgivningen indeholder typisk et krav om tilladelse til hold af hunde, der er defineret som farlig. Tilladelsen meddeles kun til myndige og pålidelige personer, der er personligt egnede og som besidder tilstrækkelig faglige viden til at holde den pågældende hund. Ejeren skal være i stand til at holde og

Slettet: I de tyske medier

Slettet: i hvor høj grad

Slettet: var tilstrækkelig

Slettet: h

Slettet: været

Slettet: har

Slettet: har

Slettet: t

Slettet: e-

Slettet: ved

Slettet: ulig

Slettet: der

Slettet: .

Slettet: med krav om udløs af hundeejere

Slettet: ppr

Slettet: Det gælder normalt i d

Slettet: nr der kræves

Slettet: an

Slettet: e

Slettet: an

føre den farlige hund i snor. I nogle delstater kræves der som forudsætning for tilladelsen en særlig personlig interesse i at holde en farlig hund, f.eks. til bevogtningsformål. Nogle delstater påbyder sterilisation eller kastration. Herudover skal hunden være identificeret og være ansvarsforsikret.

Slettet: line

Delstatslovgivningerne afgrænser typisk pålidelighed og egnethed negativt ved at opregne forhold, der gør personer upålidelige og uegnede til at holde en farlig hund. Faglig viden skal dokumenteres ved en prøve. Delstatslovgivningerne fastlægger normalt udvidet snorpligt for farlige hunde, pligt til mundkurv i særligt fastlagte fritløbsområder, hvor der heller ikke for farlige hunde er snorpligt. Endvidere har hundeejeren pligt til at indhegne sin ejendom, således at hunden ikke på egen hånd kan forlade ejendommen.

Slettet: ia

Slettet: for farlige hunde

Slettet: line

Slettet: de

Slettet: for leusle

Slettet: line

Delstatslovgivningerne definerer typisk farlige hunde som værende hunde med øget aggressivitet, hunde der har været bidske over for mennesker og dyr, herunder vildt, og hunde, som er angrebslystne eller bidske udover det naturlige. De fleste delstater har endvidere fastlagt racespecifikke kriterier som avl, afstamning, uddannelse og afretning som grundlag for definitionen af en farlig hund.

Slettet: .

Slettet: til

Slettet: ere

Slettet: som farlig

Tre delstater – Niedersachsen, Sachsen-Anhalt og Thüringen – opererer alene med de generelle kriterier for afgrænsning af farlige hunde. Otte delstater – Berlin, Bremen, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Rheinland-Pfalz, Saarland, Sachsen og Schleswig-Holstein – har i tillæg til de generelle kriterier en liste over hund racer, der anses for farlige. Racelisten omfatter de 4 racer, der er nævnt i forbundslovgivningen. Nogle delstater begrænser sig hertil. Andre delstater har forøget listen med op til i alt 12 racer. Fem delstater – Baden-Württemberg, Bayern, Brandenburg, Hamburg og Nordrhein-Westfalen – har i tillæg til de generelle kriterier to racelister, hvor den første omfatter hunde, der anses som farlige og den anden omfatter hunde, der kan være farlige. Hunde omfattet af den anden liste kan slippe for de særlige krav for farlige hunde (dvs. snor og mundkurv mv.), hvis de kan bestå en adfærdstest, der skal godtgøre, at hunden ikke er aggressiv over for hverken mennesker eller andre hunde.

Slettet: operere

Slettet: med

Slettet: operere

Slettet: med

4.6. Nederlandene

På baggrund af flere tilfælde af overfald i starten af 1990'erne, hvor børn blev bidt ihjel af hunde af racen pit bull terriere, indførtes der i Nederlandene regler for aggressive dyr. Formålet med disse regler var at reducere antallet af pit bull terriere i landet.

Reglerne om aggressive dyr indeholdte bl.a. registreringspligt for pit bull samt pligt til at iføre pit bull terriere mundkurv. Herudover blev der indført et forbud mod avl og besiddelse af pit bull terriere, der ikke var registreret i 1994, hvilket på sigt ville medføre en udryddelse af racen.

I sommeren 2008 blev reglerne revideret, da de ikke i praksis havde haft den ønskede effekt. Det blev besluttet at ophæve reglerne for aggressive dyr pr. 1. januar 2009, da ordningen ikke havde ført til færre bidskader. Regelsættet havde endvidere været udsat for en del kritik fra bl.a. ejere af pit bull terriere, som ikke havde været involverede i overfald, men også på grund af regelsættets entydige fokusering på hunde af racen pit bull terriere.

Som erstatning for reglerne for aggressive dyr blev det overvejet at indføre en ny ordning, som ville gøre det muligt at beslaglægge hunde, der har advist unormal aggressiv adfærd. Beslaglagte hunde skulle gennemgå en test foretaget af en adfærdskyndig. Hvis testen viser, at den unormale aggressive adfærd er en del af hundens karakter, vil hunden blive aflivet. Ordningen ville endvidere give kommunerne mulighed for lokalt at stille krav om snor og mundkurv.

Den foreslåede ordning blev drøftet i løbet af efteråret 2008, hvor det blev besluttet ikke at erstatte reglerne for aggressive dyr med en ny ordning. Baggrunden herfor var bl.a., at hundes adfærd fortrinsvist bestemmes af hundens ejer. Det blev derfor anset for tilstrækkeligt, at der i de kommunale vedtægter er mulighed for at gribe ind over for hundeejere, der ophidser sin hund og/eller holder hunden i utilstrækkelig kort snor. Ansvar for retlig indgriben over for aggressive hunde og hundenes ejere er fortrinsvist placeret hos kommunerne. Kommunale vedtægter indeholder mulighed for at beslaglægge en hund, der har været involveret i bidoverfald. I alvorligere tilfælde kan de strafferetfelige regler finde anvendelse.

4.7. Frankrig

I sommeren 2008 blev reglerne om forebyggelse og beskyttelse af personer mod farlige hunde skærpet i Frankrig. Stramningen havde til formål at ansvarliggøre ejerne eller besidderen af såkaldte farlige hunde, dvs. hunde af racerne staffordshire terrier, american staffordshire terrier, mastiff, tosa og rottweilere.

Ved besiddelse af disse racer stilles der krav om et kursus til opnåelse af et egnethedsbevis. Kurset har til formål at hunde adviser en passende adfærd ved ophold på offentlige og private områder. Såfremt ejeren eller besidderen ikke gennemfører kurset, kan borgmesteren anbringe dyret og eventuelt aflive det på grund af en "formodning om umiddelbar alvorlig fare".

Det fremgår af forordningen af 8. april 2009 om betingelser for afholdelse af kursus til opnåelse af egnethedsbevis my., at kurset varer syv timer og gennemføres på én dag. Kurset afholdes med eller uden hund. Hvis kurset afholdes uden hund, skal kursuslederen råde over to hunde for at kunne gennemføre øvelserne i praksis.

Kurset indeholder bl.a. oplysning om hundeejernes ansvar og pligter og det faglige miljø og for-
eninger vedrørende hunde. På kurset gennemgås endvidere hundens karakteristika, de forskellige
hundetyper oprindelse, de vigtigste karakteristika for adfærdsudvikling, kommunikation mellem
hund og besidder, de grundlæggende mekanismer for læring hos hunde og nødvendigheden af at
opdrage hunde for at opnå harmoni i forholdet mellem hund og besidder, både når hunden færdes
på private som offentlige områder. Kurset indeholder endvidere en gennemgang af de forskellige
årsager til aggressiv adfærd (relationelle, udviklingsbetingede eller medicinske), forebyggelse af
aggressiv adfærd, valg af hundehvalp, ønsket adfærd i tilfælde af aggression (styring af den aggres-
sive hund).

Endelig indeholder kurset nogle praktiske øvelser i at føre hunde i snor, påsætning og aftagning af
mundkury, særlige teknikker ved møde med ukendte personer og andre hunde, situationer i bylivet,
herunder siddende stilling ved overgange og rolig holdning på offentlige steder. Der er endvidere
fastsat regler for udbydere af det nævnte kursus.

Det er endvidere et krav, at ejeren eller besidderen af de nævnte hunde får udstedt et "bevis" på det
lokale rådhus. Hundene skal endvidere regelmæssigt gennemgå en adfærdsvurdering.

Enhver hund - uanset race - der har bidt en person, skal deklareret på det lokale rådhus og gen-
nemgå en adfærdsvurdering. Der kan endvidere lokalt træffes bestemmelse om, at hunde, der ikke
er én af de nævnte racer skal på grund af sin størrelse gennemgå en duelighedsprøve og en adfærd-
vurdering.

Det følger af dekret nr. 2008-1158 af 10. november 2008 om vurdering af hundeadfærd mv., at ad-
færdsvurderingen foretages i forbindelse med et dyrlægebesøg. Vurderingens formål er at vurdere
den mulige fare, som en hund kan frembyde. Den ansvarlige dyrlæge indplacerer hunden på én af
følgende fire niveau for farlighed:

Niveau 1: Hunden frembyder ikke nogen særlig risiko ud over de for hunderacen iboen-
de.

Niveau 2: Hunden frembyder lav farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Niveau 3: Hunden frembyder kritisk farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Niveau 4: Hunden frembyder høj farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Afhængig af hundens indplacering foreslår dyrlægen forebyggende foranstaltninger med henblik på
at formindske hundens farlighed. Dyrlægen anbefaler endvidere forskellige tiltag til at begrænse
kontakten med forskellige personer og situationer, som kan medføre risiko.

Dyrlægen kan anbefale, at der foretages en ny adfærdsvurdering og vil i den forbindelse angive,
hvornår en sådan vurdering skal foretages.

Hvis hunden indplaceres på niveau 4, anbefaler dyrlægen, at hunden anbringes på et særligt opbevaringssted eller at hunden aflives. Et særligt opbevaringssted er et sted, hvor dyret, på ejerens eller besidderens ansvar, ikke kan forårsage ulykker.

Dyrlægen indberetter konklusionen på adfærdsvurderingen til borgmesteren i den kommune, hvor hundens ejer eller besidder er bosiddende samt til det nationale hunderegister.

Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 2, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest tre år. Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 3, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest to år. Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 4, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest et år.

Ejere af hunde, der har provokeret en dødelig ulykke kan straffes med fængsel i op til 10 år og en bøde på op til 150.000 euro.

Når en hund sælges, skal overdrageren udfærdige en attest. Attesten udstedes af dyrlægen, idet der på den ene side gives udgangspunkt i de oplysninger, som overdrageren har givet dyrlægen, og på den anden side en undersøgelse af hunden.

Det er bl.a. oplysninger om overdragerens identitet og adresse, dato og resultat af den senest gennemførte adfærdsvurdering samt for racehundes vedkommende en godkendelse af det nationale forbund.

Dyrlægen foretager en diagnosticering af hundens helbredsstatus, herunder kontrolleres det, om der er overensstemmelse mellem hundens udseende og raceangivelsen i det dokument, som angiver den hundekategori, som hunden tilhører. Hvis dette dokument ikke fremlægges, noterer dyrlægen på attesten, at hunden ikke tilhører nogen race. Hvis dyrlægen ikke kan afgøre, om hunden tilhører den anførte kategori, kan pågældende bestemme, at der skal foretages en ~~hår~~bestemmelse, når hunden er mellem 8-12 måneder gammel. Hvis racebetegnelsen ikke stemmer overens med den i identifikationsdokumentet anførte, skal dyrlægen angive dette på attesten.

VACE --

Det er endvidere et krav i Frankrig, at hunde føres i snor på offentlige områder.

4.8. Italien

I den seneste tid har der i Italien været fokus på lovgivningen vedrørende aggressive hunde. Dette skyldes flere alvorlige episoder, hvor særligt børn er blevet hårdt såret – og nogle dræbt – efter at være blevet overfaldet af enten vilde hunde eller af deres egen familiehund.

Den 1. april 2009 blev nye bestemmelser vedrørende den offentlige sikkerhed i forbindelse med aggressive hunde vedtaget. Med de nye regler fjernes fokus fra selve racen, og i stedet får den enkelte hundeejer flere forpligtelser, ligesom dyrlægens rolle fremhæves.

Der findes således ikke længere forbudte hunderacer i Italien, men visse hunde defineres som værende "krævende". Det er ikke tilladt at krydse forskellige hunderacer med henblik på at "udvikle" en mere aggressiv race.

Dyrlæger skal lokalt oprette og løbende ajourføre et register over hunde, som de finder potentielt ville kunne udgøre en risiko. Disse hunde skal altid føres i snor og have mundkury på.

Alle hunde skal i det offentlige rum føres i snor, som er maksimalt 1,5 m lang. Dette gælder dog ikke for områder, der af kommunen er udlagt til fritløbsområde. Hundeejere skal endvidere altid medbringe en mundkury, som skal påføres hunden i tilfælde af, at den måtte udgøre en fare for andre mennesker eller dyr. Mundkurven skal ligeledes påføres, hvis dette er blevet pålagt hundeejeren af de kompetente lokale myndigheder.

I samarbejde med de lokale sundhedskontorer og dyrlæger opretter de enkelte kommuner kurser for hundeejere, som er obligatoriske for ejere af såkaldte "krævende hunde". På baggrund af de regionale hunderegistre er det kommunen, der i samarbejde med veterinærkontorerne afgør, hvilke hundeejere der har pligt til at følge kurset. Deltagelse i kurset skal betales af hundeejeren, som til gengæld får udleveret en "tilladelse", som altid skal medbringes, når ejeren færdes med hunden i det offentlige rum. Dyrlægen skal informere hundeejere om udbydelse af kurser og skal samtidig underrette det lokale veterinærkontor om "krævende hunde", der har besøgt den pågældendes klinik.

For visse personer er det forbudt at eje en såkaldt "krævende hund". Det gælder bl.a. personer, der har begået flere lovovertrædelser, personer, der er blevet idømt mere end to års fængsel for forsætlig vold mod andre eller mod ejendom, unge under 18 år samt psykisk syge.

4.9. Spanien

Reglerne om farlige dyr findes i lov nr. 50 af 23. december 1999 om potentielt farlige dyr og kongeligt dekret nr. 287 af 22. marts 2002 om besiddelse af potentielt farlige dyr.

Slettet: de s
Slettet: ske medier
Slettet: meger
Slettet: i særdeleshed
Slettet: nepes
Slettet: med
Slettet: i
Slettet: mindre
Slettet: der
Slettet: der vedtaget
Slettet: i høj grad
Slettet:
Slettet: g
De vigtigste hovedpunkter er: - Afskaffelse af liste over farlige hunderacer
Slettet: kan
Slettet: på
Slettet: plan
Slettet: mener
Slettet: høj
Slettet: på
Slettet: med undtagelse af de
Slettet: have
Slettet: med
Formatåret: Indrykning: Venstre: 0 cm, Første linje: 0 cm
Slettet: vil være
Slettet: e
Slettet:
Slettet: i
Den selvstændige d

Det fremgår af loven, at potentielt farlige dyr er dyr – uanset om der er tale om vilde dyr eller husdyr – som har kapacitet til at dræbe eller skade mennesker eller dyr, og som kan forårsage skade på ting. Ligeledes betragtes store hunde, der efter deres race er aggressive, og hvis fysiske egenskaber gør dem i stand til at dræbe eller forårsage skade på mennesker, dyr eller ting, som potentielt farlige dyr. Ejere og avlere er forpligtet til at lade hundene registrere.

Straffen for overtrædelse af bestemmelserne i loven er bøde og i visse tilfælde konfiskation eller sterilisation af dyret. Endvidere kan retten til at beskæftige sig med potentielt farlige dyr blive frakendt.

Det kongelige dekret om besiddelse af potentielt farlige dyr fastsætter nærmere regler om, hvilke dyr, herunder hunde, der er potentielt farlige, ligesom det indeholder betingelserne for at få tilladelse til at holde et potentielt farligt dyr og krav til ejere af et potentielt farligt dyr.

Ifølge dekretet anses hunde for potentielt farlige, hvis de tilhører en af de racer, der er nævnt i dekretets bilag I, eller hvis der er tale om krydsninger af disse racer. Hunde, hvis fysiske egenskaber svarer til alle eller størstedelen af de egenskaber, der er nævnt i bilag II, anses også for potentielt farlige. Undtaget herfra er hunde, der anvendes som førerhunde, og hunde, der er opdrættet eller trænet i overensstemmelse med regional eller statslig lovgivning. Endelig anses hunde, der er tydeligt aggressive, eller som har udvist aggressiv adfærd over for mennesker eller andre dyr, for potentielt farlige.

Af dekretet følger endvidere betingelserne for at erhverve eller forny en tilladelse til at besidde et potentielt farligt dyr. Personen skal være myndig og ikke tidligere straffet for f.eks. drab, frihedsberøvelse eller narkotikahandel eller frakendt retten til at beskæftige sig med potentielt farlige dyr. Personen må endvidere ikke være straffet for grove overtrædelser af loven om potentielt farlige dyr. En tidligere frakendelse af retten til i en nærmere bestemt periode at beskæftige sig med potentielt farlige dyr vil normalt ikke være til hinder for erhvervelse eller fornyelse af en tilladelse, så længe frakendelsesperioden er udløbet på tidspunktet for ansøgningen. Endelig skal personen være i besiddelse af de nødvendige fysiske og psykiske egenskaber for at kunne eje et potentielt farligt dyr samt godtgøre, at vedkommende har tegnet en ansvarsforsikring med dækning på mindst 120.000 euro.

Personer, der ikke er i besiddelse af de nødvendige fysiske egenskaber, f.eks. ved syns- eller psykologiske handicaps, til at pleje og håndtere dyrene, vil ikke kunne være ejer af et potentielt farligt dyr.

Ejeren af et potentielt farligt dyr skal være i besiddelse af sin tilladelse samt bevis for dyrets registrering i kommunens register over potentielt farlige dyr, når ejeren befinder sig sammen med dyret

på offentlige steder. Potentielt farlige hunde skal være iført mundkurv og føres i snor, hvis længde ikke må overstige 2 m, når den befinder sig på offentlige steder. Der må kun føres én hund pr. person. Potentielt farlige dyr, der befinder sig på f.eks. landejendomme, sommerhuse, villaer, terrasser eller gårde, skal være hundet, medmindre området, hvor dyret opholder sig, beskytter mennesker og andre dyr, der kommer i nærheden af området. Personer, der beskæftiger sig med potentielt farlige dyr, f.eks. avlere, dyrehandlere og træner, skal have passende rammer og anlæg. Hvis et potentielt farligt dyr forsvinder, skal det kommunale register underrettes herom inden for 48 timer.

Endelig skal alle potentielt farlige hunde mærkes med en mikrochip.

Følgende racer fremgår af dekretets bilag I, der som nævnt indeholder en liste over de hunderacer, som anses for at være potentielt farlige:

1. Pit Bull Terrier
2. Staffordshire Bull Terrier
3. American Staffordshire Terrier
4. Rottweiler
5. Dogo Argentino
6. Fila Brasileiro
7. Tosa Inu
8. Akita Inu

Følgende er anført i dekretets bilag II, der som nævnt indeholder en liste over de fysiske egenskaber, der kan medføre, at en hund anses for at være potentielt farlig:

1. Stærk, kraftfuld, robust, atletisk og smidig muskulatur samt fysisk styrke og resistens.
2. Tydelig karakter og mod.
3. Kort håret.
4. Brystkasse mellem 60 og 80 cm, mellem 50 og 70 cm afstand mellem bageste og højeste del af ryggen samt vægt på over 20 kg.
5. Sturt, firkantet og robust hoved med bredt og stort kranium samt muskuløse og runde kinder. Store og stærke kæber samt kraftig, bred og dyb mund.
6. Bred, muskuløs og kort hals.
7. Kompakt, bred og stor brystkasse, buede ribben og muskuløs og kort ryg.
8. Parallelle, lige og kraftige forpoter. Muskuløse og lange bagpoter, der danner en moderat vinkel.

4.10. Schweiz

En ulykke i december 2005, hvor en 5-årig dreng blev bidt ihjel af tre pit bull terriere medførte en revision af reglerne vedrørende farlige hunde i Schweiz.

Indtil videre har det udelukkende været kantonernes (eller i enkelte tilfælde kommunernes) ansvar at lovgive på området, men en national hundelov er i øjeblikket under udarbejdelse. Lovforslaget indeholder ikke et forbud mod bestemte hund racer, men skal danne rammerne for et "problemløst samliv mellem mennesker og hunde". Loven kommer til at gælde ved siden af dyrebeskyttelsesloven og dyrebeskyttelsesforordningen, som bl.a. foreskriver meldeligt ved bitedykker og uddannelse af hundejere. Lovforslaget vil forstærke erstatningsansvaret og indføre en obligatorisk ansvarsforsikring.

Loven skal endvidere ensøre de 26 kantonale regelsæt på området. Kantonerne vil dog fortsat have mulighed for at indføre strengere regler end på nationalt niveau.

Som eksempel på kantonale lovgivning om farlige hunde kan nævnes:

1. Bern

- Meldeligt ved hundebid eller aggressiv opførsel jf. den nationale lovgivning (FSchV Art. 78.1)
- Foranstaltninger i enkelttilfælde af farlige hunde jf. den nationale lovgivning (FSchV Art. 79.3)
- Uddannelse af hundejere og hunde

2. Zürich

- Hunde af racerne american pit bull, american staffordshire terrier, bullterrier og staffordshire bullterrier skal være iført mundkurv og føres i snor på offentligt tilgængelige steder. Der er dog mulighed for enkelt undtagelser.
- Fra den 1. januar 2010 træder et forbud mod de fire racer i kraft.
- Meldeligt ved hundebid eller aggressiv opførsel jf. den nationale lovgivning (FSchV Art. 78.1)
- Uddannelse af hundejere og hunde
- Registreringspligt

3. Genève

- Der stilles krav om tilladelse til at holde følgende hund racer: american staffordshire terrier, boerbull, cane corso, dogo argentino, fila brasileiro, mastiff, mastin espanol, mastino napole, tano, american pit bull terrier, presa canario, rottweiler og tosa.

- Der er mundkurvspligt for de nævnte hunderacer.
- Der arbejdes desuden på en strammning af loven, som betyder, at de nævnte hunde skal forbydes samt at der kræves tilladelse til alle hunde over 25 kg.
- Der er pligt til at føre hunde i snor på de fleste offentlige steder.
- Hunde er forbudte på visse steder, f.eks. kirkegårde, sygehuse, skoler, svømmehaller, visse offentlige græsarealer og parker mv.

4. Tessin

- Der kræves tilladelse til følgende 30 hunderacer: rottweiler, amerikansk bulldog, deutsche dogge, fila brasileiro, dogo argentino, mastiff, masino napoletano, dogue de bordeaux, bullmastiff, tosa inu, ciarpanina, mastino del tibet, anatolsk Schäferhund, kaakasisk Schäferhund, schæferhund fra centralasien, cane corso, tysk schæferhund, de fire belgiske schæferhunde, hollandsk schæferhund, tjekkoslovakisk ulvehund, beauceron, komondor, kuvasz, sydrussisk schæferhund, schæferhund der tarra, bull terrier, amerikansk pit bull, staffordshire bull terrier, american staffordshire terrier, dobermann og deres blandinger.
- Der er pligt til at føre hunde i snor på alle offentlige områder.
- Det er obligatorisk for alle hundegjere at tegne en anvarsforsikring med en dækningsgrad på min. 3 mio. Sfr.

4.11. Østrig

I Østrig er farlige hunde reguleret i de ni forbundslandes lovgivning. I alle ni forbundslande gælder der et hensynsprincip om bl.a. snor og mundkurv. I Vorarlberg kræves der endvidere tilladelse til hold af hunde af racerne bullterrier, staffordshire bullterrier, american staffordshire terrier, mastino napoletano, mastin espagnol, fila brasileiro, argentinsk mastiff, mastiff, bullmastiff, tosa inu, bordeaux dogge, dogo argentino, ridgeback samt krydsninger heraf og for krydsningerne baukog og pit bull terrier.

I Wien og Oberösterreich er det forbudt at opdrætte og opdrage hunde udelukkende eller overvejende med det formål at opnå en forhøjet aggressivitet. Det er endvidere forbudt at omsætte sådanne hunde.

I Salzburg kræves der tilladelse at holde en hund, der har vist stærk aggressivitet, bide mennesker eller dyr, eller vidt kumplyst, ungrebslyst eller hidshed ud over det sædvanlige. Tilladelsen, der meddeles af kommunen, forudsætter at en række betingelser vedrørende hundeholdet og ejerens kvalifikationer er opfyldt.

Steiermark har tidligere haft et forbud mod bestemte hunderaeer. Reglerne er dog af formelle grunde blevet ophævet. Forbundslandet Tirol har også ophævet tidligere gældende indskrænkninger vedrørende bestemte hunderaeer. Baggrunden herfor var, at et forbud mod bestemte raeer var vanskeligt at administrere, og at det er nærmere at den enkelte hund og dens besidder, der er problemet, og ikke en bestemt raee.

I Tirol findes der dog skærpede regler for hunde, der er enbudsdyrlægen er erklæret for "påfaldende". Tilsvarende findes der i Niederösterreich og Kärnten skærpede regler for hunde, der er kendt som henholdsvis "farlige" eller "bidke".

Kapitel 5. Problemets omfang og karakter

5.1. Farlige hunde

Den svenske regering besluttede i februar 2002 at foretage en udredning af problemerne med farlige hunde. I maj 2003 udkom Betänkande av hundansvarsutredningen "Hund i rätta händer... om hundägarens ansvar". Af udredningens afsnit 2.3 om farlige hunde fremgår bl.a., at definitionen på farlige hunde afhænger af, hvem man spørger. En person, der er bange for hunde, vil ofte opleve store hunde som farlige, mens en person med pelsdyrsallergi ofte vil finde alle hunde farlige. De fleste mennesker vil dog associerer farlige hunde med hunde, der af forskellige årsager har en tilbøjelighed til at bide.

Det fremgår endvidere, at hunden er et rovdyr hvilket indebærer, at alle hunde i princippet kan være farlige. Det vil derfor ikke være muligt at leve med hunde, uden at der vil være tilfælde af bidskader. Der findes forskellige faktorer, som har indflydelse på den adfærd, som en hund udviser i en given situation. Som eksempel på sådanne faktorer kan nævnes hundens køn, størrelse, alder, helbred, grad af socialisering i forhold til mennesker og andre dyr, jagtinstinkt, erfaring mv. Disse faktorer er i den svenske udredning inddelt i kategorierne arvelige egenskaber, erhvervede egenskaber eller hvorledes hunden holdes. Arvelige egenskaber er mentale og fysiske egenskaber, som hunden har fået i arv. Erhvervede egenskaber er de egenskaber, som hunden har tilført eller erfareet gennem sit liv, og hvorledes hunden holdes er de påvirkninger, som hunden udsættes for gennem det miljø, som den lever i og ejerens indstilling til hunden og omgivelserne.¹

En bevædt gennemgås kvalitative / kvantitative
Adfærdsegenskaber er genetisk set kvalitative hvilket indebærer, at en hunds gener og miljøfaktorer tilsammen afgør, hvilke egenskaber der manifesterer sig hos den enkelte hund. Dette medfører, at det ikke er muligt eksempelvis at fastslå, hvor aggressiv en hund er på baggrund af dens raee, og

¹ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 37.

om en hund vil opføre sig mere eller mindre aggressivt i forskellige situationer. Tilsvarende gør sig gældende for frygt, dominansadfærd osv. Det betyder også, at man ikke umiddelbart kan sondre mellem hunde, der er aggressive af genetiske årsager, og hunde, der er aggressive af miljømæssige årsager. De tre kategorier – arvelige og erhvervede egenskaber samt hvorledes hunden holdes – afhænger af og påvirker hinanden på forskellig vis.

5.1.1. Arvelige egenskaber

Det er mennesket, der gennem avlsarbejdet i høj grad bestemmer, hvordan hunde fungerer. Hundenes gener kan dog vanskeligt forandres, men mennesket kan forstærke eller formindske forskellige adfærdsmønstre gennem selektiv avl. Ved selektiv avl kan man ændre, hvor ofte og med hvilken intensitet forskellige adfærdsmønstre forekommer i forskellige situationer. En forandring i en population af hundes arvelige egenskaber kan være en bevidst strategi fra avlernes side, eller det kan skyldes, at man ikke tager hensyn til de pågældende egenskaber i avlen.

Det antages, at forskellige typer af frygt har stor betydning for en hunds "genetisk betingede farlighed". Jo mere usikker og bange en hund er, desto oftere risikerer den at havne i situationer som den ikke kan håndtere på en afbalanceret måde. Hvis den har en tilbøjelighed - arvelig eller indført - til at løse situationer med aggressivitet, øges risikoen for at den kommer til at forvælte skade. I princippet kan alle hunde opføre sig aggressivt i pressede situationer, men dette udgør ikke et problem, så længe hunden ikke opfatter en situation som presset.

En stor tilbøjelighed til at udvise aggressiv adfærd, hvor frygt ikke nødvendigvis er den udløsende faktor, medfører, at hunden kan være farlig. Eksempler på faktorer som kan udløse aggressiv adfærd er smerte, forsvar af en for hunden vigtig ressource, f.eks., dens madskål eller et stykke legetøj, at hunden oplever en trussel eller uklare dominansforhold.

Hunde kan også bide uden at det nødvendigvis er teen på aggressive eller frygtfulde adfærd. Som eksempel kan en hunds jagtinstinkt udløses af en kat, et legende barn eller en anden hund.

5.1.2. Erhvervede egenskaber

Besidderen kan gennem sine handlinger overføre en hund gøre en "ufarlig" hund til en aggressiv hund. Et farligt adfærdsmønster kan indlæres - bevidst eller ubevidst. Alle hunde, der er tilstrækkeligt store, kan blive farlige. Omvendt kan mange af de hunde som besidder mentale egenskaber, som gør dem "farlige" opdrages til ufarlige dyr, hvis de passes af ansvarlige og vidende ejere.

Beskyttelses- og forsvarstræning har været anført som en metode til bevidst at opbygge farlige egenskaber hos en hund. Om denne træningsform (IPO-træning) se punkt x.x. Så længe denne træning varetages af vidende og ansvarsfulde ejere behøver træningen ikke at resultere i et problem.

Hvis en beskyttelses- eller forvarstrænet hund hævner i de forkerte hænder, kan den dog blive farlig.

Ubevidst indlæring af farlige egenskaber sker f.eks. når hunden "tester" sin ejeren med en adfærd, som ejeren reagerer uhensigtsmæssigt på. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor en hund opfører sig aggressiv ved at knurre for at slippe for at forlade sofaen, eller hvis en hund forsøger at skræmme andre hunde, som den møder. Hvis besidderen ikke reagerer herpå på korrekt vis, er der en risiko for, at hunden lærer at aggressiv adfærd løser situationen. Næste gang en lignende situation opstår, vil hunden formentlig udvise denne adfærd hurtigere og med større intensitet end tidligere. Desuden øges risikoen for, at hunden også vil afprøve adfærden i andre situationer.

5.1.3. Måden en hund holdes på

Måden en hund holdes på af sin ejer har betydning for, hvor farlig den er. Manglende ansvar for og viden om hunden og dens behov kan medføre, at hunden udvikler aggressiv adfærd.

Opsynet med en hund har betydning for, i hvilket omfang den har mulighed for at opføre sig aggressivt over for sine omgivelser. Der findes hundeejere, som på grund af uvidenhed eller fejlagtige hensyn ikke har tilstrækkelig kontrol over deres hund, men som imidlertid ikke har til hensigt at hunden skal voide besvær for sine omgivelser. Herudover findes de ejere som fuldt bevidst lader deres hunde skræmme eller skade andre mennesker og dyr.

Et almindeligt problem ved hold af hunde er, at besidderen ikke får etableret et lederskab over sin hund. En forudsætning for, at en stor hund med "farlige" mentale egenskaber vil kunne betragtes som ufarlig, er, at besidderen har tilstrækkelig kontrol over den. Dette er vigtigt for at forhindre, at hunden opfører sig på en uønsket måde og for at en eventuel uønsket adfærd kan afbrydes. Denne form for kontrol kan opnås ved at ejeren begrænser hundens fysiske muligheder for at forårsage problemer, f.eks. ved altid at have den i snor.

Et andet problem, som ikke alene kan lægges den enkelte hundeejer til last, er, at dagens samfund i flere henseender ikke er tilpasset hundens grundlæggende behov. For eksempel er hunden et meget socialt væsen med et stort behov for at leve sammen med sin flok, hvilket vil sige dens ejer og familie. Det er ikke ualmindeligt, at dette behov bliver tilsidesat ved at hunden tvinges til at være alene i lange perioder - nogen gange hele arbejdsdage flere dage om ugen. Et andet eksempel er, at det er almindeligt at hunde skal holdes i snor, hvilket for mange hunde medfører begrænsninger og frustration for den enkelte hund. Der er mange eksempler på, hvordan hundens og samfundets behov er modstridende og resultatet er ofte, at mange hunde mistrives. Dette indebærer dels et dyrevelfærdsmæssigt problem og dels at visse hunde udvikler en uhensigtsmæssig adfærd, som f.eks. kommer til udtryk ved, at den bider.

Udvalget om hunde kan tilslutte sig betragtningerne om farlige hunde i den svenske udredning.

5.2. Antallet af farlige hunde i Danmark

Ifølge Dansk Kennel Klub findes der ca. 20.000 hunde i Danmark, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som "kamp- eller muskelhunde". Dansk Kennel Klub har oplyst, at antallet er beregnet på baggrund af en opgørelse fra Dansk Hunderegister, som ifølge Dansk Kennel Klub har oplyst, at der i registeret er registreret ca. 6.000 hunde af kamphundetypen.

Dette tal har Dansk Kennel Klub sammenholdt med oplysninger fra en tidligere leder af lokalpolitiet i Ishøj, hvor en konkret optælling af kamphunde i området viste, at en stor del af disse (over 75 pct.) hverken var mærket eller registreret i Dansk Hunderegister.

På denne baggrund har Dansk Kennel Klub fundet, at når der i Dansk Hunderegister er registreret 6.000 hunde af kamphundetypen og en konkret optælling i Ishøj har vist, at ca. 75 pct. af kamphundene ikke er registreret i Dansk Hunderegister svarer dette til, at der i Danmark findes ca. 24.000 kamphunde. Da antallet af ikke-registrerede kamphundetyper formentlig ikke er lige stort i hele landet, har Dansk Kennel Klub vurderet, at antallet formentlig er 20.000 kamphunde. Det er dog foreningens optællelse på baggrund af erfaringerne fra de seneste års sager, at optællingen fra Ishøj kan anses for repræsentativ.

5.3. Antallet af skader mv.

5.3.1. Personskader

Statens Institut for Folkesundheds register over ulykker (ulykkesregisteret) har siden 1990 indsamlet detaljerede oplysninger om alle typer af ulykker, dvs. trafikulykker, arbejdsulykker og hjemmefritidsulykker. Fra 2008 er oplysninger om skader efter vold og selvskaade også blevet indsamlet. Ulykkesregisterets data anvendes til forebyggelse og forskning i ulykkesmønstre og årsager til ulykker.

Ulykkesregisteret indsamler skadestuedata fra følgende fire sygehuse i Danmark: Glostrup Hospital, Sygehus Frederikssund, Regionshospitalet Randers og Sydvestjysk Sygehus (indtil 2007 indgik Sygehus Herlevs skadestue også i registreringen). Befolkningsudsnitter i de fire sygehuses optageområder er ifølge Statens Institut for Folkesundhed repræsentativt for hele landet med hensyn til køn og alder, og dækker ca. 12 pct. af den danske befolkning.

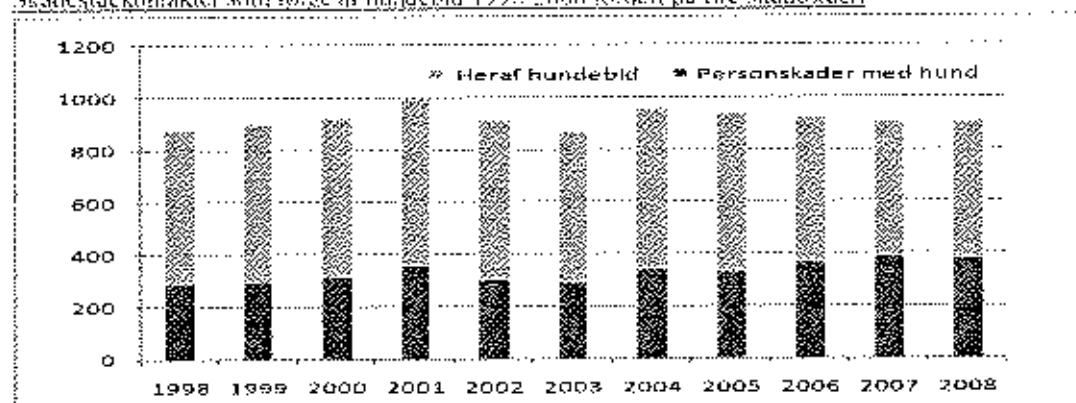
5.3.1.1. Udviklingen i personskader med hunde

I perioden 1998-2008 er der i Ulykkesregisteret registreret knap 12.000 skadestuekontakter som følge af personskader med en hund. Antallet af de skadestuebehandlede skader har ligget meget konstant i perioden 1998-2006 med 1100-1200 skader årligt. I årene 2007-08 er antallet lidt lavere, da registreringen er sket på 4 skadestuer, mod tidligere 5 skadestuer. Beregnet på baggrund af Ulykkesregisterets data skønnes omfanget af personskader, som kræver skadestuebesøg, at ligge på 8000-9000 skader årligt.

I figur 1 vises udviklingen for de fire skadestuer, der har registreret til Ulykkesregisteret i hele perioden, og her ses, at niveauet for 2007 og 2008 er nogenlunde som tidligere år.

Figur 1

Skadestuekontakter som følge af hundebid 1998-2008 fordelt på fire skadestuer.

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Tablet 1a

Personskader med hunde

1998	1118
1999	1118
2000	1116
2001	1199
2002	1123
2003	1062
2004	1160
2005	1153
2006	1116
2007	901
2008	902
Total	11968

Tablet 1b

Heraf hundebid

1998	759
1999	762
2000	738
2001	767
2002	739
2003	693
2004	758
2005	752
2006	675
2007	514
2008	525
Total	7682

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

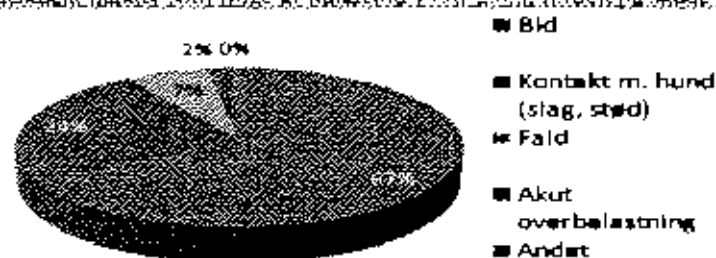
I perioden 1998-2006 udberetninger fra 5 sygehuse, i 2007-2008 indberetninger fra 4 sygehuse. Tallet er ikke korrigeret.

5.3.1.2. Hvor, hvordan og for hvem sker skaderne?

Hundebid er årsag til hovedparten af skaderne (67 pct.), jf. figur 2. Derudover sker der en del skader ved anden kontaktskade med hunden (24 pct.). Dette omfatter f.eks., at den tilskadekomne bliver ydret eller trukket omkring af hunden, bliver ramt af en løbende hund eller skædes under leg eller træning med hunden. En mindre del (7 pct.) kommer til skade, fordi de falder over hunden, og endelig er der nogle få overbelastningsskader, primært hos hundeeiere, der vrider om i ankler, mens de rufe og lufte hund, leger eller træner hunden.

Figur 2

Skadestuekontakter som følge af hundebid, 1998-2008, fordelt på skademekanisme

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Størstedelen (93,7 pct.) af ulykkerne er hjemme-fritidsulykker, dvs. ulykker der sker i private hjem eller haver, for fodpasgere på gader og stræder eller i fri natur, mens en mindre andel af skaderne er sket, mens de tilskadekomne udfører deres arbejde eller var kørende trafikanter, jf. tabel 2.

Tabel 2

Skadestuekontakter som følge af personskader med hund 1998-2008.

Hjemme/fritidsulykke	11209	93.7%
Køretøjsulykke	238	2.0%
Arbejdsulykke	482	4.0%
Køretøj/arbejdsulykke	4	0.0%
Vold/legal intervention	35	0.3%
Total	11968	11968

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

5.3.1.3. Personskade med hund blandt personer på job

Der er registreret 482 skadestuekontakter i perioden, hvor den tilskadekomne i arbejdstiden er kommet til skade med en hund. Ved gennemlæsning af friskasserne, jf. tabel 4, fremgår det, at postbud og smulelere var de allermest udsatte (25 pct.). Disse erhvervsgrupper udsættes for kontakt

med hunde i private hjem eller haver, når de skal undgå post mv., og det resulterer især oftest i bidskader oftest på underben, lår, underarm og fingre, hvorfor de må søge skadestue og behandling for at forhindre eventuel infektion. Politifolk udgør også en gruppe, der ofte er i kontakt med hunde (5 pct.) og som kommer til skade - hyppigst dog, med egne hunde. Også sundhedspersonale og hjemmehjælpere, der kommer ud i private hjem, risikerer at blive bidt af hunde (3 pct.). Renovationsmedarbejdere, chauffører, dyrlæger og hundefrisører er erhvervsgrupper, som ligeledes går igen i sygehusjournalerne. Hundetypen eller racen er kun i meget få tilfælde oplyst, da de tilskadekomne formentlig ikke har kunnet identificere hundetypen umiddelbart, med mindre det var en schæfer, rottweiler eller anden velkendt hundetype. Tabel 4 er optrykt som bilag til delbetænkningen, jf. bilag X.

5.3.1.3. Personskade med hund blandt personer i trafikken

Der er registreret 278 skadestuekontakter i perioden 1998-2008 på Ulykkesregisterets 5 skadestuer, hvor den tilskadekomne har været en kørende trafikant. Langt de fleste ulykker er sket som undvigemansøvet, hvor en hund er løbet ud foran en trafikant, som oftest en cyklist, der er vækret eller har påkørt en genstand i forsøget på at undvige hunden. De fleste trafikulykker, der involverer hunde, sker for cyklister (68,5 pct.). Størstedelen er som nævnt sket i forbindelse med undvigelse, men en del af ulykkerne sker som kollisionulykker, hvor cyklisten påkører en hund eller væltes uskuld af en hund, der kommer løbende (19 pct.).

Endelig sker en stor del af ulykkerne for hundeejerne selv f.eks. under løftning af egen hund på cykel, idet hunden løber ind foran cyklen som vækret, eller trækker cykel og ejer i en anden retning og derved får cyklen til at vælte (21 pct.). I 9 tilfælde er det sket, at hunde har overfaldet cyklister ved at angribe og bide.

5.3.2. Hundetyper eller -racer

Oplysninger om hundens race eller type oplyses kun sjældent på skadestuen. Skønsmæssigt er hunderacen eller -typen ved hundebid oplyst i 5-8 pct. af de registrerede skadestuekontakter.

Man bør her efter Statens Institut for Folkesundheds opfattelse være opmærksom på, at det kan være en risiko for, at de tilskadekomne offere vil nævngive de hunderacer, som de umiddelbart kan genkende og huske navnet på. Med disse forbehold in mente har Statens Institut for Folkesundhed gennemgået alle beskrivelser (resumé fra skadekort) for at se, hvilke hunderacer eller -typer, der er registreret i Ulykkesregisteret i forbindelse med hundebid, jf. tabel 3.

Tabel 3

Skadestuekontakter som følge af hundebid. Opgjort på hunderace/typer i det omfang, det har været kendt/oplyst

<u>HUNDEBID</u>	<u>Antal</u>	<u>Procent af alle hundebid</u>
Schæfer	99	1,3
Rotweiler	89	1,2
Pit bull terrier	14	0,2
Terrier, øvtige	11	0,1
Bulldog	4	0,1
Stafford	1	0,0
Kamphund uspec.	17	0,2
<u>Andre typer</u>		
Gravhund	47	0,6
Retriever	6	0,1
Jagthund	6	0,1
Labrador	5	0,1
Boxer	4	0,1
<u>Øvrige</u>		
Hundehvalp uspec.	135	1,8
Bidt af egen hund	517	6,7
Naboens hund	87	1,1
Politihunde	129	1,7

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Det bemærkes, at procent af alle hundebid i tabel 3, alene udgør de 3-5 pct. af sagerne, hvor hundetyper eller -racer er oplyst.

Det fremgår af tabellen, at schæfer og rottweiler er de to hunderacer, som hyppigst er registreret med henholdsvis 99 og 89 registrerede skadestreekontakter som følge af hundebid (i absolutte tal). Herefter kommer gravhund med 47 registreringer. Benaevnelsen 'kamphund' er angivet 17 gange, og nævnes første gang som en særlig hundetype i 2005 og herefter 3-4 gange årligt frem til 2008. En del har desuden opgivet hundehvalpe (135), egen hund (517) og naboens hund (87) som skadevolder, mens politihunde nævnes 129 gange i forbindelse med bidskader. Se nedenfor om hunderacernes relative farlighed.

Tablet 4, jf. bilag X, er en kort beskrivelse af ulykkeshændelser, hvor hunde har bidt en person. Tabellen omfatter kun de ulykkeshændelser, hvor hunderacen har været kendt. Statens Institut for Folkesundhed har søgt på følgende hunderacer: Mastiff, pitbull, rottweiler, schæfer, kamphund, gravhund, terrier, retriever, boxer, tosa, amstaff, stafford, bulldog, dogo argentino, fifa basifeicio og inu. Teksterne er desuden gennemgået for eventuelle andre hundetyper.

Table 5 er en opgørelse over alvorlige skader efter hundebid opgjort på hunderacer. Alvorlige skader er defineret som: fraktur, amputation, blodkarlesion/nervelesion, knusning samt alle indlæggelser. Det er værdt at bemærke, at notveiferen her er klar 'topscorer'.

Table 5

Alvorlige personskader som følge af hundebid.

Opgjort på hunderace eller -type i det omfang der har været kendt eller oplyst

Rotweiler	11
Schæfer	4
Pit bull	2
Gravhund	1
Rotweiler/schæfer kryds	1
Retriever	1
Engelsk Bulldog	1
Boxer	1
Brasiliansk mastiff	1

Inkluderet er følgende personskader: fraktur, amputation, blodkarlesion/nervelesion, knusning samt alle indlæggelser.

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Udvalget er opmærksom på, at tallene tabel 3 og 5 alene er udtryk for absolutte tal for skadesrue-kontakter og personskader som følge af hundebid, hvorfor tabellerne ikke giver oplysninger om hunderacernes relative farlighed. Udvalget har derfor anmodet Dansk Hunderegister om at oplyse, hvordan antallet af registrerede hunde fordeles sig på de nævnte hunderacer.

Dansk Hunderegister har i den forbindelse oplyst følgende:

Rotweiler	15.883
Schæfer	56.976
Mastiff	609
Bull mastiff	1008
Labrador retriever	107.642
Golden retriever	32.555
Boxer	6.585
Amerikansk staffordshire terrier	6762
Staffordshire bull terrier	1143

Engelsk bulldog	2160
Dogo argentino	189
Fila brasileiro	113
Shiba inu	43
Bull terrier	1294
Gravhund	39.580

Når ulykkesregistrets registreringer i tabel 3 sammenholdes med oplysningerne om antallet af registrerede hunde i Dansk Hunderegister, viser det, at henholdsvis 0,6 pct., 0,2 pct. og 0,1 pct. af rottweilere, schæfere og gravhunde har været involveret i sager med bidskader, og at henholdsvis 0,07 pct. og 0,01 pct. af rottweilere og schæfere, jf. tabel 5, har været involveret i alvorlige personskade ved hundebid.

5.3.3. Skader på andre dyr

[Afventer bidrag fra Pernille og Ingeborg]

5.3.4. Anmeldelse af skader til forsikringselskaberne

Ifølge Forsikring & Pension anmeldes der årligt ca. 12.000 hundesager til forsikringselskaberne. Tallet har været stabilt i de senere år. Antallet af hundesager omfatter både skader forvoldt af ansvarforsikrede hunde og hunde, der ikke er ansvarforsikrede. Ved tegning af den lovpåttige ansvarsforsikring til hunde, jf. nærmere herom under pkt. X, registreres hundens race ikke, med mindre der samtidig tegnes en sygeforsikring.

Erstatning for skader forvoldt af hunde, der ikke er ansvarforsikrede, udbetales af en pulje, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984, hvoraf det bl.a. fremgår, at foreningen af forsikringselskaber til overtagelse af lovpåttige ansvarsforsikringer for hunde har påtaget sig forpligtelse til at erstatte skader, der må antages forvoldt af ukendt hund, og til - mod tegnes over for den ansvarlige - at udrede erstatningsydelsen i tilfælde, hvor skade er forvoldt af en hund, for hvilken forsikring ikke er tegnet, eller for hvilken forsikring vel er tegnet, men ophævet af selskabet eller ikke holdt i kraft.

Antallet af sager, hvor den skadevoldende hund enten er ukendt eller ikke ansvarforsikret, er ifølge Forsikring & Pension stigende. Der blev udbetalt erstatning fra puljen i ca. 220 sager i 2008 og antallet af sager i 2009 er på nævnte tidspunkt (inkl. maj måned - bør opdateres) 92 sager, hvoraf den skadevoldende hund er en såkaldt kamphund i ca. 30 af disse sager. Tilsvarende var den skadevoldende hund ifølge Forsikring & Pension en såkaldt kamphund i ca. en tredjedel af sagerne fra

2008. Oplysningerne om hundenes race stammer enten fra skadesanmeldelsen til forsikringsselskabet – dvs. ved at skadelidte Felix har oplyst, at der var tale om en "karnphundslignende race" – eller fremgår af en politirapport, der er oplaget i forbindelse med skadens indtæffelse. I hoveddelen af sagen forsvinder den skadevoldende hund. Forsikringsselskaberne er derfor nødt til at lægge oplysningerne oplyvede til grund.

Kapitel 6. Generelle overvejelser om lovregulering mv.

[...]

Kapitel 7. Udvalgets overvejelser

7.1. Race- og typebestemt regulering

[...]

7.2. Udvidelse af politiets muligheder for at gribe ind over for farlige hunde

[...]

7.3. Andre tiltag

[...]

Kapitel 8. Udvalgets lovudkast med bemærkninger

[...]

Bilag 1

Tabel 4

Skadestuekontakter som følge af hundebid, Frætekster,

Opgjort på hunderaçe eller -typer i det omfang der har været kendt eller oplyst.

<u>Mastiff</u>		
<u>Nr.</u>	<u>År</u>	<u>Frætekst</u>
1	2007	<u>BIDT AF SIN EGEN STORE MASTIFFHUND I 2. OG 3. FINGER</u>
2	2008	<u>OVERFALDET AF KAMMERATENS HUND EN BRASILIANSK MASTIFF OG FAET BID I ÆSTION SV.T. HALS OG SKULDER.</u>
3	2008	<u>PLUDSELIG OVERFALDET AF SIN HUND EN BRASILIANSK MASTIFF OG FAET BIDT 3. FINGER AF.</u>
<u>Pit bull</u>		
<u>Nr.</u>	<u>År</u>	<u>Frætekst</u>
1	1999	<u>OVERFALDET AF PITBULL TERRIER. BIDT I UNDER- OG OVER- ARM OG LÅR.</u>
2	2001	<u>BLEVET BIDT AF LØSGÅENDE PIT BULL TERRIER PÅ BG. HÆN- DER</u>
3	2002	<u>BIDT AF LØS PITBULL HUND I HÅND. SYS</u>
4	2002	<u>BID. BIDT I VE. 5. FINGER AF PITBULL TERRIER. OVERFLADISK RIFE.</u>
5	2003	<u>EGEN HUND BLEV OVERFALDET AF ANDEN HUND. BIDT AF BULL TERRIER I HÅNDEN</u>
6	2003	<u>UDE AT GÅ TUR MED HUNDEN. BIDT AF PITBULL I FINGER</u>
7	2004	<u>GÅTUR M. SIN HUND I SNOR. MØDER DE 2 HUNDE. PITT. BULL PT.S HUND LØBER HEN. BLIVER ANGREBET. PT. LÆGGER SIG IMELLEML. FÅR BIDT 3/4 AF ØRE AF.</u>
9	2008	<u>BIDT I FINGER AF BULL TERRIER</u>
10	2005	<u>BIDT I LÅR AF PITBULL TERRIER - MÆRKER UFTER TÆNDER</u>
11	2007	<u>BIDT AF 2 PITBULL TERRIER, SOM VILLE OVERFALDE PT.S HUND. DISSE GIK BELT UDMOTIVEREDE TIL ANGREB, BIDT I HÅND</u>
13	2008	<u>BIDT AF PITBULL TERRIER I ARM. DA PT. GIK TUR M. SIN HUND. GIK MEST UD OVER HUNDEN</u>
14	2008	<u>BIDT I FINGER AF 2 PITBULL TERRIER</u>
<u>Terrier</u>		
<u>Nr.</u>	<u>År</u>	<u>Frætekst</u>
1	1998	<u>BIDT AF TERRIER I VE. HÅND. HÅNDE OG PÅ BAGSIDEN AF VE. LÅR.</u>
2	1998	<u>BIDT BAGTIL I HØ. LÅR AF TERRIER.</u>
3	1998	<u>BIDT I NÆSEN AF TERRIER.</u>
4	1999	<u>ELEV. BIDT AF CHEFFENS TERRIERHUND I HÅND.</u>
5	2000	<u>BIDT FLERE STEDER AF FOX-TERRIER</u>
6	2000	<u>GIK TUR M. HUNDE. DA DISSE BLEV ANGREBET AF LILLE TER- RIER, SOM IKKE VAR I SNOR. PT. VILLE SKILLE DEM AD. BIDT</u>

7	2002	SKULLE HULSE PÅ CAIRN TERRIER, DER BIDR HAM I OVER- LÆBE
8	2003	BIDT AF SKOTSK TERRIER I HÅNDRYG OG NAKKE
9	2003	BIDT AF TERRIER I KRUS
10	2004	UNDER LEG MED NABOENS TERRIER BIDT I UNDERBENET OG LÆRET. HUDAESK. VASK, TABL. YEPICOMBIN.
11	2006	BIDT AF EGEN HUND - STAFFORD SHIRE TERRIER - I HOVEDET
Bull dog		
Nr.	År	Eksempel
1	1998	BIDT AF AMERIKANSK BULLDOG PÅ HÅND
2	2004	OPDRÆT AF ENGELSK BULLDOG SOM UPROVOKERET ER GÅET TIL ANGRIK PÅ DRENGEN. BIDSAR PÅ UNDERBENET. MEGET DYBE FLÆNGER. GIVES PENICILLIN OG VACC. INDLÆGGES
3	2005	BIDT AF BULLDOG I HÅNDEN
4	2005	BIDT I ALBUE AF AMERIKANSK BULLDOG - HUDEN INTAKT
Rottweiler		
Nr.	År	Eksempel
1	1998	ANGRUBET AF HUND - ROTTWEILER - BIDT I ARM OG UNDER- ARM
2	1998	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
3	1998	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
4	1998	BIDT I KIND AF ROTTWEILER
5	1998	BIDT I OVERARMEN AF SIN ROTTWEILER, 4 FLÆNGER A 1 CM
6	1998	BIDT I ØRE AF EN ROTTWEILER
7	1999	BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGT, FÆT ET PAR ØL OG VODKA I LØBET AF DAGEN. 3 X 3 VULN. M. TOTALT BRUDT AB. OVERFEL, TIL RH.
8	1999	BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGTET
9	1999	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
10	1999	BIDT AF ROTTWEILER PÅ KRAVEBENET
11	1999	BIDT I FINGER AF ROTTWEILER
12	1999	UDE OG GÅ TUR MED SIN HUND, DA ROTTWEILER SPRANG OVER 2 M HØJT HEGN. PL. BIDT I UNDERARM, FINGER OG HIL- MITHORAX I FØRSØG PÅ AT BESKYLLE SIN HUND
13	2000	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
14	2000	BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDEN
15	2000	BIDT AF ROTTWEILER I OVERARM
16	2000	BIDT AF ROTTWEILER I JGN. HUND
17	2000	BIDT AF SIN EGEN HUND - ROTTWEILER - I FINGER
18	2001	BIDT AF DATTERS ROTTWEILER I UNDERARM
19	2001	BIDT AF HUND I LÆBEN - ROTTWEILER
20	2001	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
21	2001	SOCIAL- OG SUNDHEDSASS. OVERFALDET AF HERRELØS ROTTWEILER.
22	2001	UDE OG LUFTE SIN HUND, DA HAN GENNEM HEGN BLIVER BIDT AF ROTTWEILER. BIDER ET STYKKE AF FINGEREN AF
23	2001	UNDER LEG MED HUND ROTTWEILER BIDT

<u>24</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF EGEN ROTTWEILER I KIND</u>
<u>25</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅND</u>
<u>26</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅND UNDER LÆG</u>
<u>27</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I LÆBEN</u>
<u>28</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARMEN. FLÆNGE. VASK. VACC.</u>
<u>29</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER SV.T. HÅND OG UNDERARM. BIDSÅR. TABL. VEPICOMBIN.</u>
<u>30</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER. BEGGE UNDERARME</u>
<u>31</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT I BEGGE ANKELREGIONER AF ROTTWEILER. DER IKKE VILLE HAVE. AT PT. FORLØD HJEMMET</u>
<u>32</u>	<u>2002</u>	<u>FP. BIDT AF ROTTWEILER I HÅND OG FINGRE. VASK. PENICIL. LIN. GIPS. INDLÆGGES.</u>
<u>33</u>	<u>2002</u>	<u>PASSET BKORS ROTTWEILER. SOM PT. KOM OP OG BØVLE MED. BIDT 2 GANGE I BEGGE HÆNDER</u>
<u>34</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I ARM</u>
<u>35</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM</u>
<u>36</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM. SYS</u>
<u>37</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT I BGL BEN AF ROTTWEILER</u>
<u>38</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT I HÅNDEN AF ROTTWEILER</u>
<u>39</u>	<u>2003</u>	<u>UNDER LÆG MED FARBRØDERENS HUND EN BLANDING MEL. LEM ROTTWEILER OG SCHÄFFER BLEVET BIDT. FRAKTUR AF TAND. FLÆNGE I NÆSEN. OVERFL. BIDSÅR I ANSIGT. VASK.</u>
<u>40</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I ARM</u>
<u>41</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅND - INFEKTION UGEN EFTER OG INDLÆGGES</u>
<u>42</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDELD. SYS</u>
<u>43</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT I OVERARMEN AF ROTTWEILER. BIDSÅR. VASK. TABL. VEPICOMBIN.</u>
<u>44</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT I TOMMEFINGEKEN AF ROTTWEILER. ER BERUSET. BID. SÅR. VASK. TABL. PRIMCILLIN. VACC.</u>
<u>45</u>	<u>2004</u>	<u>HAR FÅET BIDT ET STYKKE AF SIT ØRE AF ROTTWEILER. GÅR DIREKTE TIL OPERATIONSGANGEN</u>
<u>46</u>	<u>2004</u>	<u>UNDER HUNDELØFTNING KOMMET I CAMBOULAGE MED FREMMED HUND. ROTTWEILER. BIDT I HÅND. BRUD AF FINGER. FLÆNGE KNO</u>
<u>47</u>	<u>2005</u>	<u>AVISBUD. BIDT AF ROTTWEILER I ARM. SYS</u>
<u>48</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅND</u>
<u>49</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER I OVERARMEN UNDER MOTIONSLOB.</u>
<u>50</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER SV.T. HÅNDEN.</u>
<u>51</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF ROTTWEILER. SOM HUN KENDTE. BIDT I ANSIGT</u>
<u>52</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SIN ROTTWEILER I BEGGE HÆNDER. OG UNDER ARM</u>
<u>53</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I HÅND AF ROTTWEILER</u>
<u>54</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I HÅNDEN AF EN ROTTWEILER</u>
<u>55</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I LAR AF ROTTWEILER</u>
<u>56</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I UNDERARMEN AF EN ROTTWEILER.</u>
<u>57</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I UNDERLÆBEN AF ROTTWEILER.</u>
<u>58</u>	<u>2005</u>	<u>HUNDESLAGSMAL. BIDT AF EGEN HUND. DA DENNE BLEV OVERFALDET AF ROTTWEILER</u>

59	2005	<u>LØBETUK BLEVET OVERFALDET AF ROTTWEILER-LIGN. HUND, BIDT I LÅR</u>
60	2006	<u>ANG. BIDT AF SIN ROTTWEILER I HALSEN</u>
61	2006	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM</u>
62	2006	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM</u>
63	2006	<u>BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM - HUNDEN SAD FAST I ARMEN</u>
64	2006	<u>BIDT I AM AF ROTTWEILER</u>
65	2006	<u>BIDT I ARM AF ROTTWEILER</u>
66	2006	<u>BIDT I ARME AF ROTTWEILER I FORB. M. UNDERSØGELSE</u>
67	2006	<u>BIDT I BEGGE HÆNDER AF SIN ROTTWEILER</u>
68	2006	<u>BIT I ANSIGT AF ROTTWEILER</u>
69	2006	<u>OVERFALDET AF NABOS ROTTWEILER, BIDT I ARM</u>
70	2006	<u>PRØVET AT AFVÆRGE MAND LÆVE SIN KONE, DENNE PUDSER EN 80 KG STOR ROTTWEILER PÅ PT.</u>
71	2006	<u>UNDER GRØN KONCERT BIDT AF ROTTWEILER I HALLEN</u>
72	2007	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HOVEDET</u>
73	2007	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HOVEDET</u>
74	2007	<u>BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDE</u>
75	2007	<u>BIDT AF ROTTWEILER SV. T. HÅNDEN.</u>
76	2007	<u>BIDT AF ROTTWEILER VED ØRET.</u>
77	2007	<u>BIDT I BEGGE HÅNDE AF ROTTWEILER.</u>
78	2007	<u>BIDT I HÅND AF HUND ROTTWEILER</u>
79	2007	<u>BIDT I UNDERARMEN OG UNDERBENET AF SIN ROTTWEILER.</u>
80	2007	<u>GIK V. SANKT HANS BAL. BIDT I BRYST AF ROTTWEILER</u>
81	2008	<u>BIDT AF EN ROTTWEILER SV. T. HÅNDEN OG FINGER OG AL. BUE. BLOT OVERFL. LÆSIONER.</u>
82	2008	<u>BIDT AF EN ROTTWEILER SV. T. HÅNDEN OG FINGER.</u>
83	2008	<u>BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGT OG UNDERARM</u>
84	2008	<u>BIDT AF ROTTWEILER SV. T. ANSIGTET.</u>
85	2008	<u>BIDT AF SIN ROTTWEILER SV. T. ALBUEN.</u>
86	2008	<u>BIDT I ARM AF ROTTWEILER, SYS</u>
87	2008	<u>BIDT I UNDERARM AF ROTTWEILER</u>
88	2008	<u>SKULLE SKILLE 2 HUNDE AD. BIDT I ARME AF ROTTWEILER</u>
89	2008	<u>VILLE SKILLE EN ROTTWEILER OG EN DALMATINER AD OG BLIVER BIDT I HÅNDEN.</u>

Schæfer

<u>Nr.</u>	<u>År</u>	<u>Ericksel</u>
1	1998	<u>BIDT AF SCHÆFER I UNDERARM</u>
2	1998	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I FINGER.</u>
3	1998	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND.</u>
4	1998	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I KNÆ.</u>
5	1998	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND PÅ BALLE OG UNDERARM</u>
6	1998	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND PÅ ØRE OG KIND</u>
7	1998	<u>BIDT AF SCHÆFER-HUND, LILLE FLÆNGE PÅ 3. FINGER OG PÅ 4. FINGER</u>
8	1998	<u>BIDT AF SIN EGEN SCHÆFER I ARMEN. 2 OVERFL. BIDSAR</u>
9	1998	<u>BIDT I HØ. OVERARM AF SCHÆFERHUND</u>

10	1998	<u>BIDT I HÅNDED AF SCHÆFERHUND.</u>
11	1998	<u>BIDT I VE. LÅR AF SCHÆFERHUND.</u>
12	1998	<u>FORSOGT AF SKILLE SINE TO KÆMPENDE SCHÆFERHUNDE FRA HINANDEN. BIDT I HØ. HÅND SAMT HØ. KNÆ.</u>
13	1998	<u>OVERFALDET AF TO SCHÆFERHUNDE. BIDT I HÅNDEN</u>
14	1998	<u>POSTBUD. BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERBEN.</u>
15	1998	<u>POSTBUD. BIDT I BG. HOFTER AF SCHÆFERHUND.</u>
16	1999	<u>ASSISTENT. VAR BARNDPIGE FOR NOGLE VENNER DA DERES SCHÆFERHUND BIDER PT. BIDSÅR SOM ER MACEREREDDE SV. T. FINGRE OG OVERARM. VASK. SUTUR. FORBINDING. VE</u>
17	1999	<u>BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I KNÆ</u>
18	1999	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HØ. HÅNDED. HØRT KNASENDE LYD</u>
19	1999	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅNDEN. VASK. VACCINATION. HE- XABOTIN.</u>
20	1999	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM OG LÅR</u>
21	1999	<u>UNDER ARB. MED UDDELING AF LØBESEDLER ER PT. BLEVET BIDT SCHÆFERHUND UNDER BALLE.</u>
22	2000	<u>BIDT AF EGEN SCHÆFERHUND I UNDERARM</u>
23	2000	<u>BIDT AF EN SCHÆFERHUND.</u>
24	2000	<u>BIDT AF SCHÆFER I ARM.</u>
25	2000	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND</u>
26	2000	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I ANSIGTET.</u>
27	2000	<u>POSTBUD. BIDT AF SCHÆFER</u>
28	2001	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND</u>
29	2001	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I BALDE</u>
30	2001	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I LÆG DA TO HUNDE SLOGES</u>
31	2001	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM</u>
32	2001	<u>CHAUFFØR. BIDT AF SCHÆFERHUND FLERE GANGE I SCRO- TEAL REGIONEN OG PÅ BENENE. BIDSÅR. VASK OG SUTUR. FORBINDING. VACC.</u>
33	2001	<u>OVERFALDET OG BIDT I BEGGE ARME AF SCHÆFERHUND</u>
34	2001	<u>UDE AT TRÆNE MED SCHÆFERHUND. BIDT I ALBUEN</u>
35	2002	<u>BIDT AF FAMILJENS SCHÆFERHUND I UNDERARMEN. BIDSÅR. VASK. FORBINDING. TAVL. VEPICOMBIN. VACC.</u>
36	2002	<u>BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I LÆG. SYS</u>
37	2002	<u>BIDT AF SCHÆFER OMKRING HÅNDED. SYS</u>
38	2002	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I ALBUEN. OVERCL. LÆSION. VASK. VEPICOMBIN. VACC.</u>
39	2002	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I ARM</u>
40	2002	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I LÆRET. BIDSÅR. VASK. FORBINDING. VACC.</u>
41	2002	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM</u>
42	2002	<u>BIDT I HÅND AF SCHÆFER</u>
43	2002	<u>BIDT I HÅND AF SCHÆFERHUND</u>
44	2002	<u>ER. BIDT I 3. FINGER AF SIN SCHÆFERHUND. HAR SELV VA- SKET. INGEN BEHANDLING.</u>
45	2002	<u>POLITIBETJENT. BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I HØ.</u>

		<u>CRUS.</u>
<u>46</u>	<u>2002</u>	<u>POSTBUD, BIDT AF SCHÆFERHUND I HØJ, OVERARM, OVER-</u> <u>FLADISK SÅR.</u>
<u>47</u>	<u>2002</u>	<u>PÅ RULLESKØJTER BIDT AF SCHÆFERHUND I MAVEN</u>
<u>48</u>	<u>2002</u>	<u>UNDER CYKELTUR BIDT BAG KNÆ AF FREMMED SCHÆFER-</u> <u>HUND</u>
<u>49</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND ADSKILLIGE STEDER PÅ KROPPEN</u>
<u>50</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND</u>
<u>51</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND</u>
<u>52</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM</u>
<u>53</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I ØJENKROG, OVERFL. TIL RIGSHOS-</u> <u>PITALLET</u>
<u>54</u>	<u>2003</u>	<u>UNDER LEG MED FARBRØDERENS HUND EN BLANDING MEL-</u> <u>LEM ROTTWEILER OG SCHÆFER BLEVET BIDT, FRAKTUR AF</u> <u>TÅND, FLÆNGE I NÆSEN, OVERFL. BIDSÅR I ANSIGT, VASK,</u>
<u>55</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF RANGET SCHÆFER I OVERLÆBE</u>
<u>56</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND</u>
<u>57</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM, HÅND OG HOLTEN</u>
<u>58</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF SIN EGEN SCHÆFERHUND HÅND, HÅNDELED, UNDER-</u> <u>ARM</u>
<u>59</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT I FINGER AF SIN SCHÆFERHUND, GIVES INTRAVENØS</u> <u>MEDICIN</u>
<u>60</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT I UNDERARM AF SCHÆFERHUND</u>
<u>61</u>	<u>2004</u>	<u>OVERFALDET AF SCHÆFERHUND PÅ TANKSTATION, BIDT I</u> <u>BEGGE LÅR, BIDSÅR, GIVES PENICILLIN.</u>
<u>62</u>	<u>2004</u>	<u>STOPPEDE SLAGSMÅL MELLEM 2 SCHÆFERHUNDE HVORVED</u> <u>EGEN BIDER HENDE I UNDERARMEN, BIDSÅR, VASK, SUTUR,</u> <u>TABL. VEPICOMBIN.</u>
<u>63</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I BEN</u>
<u>64</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I BRYSTKASSEN OG HÅNDELED.</u>
<u>65</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅNDELED.</u>
<u>66</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I LÅRET, BIDSÅR.</u>
<u>67</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I MAVESKINDET</u>
<u>68</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT I FINGER AF EN SCHÆFERHUND</u>
<u>69</u>	<u>2005</u>	<u>OVERFALDET AF SCHÆFERHUND OG BIDT I UNDERARM</u>
<u>70</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF ARBEJDSGIVERS STORE SCHÆFERHUND</u>
<u>71</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF EGEN SCHÆFERHUND I UNDERBENET</u>
<u>72</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF NABOENS SCHÆFERHUND I UNDERARMEN.</u>
<u>73</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND DA HAN SAD OG KALEDE MED DEN,</u> <u>HAR FÅET EN FLÆNGE I ØRET.</u>
<u>74</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND</u>
<u>75</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF SCHÆFERHUND SV T. LÅRET.</u>
<u>76</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF SIN EGEN HUND, STOR SCHÆFERLIGN. HUND, DA HAN</u> <u>SKULLE SKILLE SINE 2 HUNDE AD, DER SLOGES, FLÆNGE I</u> <u>BEN CA. 10 CM LANGT, SYS</u>
<u>77</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT I ARMEN AF EN SCHÆFERHUND</u>
<u>78</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT I HÅND AF SCHÆFERHUND VED FØRSØG PÅ AT STANDSE</u> <u>ET SLAGSMÅL</u>

79	2006	<u>BIDT I UNDERARM AF STOR SCHÆFFERHUND</u>
80	2006	<u>I FORBINDELSE MED SIT ARBEJDE, SOM HJEMMESYGEPLEJER, SKE BLEVET OVERFALDET/BIDT AF SCHÆFFERHUND BAG PÅ HØJRE LÅR.</u>
81	2006	<u>SKULLE LUFTEHUND EN LABRADOR, DA HAN BLEV OVERFALDET AF SCHÆFFERHUND, PT. VILLE SKILLE HUNDENE AD, BIDT ALBUE, FALDT PÅ BG. KNÆ</u>
82	2007	<u>BIDT AF SCHÆFFERHUND DA HAN VED UDE AT LØÅBE, HAR FAET EN OVEREL. LÆSION SV.T. UNDERBENET</u>
83	2007	<u>BIDT AF SCHÆFFERHUND I UNDERARMEN. BLOT EN OVEREL. LÆSION.</u>
84	2007	<u>BIDT AF SINE 2 SCHÆFFERHUNDE DA HUN VILLE SKILLE DEM AD, HAR FAET BIDSÅR SV.T. BEGGE HÆNDER OG LÅRET.</u>
85	2007	<u>BIDT I LANKEN AF UKENDT SCHÆFFERHUND. BLOT OVEREL. LÆSION.</u>
86	2007	<u>BIDT I HÅND AF NABOENS SCHÆFFER, SYS</u>
87	2007	<u>BIDT I OVERARMEN AF SCHÆFFERHUND.</u>
88	2007	<u>GÅET PÅ FORTOV, UPROVOKERET BIDT AF SCHÆFFERHUND I HÅND</u>
89	2007	<u>OVERFALDET AF SVIGERSØNS SCHÆFFERHUND OG BIDT I BEGGE UNDERARME OG HÆNDER</u>
90	2008	<u>BIDT AF EN SCHÆFFERHUND I HÅNDEN</u>
91	2008	<u>BIDT AF KAMMERATS SCHÆFFER I HOJTE/BALLEREGION</u>
92	2008	<u>BIDT AF SCHÆFFER I FINGER</u>
93	2008	<u>BIDT AF SCHÆFFERHUND I ØRE</u>
94	2008	<u>BIDT AF SCHÆFFERHUND SV.T. RYGGEN. BLOT OVEREL. LÆSION.</u>
95	2008	<u>BIDT AF SCHÆFFERHUND SV.T. UNDERLÆBEN.</u>
96	2008	<u>BIDT AF SØNS SCHÆFFERHUND I UNDERARM</u>
97	2008	<u>BIDT I ARM AF SCHÆFFERHUND, DA PT. SKULLE AFLEVERE PAKKE</u>
98	2008	<u>OVERFALDET AF SCHÆFFERHUND, BIDT I OVERARM</u>
99	2008	<u>SKRALDEMAND OVERFALDET AF SCHÆFFERLIGN. HUND, SOM TOG FAT I ARM FLERE GANGE, HEV OG SLED, BAR TYK VINTERJAKKE</u>

Grav-
hund

<u>Nr.</u>	<u>År</u>	<u>Erteksl</u>
1	1998	<u>BIDT AF EGEN GRAVHUND I SKINNEBEN.</u>
2	1998	<u>BIDT AF EGEN GRAVHUND PÅ ØRE</u>
3	1998	<u>BIDT AF GRAVHUND I HÅNDELED.</u>
4	1999	<u>BIDT AF EGEN GRAVHUND I HÅNDELED</u>
5	1999	<u>BIDT AF GRAVHUND I HÅNDRYGGEN, OVEREL. HUDÅRSK. VASK.</u>
6	1999	<u>BIDT AF GRAVHUND I LÅRET, BIDMÆRKER, VASK OG VEPL-COMBIN. VACC.</u>
7	1999	<u>BIDT AF GRAVHUND I ØJENBRYN OG I FINGER, OVERELADISK FLÆNGE I ØJENBRYN, 2 SMÅ FLÆNGER PÅ I. FINGER, VASKES</u>

OG RECEPT PÅ AMPICILLIN.

<u>8</u>	<u>1999</u>	<u>BIDT I HÅND AF GRAVHUND</u>
<u>9</u>	<u>2000</u>	<u>BIDT I ANSICHTET AF GRAVHUND</u>
<u>10</u>	<u>2000</u>	<u>OVERFALDET AF GRAVHUND, BIDT I BG, LÅR.</u>
<u>11</u>	<u>2001</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND</u>
<u>12</u>	<u>2001</u>	<u>BIDT AF NABOENS GRAVHUND - FLÆNGER I ANSIGT/HÅNDE</u>
<u>13</u>	<u>2001</u>	<u>OVERFALDET AF GRAVHUND, BIDT I LÆBE</u>
<u>14</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND</u>
<u>15</u>	<u>2002</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I HÅNDEN</u>
<u>16</u>	<u>2002</u>	<u>KLAPPET GRAVHUND, SOM BED PT. I OVERLÆBE</u>
<u>17</u>	<u>2002</u>	<u>LEGET MED GRAVHUND - STUKKET HOVEDET NED TIL DEN - BIDT I OVERLÆBE</u>
<u>18</u>	<u>2002</u>	<u>UNDER LEG MED GRAVHUND BLEVET BIDT I OVERLÆBE</u>
<u>19</u>	<u>2003</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I BEGGE HÆNDER, BIDSÅR, VASK.</u>
<u>20</u>	<u>2004</u>	<u>AED, MESTER, BIDT AF EGEN GRAVHUND I HÅNDEN, BIDSÅR, VASK, FORBINDING, TABL, VEPICOMBIN.</u>
<u>21</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I BENET</u>
<u>22</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I FINGER OG HÅND SAMT UNDERARM OG KNÆ, OVERFL, VASK.</u>
<u>23</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I KNÆ</u>
<u>24</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I LÆBEN, BIDSÅR, VASK, SUTUR, TABL, AMPICILLIN.</u>
<u>25</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT AF SIN GRAVHUND I KINDEN OG LÆBEN, HUDAESK, VASK, TABL, VEPICOMBIN.</u>
<u>26</u>	<u>2004</u>	<u>BIDT I UNDERBEN AF GRAVHUND</u>
<u>27</u>	<u>2004</u>	<u>GRAVHUNDEN HAR I NATTENS LØB SPIST NOGET AF PT.S STORÉTA SOM ER FØLELSESLØS, INDLÆGGES.</u>
<u>28</u>	<u>2004</u>	<u>SYGHEJLPER, BIDT AF SIN GRAVHUND VED DYRELÆGEN DA DENNE BLIVER ANGREBET AF STOR HUND, BIDSÅR I HÅNDEN, VASK, VACC.</u>
<u>29</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I FINGER</u>
<u>30</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I FODLED</u>
<u>31</u>	<u>2005</u>	<u>BIDT PÅ HALS AF GRAVHUND</u>
<u>32</u>	<u>2005</u>	<u>RØLET SIG NED OVER GRAVHUND OG DENNE FØLER SIG TRØ- ET OG BIDER PT. I NÆSEN.</u>
<u>33</u>	<u>2005</u>	<u>KOM GÅENDE PÅ FORTOV DA GRAVHUND PLUDSELIG BIDER HENDE I LÆRET.</u>
<u>34</u>	<u>2005</u>	<u>PÅ AVISROUTE BLEVET BIDT I LÆRET AF GRAVHUND.</u>
<u>35</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I LÆGGEN, BAR COWBOYBUKSER.</u>
<u>36</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I NÆSEN</u>
<u>37</u>	<u>2006</u>	<u>BIDT I UNDERARM AF GRAVHUND</u>
<u>38</u>	<u>2007</u>	<u>BIDT AF EGEN GRAVHUND I FINGER.</u>
<u>39</u>	<u>2007</u>	<u>BIDT AF EN GRAVHUND I KINDEN.</u>
<u>40</u>	<u>2007</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I FINGER OG HAND</u>
<u>41</u>	<u>2007</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I HÅND</u>
<u>42</u>	<u>2007</u>	<u>BIDT AF GRAVHUND I UNDERBENET OG FÅET EN OVERFL. LÆSION.</u>

43	2007	BIDT AF SIN EGEN GRAVHUND SV.T. FLERE STEDER PÅ KROP- PTEN. ISÆR EN STOR LÆSION PÅ UNDERBENET.
44	2007	BIDT I 1. OG 2. FINGER AF SIN GRAVHUND.
45	2007	BIDT I FINGER AF GRAVHUND
46	2008	BIDT AF GRAVHUND I 2. FINGER.
47	2008	BIDT AF GRAVHUND I UNDERBENET.
Kamp-		
hund		
Nr.	År	Erteks
1	2005	BIDT AF KAMPHUND I OVERARM OG ANSIGT
2	2005	BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND. BIDT I ARMEN, HÅNDEN OG FINGER
3	2005	OVERFALDET AF KAMPHUND - FÅLT ANSIGTSLÆSION
4	2006	BIDT I ARM, DA PT. SKULLE REDDE DENNE FRA OVERFALD AF LØS KAMPHUND
5	2006	PT. OG VENINDE I ØB GN. RUM, HVOR EN KAMPHUND BEJN- DER SIG M. ET KØDBEN, SPRINGER OP OG RAMMER PT. I AN- SIGTET, SYS
6	2006	PT.S HUND BLANDING AF 2 KAMPHUNDE. GÅR LØS PÅ FORBI- PASSERENDE MINDRE HUND. FORSØGT A SKILLE DE 2 HUNDE AD, IKKE BIDT, MEN RAMT AF TAND
7	2006	PTS. HUND OVERFALDET AF KAMPHUND. FORSØGER AT SKIL- LE DEM AD. BIDT I BG. HÆNDER
8	2007	BIDT AF KAMPHUND I HÅND
9	2007	BIDT AF KAMPHUND I HÅNDEN
10	2007	BIDT AF KAMPHUND I PANDEN OG NÆSEN.
11	2007	BIDT AF SIN HUND I HÅNDEN, DET DREJER SIG OM EN MEL- LEMSTOR KAMPHUND.
12	2008	BIDT AF KAMPHUND I LÆBEN
13	2008	BIDT I BG. LÅR AF KAMPHUND
14	2008	BIDT I HÅNDEN AF KAMPHUND
15	2008	BIDT I UNDERBEN AF KAMPHUND
16	2008	BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND OG BIDT I HOVEDET OG PÅ NÆSEN
17	2008	UNDER HUNDELØFTNING ER HUND BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND. PT. BLEV BIDT I BEGGE HÆNDER
Retriever		
Nr.	År	Erteks
1	1999	POSTBUD. BIDT I BAGSIDEN AF HØJ LÅR AF LABRADOR RETRI- EVER.
2	2002	BIDT AF SIN GOLDEN RETRIEVER I HÅND VED UHELD
3	2003	BIDT I KIND AF NABOHUND - RETRIEVER
4	2005	BIDT AF EGEN HUND, GOLDEN RETRIEVER, I FINGER
5	2005	BIDT AF EN GOLDEN RETRIEVER SV.T. KINDEN.
6	2005	BIDT AF GOLDEN RETRIEVER I ØRE
Boxer		
Nr.	År	Erteks
1	1998	BIDT AF NABOENS BOXER, OVERFL. SÅR PÅ NÆSESTUPPEN

2	1999	<u>BIDT AF BOXERHUND PÅ GADEN, BIDT I LÆGGEN</u>
4	2005	<u>BIDT AF BOXERHUND, DA PL. VILLE FORSVARE SIN EGEN HUND</u>
3	2008	<u>LØBET OG LIGET MED DAGPLEJEMODERENS 2 BOXERE OG BLIVER PLUDSELT OVERFALDET OG BIDT ADSKILLIGE GANGE I ANSICHTET OG NAKKEN SAMT HALSEN OG ARME OG BEN.</u>

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU